

Nr 168.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag för budgetåret 1949/50 till universiteten och karolinska institutet m. m.; given Stockholms slott den 11 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Josef Weijne.

Propositionens huvudsakliga innehåll:

I nedanstående sammanställning angivas de anslag, som äskas i propositionen, samt de ökningar, som föreslås i jämförelse med motsvarande anslag för innevarande budgetår.

A n s l a g s r u b r i k	Äskade anslag, kronor	Ökning, kronor
Uppsala universitet: Avlöningar	5 113 000	100 000
» » : Materiel m. m.	1 270 000	35 000
Lunds universitet: Avlöningar	4 574 000	112 400
» » : Materiel m. m.	1 035 000	35 000
Karolinska institutet: Avlöningar	2 089 400	82 400
» » : Bidrag till akustisk-fysiologisk forskning .	30 000	30 000
Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland	30 000	30 000
Provisoriskt lönetillägg	2 400 000	400 000

För Uppsala universitet föreslås, att den för H. F. Laurell personliga professuren i medicinsk radiologi ändras till en ordinarie professur i röntgendiagnostik. För Lunds universitet föreslås, att de i princip redan beslutade professurerna i entomologi och fonetik skola inrättas från och med den 1 juli 1949 respektive den 1 juli 1950. En personlig professur föreslås inrättad vid karolinska institutet för den ungerske vetenskapsmannen G. von Békésy.

Det provisoriska lönetillägget för professorer, laboratorer och vissa andra ordinarie befattningshavare vid universiteten och de medicinska högskolorna föreslås omreglerat.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 11 mars 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans-, inrikes- och jordbruksdepartementen anför härefter chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under bilagan åttonde huvudtiteln, punkterna 76, 78, 82, 84 och 87, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition, för budgetåret 1949/50 beräkna

dels till Uppsala universitet: Avlöningar ett förslagsanslag av 5 113 000 kronor;

dels till Uppsala universitet: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 1 235 000 kronor;

dels till Lunds universitet: Avlöningar ett förslagsanslag av 4 561 600 kronor;

dels till Lunds universitet: Materiel m. m. ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor;

dels till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar ett förslagsanslag av 2 007 000 kronor;

dels ock till Provisoriskt lönetillägg ett förslagsanslag av 2 400 000 kronor.

Jag torde nu ånyo för Kungl. Maj:t få anmäla dessa ärenden.

I. Provisoriskt lönetillägg till professorer och vissa andra befattningshavare.

De nuvarande avlöningsförhållandena för befattningshavare vid universiteten och de statliga högskolorna äro mycket skiftande. Flertalet akademiska lärare vid universiteten och de medicinska högskolorna inneha så kallade oregerade befattningar, vilket innebär att de aldrig blivit underkastade ett lönesystem där befattningarna äro inplacerade i lönegrader och löneklasser. Deras grundlön är i stället uppdelad i lön och tjänstgöringspenningar. Härutöver äga de åtnjuta dyrtids- och kristillägg, provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt lönetillägg samt — efter vissa års tjänstgöring — ålderstillägg. Vissa andra befattningar vid samma läroanstalter äro endast förbundna med rätt till arvode. Övriga befattningar äro i allmänhet så kallade reglerade befattningar, vilkas innehavare äro underkastade statens allmänna avlöningsreglemente.

Anställnings- och avlöningsförhållandena för professorer och vissa andra befattningshavare vid universiteten och de statliga högskolorna äro emellertid för närvarande föremål för en allsidig utredning genom särskilt tillkallade sakkunniga, *1948 års universitetslönekommitté*. Denna kommitté har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 november 1948 anmält, att ett fullständigt löneregleringsförslag, avseende samtliga de institutioner och personalgrupper, som innefattades i kommitténs uppdrag, icke kunde av kommittén avgivas i så god tid, att ett därpå grundat förslag skulle kunna framläggas för riksdagen för ikraftträdande den 1 juli 1949. Kommittén hade emellertid funnit, att omedelbara åtgärder vore angelägna för att åstadkomma en förbättring av den nuvarande löneställningen för vissa av de i kommitténs uppdrag avsedda personalgrupperna och har därför framlagt förslag till vissa provisoriska åtgärder, avsett att kunna föreläggas 1949 års riksdag. Förslaget avser de befattningshavargrupper vid universiteten och de medicinska högskolorna, vilka äro i lönehänseende oregerade och vilka, enligt kommitténs uttalande, på grund härav kunna anses ha blivit i lönehänseende relativt eftersatta. Kommittén understryker, att en provisorisk åtgärd bör så avvägas, att den icke kan anses föregripa det slutliga resultat, vartill kommitténs arbete i huvudfrågorna kan komma att leda, ävensom att kommittén icke anser sitt förslag i nu förevarande fråga på något sätt prejudicerande med avseende på sitt slutliga ställningstagande.

Universitetslönekommitténs förslag innebär i huvudsak följande.

Professorer.

De nuvarande avlöningsförmånerna för professorerna vid universiteten och de medicinska högskolorna — vilka ursprungligen fastställdes år 1925 — framgå av följande i kommitténs skrivelse intagna tablå och redogörelse.

	Begynnelse- lön	Avlöning efter 5 år	Avlöning efter 10 år
Lön	8 000	8 000	8 000
Ålderstillägg	—	1 000	1 000
Tjänstgöringspenningar	4 000	4 000	4 000
Dyrtids- och kristillägg	4 438	4 438	4 438
Prov. avlöningsförstärkning	132	132	132
Prov. lönetillägg	1 560	1 560	2 160
Summa	18 130	19 130	19 730
Avgår pensionsavdrag	927	927	927
Nettoavlöning	17 203	18 203	18 803

Det ovan angivna beloppet för *provisorisk avlöningsförstärkning*, 132 kronor för år, tillkom från och med den 1 juli 1937 i avvaktan på den då förestående allmänna lönereglerningen för statens tjänstemän, vilken trädde i kraft den 1 juli 1939 men icke kom att innefatta ifrågavarande befattningshavare vid universiteten. De nuvarande beloppen för *provisoriskt lönetillägg* fastställdes efter beslut av 1947 års riksdag (jfr proposition 1947: 272 s. 387). Provisoriskt lönetillägg utgick för budgetåret 1946/47 med visst enhetligt belopp, vilket understeg det lägre av de nu gällande. De för budgetåret 1947/48 utgående beloppen — vilka överensstämde med de nuvarande — fastställdes med utgångspunkt från att den nya, allmänna lönereglerningen, som skulle träda i kraft den 1 juli 1947 för statstjänstemän med nyreglerade löner, ansågs böra medföra en höjning av det provisoriska lönetillägget för sådana befattningshavare, som icke skulle komma att omfattas av nämnda lönereglerningen.

Beträffande den tidigare löneutvecklingen har universitetslönekommittén framhållit, att de ordinarie universitetsprofessorerna sedan mitten av 1800-talet varit i stort sett i avlöningshänseende likställda med befattningshavare i den så kallade rådsgraden inom den civila statsförvaltningen och att de genom 1908 års lönereglerning hänförts till samma lönegrupp, i vilken statskommisarierna i statskontoret hade placerats året förut; avlöningen blev sålunda densamma för professorerna som för statskommisarierna, dock med undantag av ortstillägg. Vid förslaget (proposition 1925: 115) till den för professorerna alltjämt gällande 1925 års lönereglerning avvisade föredragande departementschefen ett kommittéförslag om inordnande av professorerna i det för civilförvaltningen gällande löneschemat och uttalade, att åt dem borde beredas en löneställning, som vore förmånligare än den kommittén tänkt sig (den för rådstjänstemän gällande lönegraden). Med ut-

gångspunkt från den uppfattningen, att professorslönen borde sättas högre än den lön, som tillkomme ämbetsman i rådsgraden i Stockholm, föreslog departementschefen, att avlöningen för universitetsprofessorer bestämdes till 12 000 kronor, därav 8 000 kronor lön och 4 000 kronor tjänstgöringspenningar, jämte rätt till ett ålderstillägg å 1 000 kronor efter fem år. Beloppen skulle gälla utan differentiering i ortsgupper. Riksdagen beslöt i enlighet härmed.

En jämförelse mellan professorslön och rådslön den 1 juli 1925 ger enligt universitetslönekommitténs skrivelse följande resultat (med inräknande av vederbörliga tillägg samt efter avdrag av tjänstepensionsavgift):

	Professor	Ämbetsman i rådsgraden	Professorslön överstiger rådslön med
Begynnelselön	13 470	12 000	1 470
Lön efter 3 år	13 470	12 480	990
» » 5 »	14 470	12 480	1 990
» » 6 »	14 470	12 960	1 510
» » 9 »	14 470	13 440	1 030

Universitetslönekommittén har i sin skrivelse också intagit följande sammanställning, upptagande dels den faktiska löneställningen den 1 juli 1925, dels löneutvecklingen under tiden därefter för universitetsprofessorerna, å ena sidan, samt ämbetsmän i rådsgraden i Stockholm å den andra. I sammanställningen ha i fråga om varje särskild tidpunkt inräknats vederbörliga indextillägg till lönerna samt förekommande provisoriska tillägg av olika slag. De angivna beloppen motsvara avlöningen minskad med pensionsavgift (beträffande tidpunkten 1/7 1925 dock endast med tjänstepensionsavgift) respektive nettoavlönning.

	Professor	Ämbetsman i rådsgraden
¹ / ₇ 1925 begynnelselön	13 470	12 000
slutlön	14 470	13 440
¹ / ₇ 1939 begynnelselön	12 570	11 817
slutlön	13 570	13 317
¹ / ₄ 1947 begynnelselön	15 828	15 423
slutlön	16 827	16 923
¹ / ₇ 1947 begynnelselön	17 203	17 256
slutlön	18 803	18 768

Den gjorda jämförelsen ger vid handen, framhåller kommittén, att den år 1925 uttalade grundsatsen, att professorslönen borde sättas högre än rådslönen i Stockholm, numera icke längre gäller, om man ser till den faktiskt utgående avlöningen. I vissa lägen ligger professorslönen över, i andra däremot under rådslönen. I det hela ligger professorslönen för när-

varande avgjort under rådslönen i Stockholm. Förhållandet åskådliggöres närmare i följande tablå:

	Professorslön	Rådslön	Professorslön under- resp. överstiger rådslön med
Begynnelselönen	17 203	17 256	— 53
Lön efter 3 år	17 203	17 760	— 557
» » 5 »	18 203	17 760	+ 443
» » 6 »	18 203	18 264	— 61
» » 9 »	18 203	18 768	— 565
» » 10 »	18 803	18 768	+ 35

Universitetslönekommitténs förslag innebär, att den nuvarande så kallade provisoriska avlöningsförstärkningen indrages samt att de båda nuvarande beloppen för provisoriskt lönetillägg ersättas av ett enhetligt belopp av 3 600 kronor. Till stöd för förslaget anföres i huvudsak följande.

I anslutning till vad kommittén inledningsvis anført anser kommittén provisoriska åtgärder av nöden till motverkande av den eftersläpning i lönehänseende, som föreligger i fråga om professorerna vid universiteten och de medicinska högskolorna i jämförelse med den löneställning, som avsetts för dem vid 1925 års löneroglering. Vid överbägande av den åtgärd, som i nuvarande läge skulle kunna ifrågakomma, har kommittén funnit lämpligast och ur konsekvenssynpunkt ofarligast, att höjning sker av det för närvarande utgående provisoriska lönetillägget. Såsom av det föregående framgår, fastställdes dettas nuvarande belopp år 1947 samtidigt med den nya allmänna lönerogleringen för statstjänstemän.

Det provisoriska lönetillägget för professorer utgår för närvarande med två olika belopp. Det lägre beloppet, 1 560 kronor för år, tillämpas intill dess en tjänstetid av 10 år föreligger; därefter höjes det provisoriska lönetillägget till 2 160 kronor för år. Då det professorerna tillkommande enda ålderstillägget inträder efter 5 tjänstår, har den höjning av det provisoriska lönetillägget, som vidtages efter 10 tjänstår, i viss mån fått karaktären av ett andra ålderstillägg. Vid de nuvarande beloppens tillkomst (jfr proposition 1947: 272 s. 387) gjordes också jämförelse med laboratorernas löneförmåner, vilka innefatta rätt till två ålderstillägg.

Till en början vill kommittén förorda, att vid vidtagande av höjning av det provisoriska lönetillägget enligt kommitténs förslag den nuvarande så kallade provisoriska avlöningsförstärkningen — 132 kronor för år — indrages. Nämnda avlöningsförmån utgör en rest av förberedelserna till 1939 års allmänna, numera avlösta löneroglering för statstjänstemän i allmänhet och utgår för närvarande endast till befattningshavare av här ifrågavarande slag med oregerlad lön.

Vidare anser kommittén, att därest höjning vidtages av det provisoriska lönetillägget, tillräckliga skäl icke föreligga att bibehålla den nuvarande differentieringen av nämnda lönetillägg på två olika belopp. Såsom av det föregående framgår, har nämnda differentiering gällt endast sedan den 1 juli 1947. Kommittén föreslår sålunda, att det nya provisoriska lönetillägget bestämmes till ett enhetligt belopp oavsett tjänstetidens längd.

Med utgångspunkt från det nu anförda samt med beaktande av olika på frågan inverkan omständigheter vill kommittén föreslå, att de båda nuvarande beloppen för provisoriskt lönetillägg ersättas av ett enhetligt belopp av 3 600 kronor.

Efter genomförande av kommitténs förslag skulle enligt en i skrivelsen intagen tablå en jämförelse mellan professorslön och rådslön i Stockholm te sig på följande sätt.

	Ny professors- lön	Rådslön	Den nya pro- fessorslönen översätter rådslön med
Begynnelselön	19 111	17 256	1 855
Lön efter 3 år	19 111	17 760	1 351
» » 5 »	20 111	17 760	2 351
» » 6 »	20 111	18 264	1 847
» » 9 »	20 111	18 768	1 343

Befattningshavare inom den s. k. laboratorgraden.

Universitetslönekommittén avser med beteckningen befattningshavare inom laboratorgraden följande ordinarie tjänstemän vid universiteten och de medicinska högskolorna, nämligen: laborator, observator, preceptor, prosector, lärare i medicinsk radiologi, lärare i fysikalisk diagnostik, lärare i radioterapi, lärare i reumatologi samt föreståndare för zoologiska institutionens i Lund entomologiska avdelning.

Ifrågavarande befattningshavare åtnjuta för närvarande avlöning enligt följande uppställning.

	Begynne- avlöning	Avlöning efter 5 år	Avlöning efter 10 år
Lön	6 000	6 000	6 000
Ålderstillägg	—	500	1 000
Tjänstgöringspenningar	3 000	3 000	3 000
Dyrtids- och kristillägg	4 438	4 438	4 438
Prov. avlöningsförstärkning	132	132	132
Prov. lönetillägg	1 560	1 560	1 860
Summa	15 130	15 630	16 430
Avgår pensionsavdrag	693	693	693
Nettoavlöning	14 437	14 937	15 737

I fråga om tillkomsten av provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt lönetillägg må här hänvisas till vad som i det föregående anförts under motsvarande avsnitt beträffande professorerna.

Kommittén påpekar, att vid 1925 års löneroglering förelåg ett kommittéföreslag, att samtliga ordinarie befattningshavare inom laboratorgraden skulle inplaceras i dåvarande lönegraden B 16 (nuvarande lönegraden Ca 29).

I propositionen 1925: 115 avvisades emellertid — liksom i fråga om professorerna — ett inordnande av ifrågavarande befattningshavare under civilförvaltningens avlöningsreglemente. Föredragande departementschefen anförde, att vid bedömning av frågan om laboratorernas löneställning jämförelser ej borde sökas med befattningar inom andra verksamhetsområden. Det syntes honom mera naturligt och ändamålsenligt att göra jämförelserna med befattningar inom samma institutioner, till vilka deras verksamhet vore förlagd, och härvid borde professorerna och docentstipendiaterna främst komma i fråga. Laboratorernas avlöning föreslogs höjd i ungefärlig relation till den i propositionen föreslagna ökningen av professorslönerna. Laboratorlönen föreslogs till 9 000 kronor, därav 6 000 kronor lön och 3 000 kronor tjänstgöringspenningar, med två ålderstillägg à 500 kronor efter respektive 5 och 10 år. Avlöningen skulle utgå oberoende av ortsguppering. Enligt departementschefens förslag skulle begynnelselönen för laborator, 9 000 kronor, med 3 000 kronor överstiga beloppet för docentstipendium, vilket samtidigt föreslogs skola utgå med 6 000 kronor. Ifrågavarande skillnad fann departementschefen fullt befogad, om man toge i betraktande såväl de krav, som ställdes på laboratorerna, som deras tjänståligganden i förhållande till docentstipendiaternas. Riksdagen beslöt i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

Universitetslönekommittén har härefter lämnat följande sammanställning, upptagande den faktiska löneställningen den 1 juli 1925 samt löneutvecklingen under tiden därefter för dels befattningshavare inom laboratorgraden, dels ock nyreglerade tjänstemän i lönegrader med ungefär motsvarande lönenivå å medeldyr ort.

	Laborator m. fl.	Lönegradsplacerad tjänsteman i Uppsala (E-3-ort)
¹ / ₇ 1925 begynnelselön	10 440	B 28 : 28 = 10 494
slutlön	11 560	B 27 : 30 = 11 566
¹ / ₇ 1939 begynnelselön	9 768	A 28 : 28 = 9 969
slutlön	10 768	A 27 : 30 = 11 046
¹ / ₄ 1947 begynnelselön	13 061	A 28 : 28 = 13 443
slutlön	14 061	A 27 : 30 = 14 697
¹ / ₇ 1947 begynnelselön	14 437	Ca 31 : 31 = 15 252
slutlön	15 737	Ca 30 : 33 = 16 440

Den gjorda jämförelsen ger vid handen, framhåller kommittén, att laboratorernas begynnelseavlönning, som den 1 juli 1925 ungefärligen motsvarade begynnelseavlönningen till reglerad tjänsteman i dåvarande 28 lönegraden å medeldyr ort (Uppsala), för närvarande ligger drygt 800 kronor under motsvarande nya avlöningsbelopp (Ca 31:31). Ser man på slutavlönningen befinner det, att densamma den 1 juli 1925 nära motsvarade slut-

lönen för reglerad tjänsteman i dåvarande 27 lönegraden å medeldyr ort, medan den för närvarande ligger något mer än 700 kronor under motsvarande nya avlöning (Ca 30: 33).

I anslutning till denna jämförelse mellan laboratorerna och nyreglerade tjänstemän i förutvarande 27 och 28 lönegraderna anför kommittén följande siffror rörande relationen mellan laboratorslön och lektorslön å medeldyr ort (beloppen avse nettoavlöning):

	Laborator	Lektor i Uppsala	Laboratorslön över- resp. understiger lektorslön med
¹ / ₇ 1925 begynnelselöen	10 440	9 169	+ 1 271
slutlöen	11 560	10 553	+ 1 007
¹ / ₇ 1939 begynnelselöen	9 768	9 489	+ 279
slutlöen	10 768	11 046	— 278
¹ / ₄ 1947 begynnelselöen	13 061	12 843	+ 218
slutlöen	14 061	14 697	— 636
¹ / ₇ 1947 begynnelselöen	14 437	14 592	— 155
slutlöen	15 737	16 440	— 703

Det försteg i lönehänseende, som laboratorerna den 1 juli 1925 hade framför lektorer å medeldyr ort, har således, framhåller kommittén, numera försvunnit. För närvarande ligger laboratorslönen under lektorslönen.

I detta sammanhang har slutligen i kommitténs skrivelse intagits följande jämförelse mellan laboratorers begynnelseavlöning och docentstipendium den 1 juli 1925 och den 1 juli 1947:

	Laboratorers begynne- avlöning	Docent- stipendium	Skillnad
¹ / ₇ 1925	10 440	7 200	3 240
¹ / ₇ 1947	14 437	12 204	2 233

Även i förhållande till docentstipendiaterna har alltså laboratorernas löneställning undergått försämring.

Universitetsslönekommitténs förslag. I anslutning till vad kommittén anfört i fråga om professorerna föreslår kommittén även i fråga om befattningshavarna inom laboratorgraden en höjning av det provisoriska lönetillägget, med samtidig indragning av den nu utgående provisoriska avlöningförstärkningen å 132 kronor för år. Det nya provisoriska lönetillägget för laboratorerna bör enligt kommitténs mening fastställas med utgångspunkt från att 1925 års relation mellan laboratorslön och nyreglerad lön i stort sett återställes. En lämplig avvägning synes kommittén ernås, om de båda nuvarande beloppen å 1 560 och 1 860 kronor ersättas av ett enhetligt belopp av 2 700 kronor. Den nuvarande differentieringen på två belopp

föreslås alltså — i likhet med vad kommittén förordad i fråga om professorerna — upphävd.

Förslagets innebörd belyses närmare i nedanstående i skrivelsen intagna sammanställning:

	Ny laboratorers- lön	Lön å 3-ort i lönegrad Ca 30	Ca 31
Begynnelösn	15 445	14 592	15 252
Lön efter 3 år	15 445	15 252	15 912
» » 5 »	15 945	15 252	15 912
» » 6 »	15 945	15 912	16 440
» » 9 »	15 945	16 440	16 944
» » 10 »	16 445	16 440	16 944

Vissa andra befattningshavargrupper med provisoriskt lönetillägg.

I detta avsnitt framhåller universitetslönekommittén inledningsvis, att kommitténs förslag i vad avser professorer förutsatts skola tillämpas jämväl å följande befattningshavare, vilka nu åtnjuta provisoriskt lönetillägg och provisorisk avlöningsförstärkning, nämligen professorn i experimentell fysik vid vetenskapsakademien, föreståndaren för ostasiatiska arkeologiska samlingarna, den med statsmedel avlönade professorn i meteorologi vid Stockholms högskola samt chefen för rasbiologiska institutet.

Härefter föreslår kommittén höjning av det nuvarande provisoriska lönetillägget till vissa andra oreglerade befattningshavare vid universiteten och de medicinska högskolorna än professorer och befattningshavare inom laboratorgraden. Förslaget avser i denna del vikarier för professorer och laboratorer m. fl. samt exercitiemästarna vid universiteten.

Vikarier för professorer och laboratorer m. fl. Vikarie med full tjänstgöring för professor eller för laborator eller därmed i lönehänseende jämställd befattningshavare vid universitet eller medicinsk högskola åtnjuter provisoriskt lönetillägg med samma belopp som för närvarande gäller för motsvarande ordinarie befattningshavare med begynnelösn, eller med 1 560 kronor för år. I anslutning till vad kommittén förordad beträffande professorer och laboratorer m. fl. synes det kommittén motiverat, att provisoriska lönetillägget till ifrågavarande vikarier också höjes. Med hänsyn till att vikarierna icke åtnjuta provisorisk avlöningsförstärkning å 132 kronor för år — vilken enligt kommitténs förslag skulle indragas vid höjning av det provisoriska lönetillägget till de ordinarie befattningshavarna — föreslås vikariernas provisoriska lönetillägg bestämt till, för professorsvikarie (3 600 — 132 =) 3 468 kronor för år och för vikarie för laborator m. fl. (2 700 — 132 =) 2 568 kronor för år.

Exercitiemästare vid universiteten. Dessa äro director

musices vid Uppsala universitet och kapellmästaren vid universitetet i Lund samt gymnastikläraren vid Uppsala universitet och läraren i gymnastik och fäktkonst vid Lunds universitet. Alla fyra äro ordinarie befattningshavare och äga åtnjuta, bland annat, provisoriskt lönetillägg. Löneläget framgår av följande uppställning.

Director musices. Kapellmästare.
(Utan ålderstillägg)

Lön	3 300
Tjänstgöringspenningar	1 700
Dyrtids- och kristillägg	2 539
Prov. avlöningsförstärkning	132
Prov. lönetillägg	1 080
Summa kronor	8 751

Häriifrån avgår pensionsavgift enligt äldre bestämmelser. Lönen kan efter 5 år höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.

Gymnastiklärare. Lärare i gymnastik och fäktkonst.
(Utan ålderstillägg)

	Uppsala	Lund
Lön	2 400	2 000
Tjänstgöringspenningar	1 200	1 000
Dyrtids- och kristillägg	1 839	1 537
Prov. avlöningsförstärkning	132	132
Prov. lönetillägg	900	900
Summa kronor	6 471	5 569

Häriifrån avgår pensionsavgift. Lönen kan efter 5 år höjas med 300 kronor och efter 10 år med ytterligare 300 kronor.

Universitetslönekommittén anför och föreslår beträffande exercitiemästarna följande.

Det år 1925 bestämda beloppet för lön och tjänstgöringspenningar till musikdirektören i Uppsala och kapellmästaren i Lund, 5 000 kronor, översensstämde nära med dåvarande lön enligt löneplan B i 18 löneklassen å E-ort (4 956 kronor). Motsvarande lön (22 löneklassen å 3-ort) utgör för närvarande 9 420 kronor. Om från ovan angivna lönebelopp för *director musices* i Uppsala och kapellmästaren i Lund, 8 751 kronor, drages en beräknad pensionsavgift av 300 kronor, kan lönen för nämnda befattningshavare för närvarande sägas understiga lönen i 22 löneklassen med i runt tal 1 000 kronor. Det synes kommittén skäligt, att den sammanlagda avlöningen för ifrågakvarande befattningshavare bringas att ungefärligen motsvara lönen i nämnda löneklass å 3-ort. I sådant syfte föreslår kommittén, att det nuvarande provisoriska lönetillägget höjes från 1 080 till 2 220 kronor för år. Samtidigt förutsättes den nuvarande provisoriska avlöningsförstärkningen skola indragas.

I anslutning till det anförda synes det provisoriska lönetillägget vid de båda ordinarie gymnastiklärartjänsterna vid universiteten — av vilka den i Lund för närvarande är vakant — böra höjas från nuvarande 900 till 1 800 kronor för år, även här med samtidig indragning av den provisoriska avlöningsförstärkningen.

Departementschefen.

På av universitetslönekommittén anförda skäl tillstyrker jag, att provisoriska åtgärder nu vidtagas för att delvis återställa den relation mellan lönerna för vissa befattningshavare vid universiteten och de medicinska högskolorna, å ena sidan, och vissa nyreglerade befattningar inom den allmänna civiltjänstverksamheten, å den andra, som genomfördes vid 1925 års lönereglering. Kommittén har såsom provisoriska åtgärder föreslagit, att den nuvarande provisoriska avlöningsförstärkningen skall indragas i samband med att det provisoriska lönetillägget höjes och den nuvarande differenseringen av detta tillägg borttages. Kommitténs förslag synas mig lämpliga och skäligen och de föreslagna nya tilläggsbeloppen väl avvägda. Jag förordar därför, att universitetslönekommitténs förslag genomföres från och med den 1 juli 1949. Vid bifall härtill torde anslaget till provisoriskt lönetillägg böra höjas med ett till 400 000 kronor avrundat belopp. Å andra sidan kan det nuvarande förslagsanslaget å 27 000 kronor till provisorisk avlöningsförstärkning bortfalla.

Ifrågavarande förslag torde böra medföra motsvarande förbättringar av löneställningen för ordinarie lärare vid Stockholms och Göteborgs högskolor. Jag återkommer därtill i annat sammanhang.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att provisorisk avlöningsförstärkning efter utgången av budgetåret 1948/49 icke skall utgå till i det föregående angivna ordinarie befattningshavare vid universiteten och de medicinska högskolorna och med dem i avlöningshänseende jämställda befattningshavare;

b) godkänna av mig förordade grunder för provisoriskt lönetillägg åt professorer, laboratorer och övriga under a) avsedda befattningshavare.

II. Rationalisering av universitetens administration.

I sitt den 15 december 1947 avgivna betänkande, del III, angående universitetsbiblioteken, universitetsadministrationen m. m. har 1945 års universitetsberedning ägnat ett särskilt avsnitt (kap. II, s. 77—154) åt universitetens administration. En del av de däri framförda förslagen ha realiserats genom beslut av 1948 års riksdag. I övrigt äro universitetsberedningens förslag alltjämt beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Enär universitetsberedningens förslag rörande de akademiska myndigheterna till större delen är av natur att kunna avgöras utan riksdagens medverkan, lämnar jag i det följande endast en kort redogörelse för dessa förslag. Mera utförligt torde jag behöva uppehålla mig endast vid frågor av betydelse för bedömningen av de förslag, som nu torde bära underställas riksdagen.

Delegation av beslutanderätt m. m.

Universiteten stå under särskild styrelse och förvaltning. Överstyrelsen föres av kanslern för rikets universitet. Den lokala styrelsen och förvaltningen handhaves av rektor, den akademiska församlingen, det större konsistoriet, det mindre konsistoriet, drätselnämnden och fakulteterna (sektionerna).

Universitetsberedningen erinrar inledningsvis, att Kungl. Maj:t genom cirkulär den 6 juni 1947 till de statliga kommittéerna anbefalldes dessa att vid uppgörande av förslag som berörde förvaltningsförfarandet, noga tillvarata alla möjligheter till förenklingar. Samma dag rekommenderades i skrivelse till kanslern för rikets universitetet en decentralisation av beslutanderätten i olika slag av ärenden från högre till underordnade eller lokala myndigheter eller från högre till lägre befattningshavare hos vederbörande universitetsmyndighet.

I överensstämmelse med de sålunda framförda principerna har universitetsberedningen framlagt förslag till sådana förenklingar av universitetens administrativa verksamhet, som den ansett ägnade att främja en mera rationell och smidig förvaltning. Beredningen har härvid avsett att, samtidigt som universitetens självstyrelse bevarades, göra den så effektiv som möjligt. En vägledande synpunkt i de föreslagna rationaliseringsåtgärderna hade varit att i möjligaste mån bespara de akademiska lärarna onödig för-

lust av arbetstid genom att minska de akademiska församlingarnas storlek och förenkla deras arbetsätt samt genom att överföra vissa ärendens handläggning till rektor och dekanerna.

Beträffande delegation av beslutanderätt m. m. har universitetsberedningen anfört i huvudsak följande.

Konsistorier, fakulteter och sektioner hava enligt gällande statuter att taga befattning med en stor mängd ärenden. Med nuvarande organisation har arbetet blivit så betungande, att åtgärder böra företagas för att åvägbringa en avlastning. Härvid synes närmast två vägar kunna, parallellt, ifrågakomma. Dels kan behandling av och beslutanderätt i enklare frågor av nämnda myndigheter överlämnas till rektor, dekaner eller nämnder, dels synes antalet instanser för olika ärendens behandling kunna inom vissa gränser minskas.

Den enklaste och i viss mening rationellaste åtgärden vore enligt beredningens mening att i statuterna från konsistoriers, fakulteters eller sektioners handläggning definitivt borttaga och till underordnade instanser överlämna vissa grupper av ärenden. Detta skulle emellertid stöta på avsevärda svårigheter, då det är vanskligt att avgränsa ifrågavarande ärenden från andra, som fortfarande böra handläggas såsom hittills.

Bättre synes vara att i stället lämna nämnda beslutande organ möjlighet att under beaktande av vunnen erfarenhet i lämplig utsträckning och på lämpliga villkor *hänskjuta* beslutanderätten i enklare, mera rutinmässiga ärenden till rektor, dekaner, eventuellt annan vid universitetet knuten befattningshavare eller till särskilt inrättade nämnder. Beredningen förutsätter härvid att det organ, till vilket delegation skett, i tveksamma eller särskilt viktiga fall allt fortfarande låter avgörandet träffas av den myndighet, som lämnat delegationsuppdraget.

D e k a n e r n a .

Inom varje fakultet eller sektion är en av ledamöterna ordförande under namn av dekanus. Dekanerna bilda tillsammans med rektor och prorektor det mindre akademiska konsistoriet; före 1941 utgjordes detta av rektor, prorektor och fem valda ledamöter, en från varje fakultet eller sektion. De äro — likaledes från 1941 — självskrivna ledamöter av det större akademiska konsistoriet.

Uppdraget att vara dekanus gick tidigare alltid i tur efter fullmaktsålder mellan ledamöterna i fakulteten eller sektionen och varade ett år. År 1941 infördes den reformen, att fakulteten eller sektionen fick rätt att *välja* dekanus för en tid av tre år, om den så önskade.

Universitetsberedningen framhåller, att dekanaten genom 1941 års reformer blivit mera betydelsefulla än tidigare. Ett dekanat vore därför numera betungande, om dess innehavare skulle förvärva den kändedom om fakultetens eller sektionens förhållanden, att han kunde framträda såsom den verkliga ledaren av dess administrativa verksamhet. För hans i vissa fall betydande arbetsbörd utginge för närvarande ingen särskild ersättning. Dekanernas arbetsförhållanden vore vidare icke tillfredsställande: de sak-

nade egna tjänsterum och hade icke tillgång till erforderlig skrivhjälp. Dessa omständigheter hade medfört, att möjligheten att välja dekaner blott i sällsynta fall kunnat utnyttjas.

Beredningen föreslår, att valprincipen göres obligatorisk för dekanaten och att dessa förenas med arvoden. Till stöd härför anföres i huvudsak följande.

En person, som blott under ett läsår fungerar såsom dekanus, kan under denna tid i regel icke skaffa sig den erfarenheten om fakultetens administrativa verksamhet och den auktoritet, som en dekanus bör äga. Den mest rationella utvägen synes vara att avskaffa de cirkulerande dekanaten och beträffande utseende av dekaner helt bygga på valprincipen med en treårig tjänstgöringstid. Det kan i detta sammanhang erinras om att i Danmark, Norge och Finland valprincipen är genomförd och fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Genom att dekanernas tjänstgöringsskyldighet utsträcker till tre år, komma de att kunna förvärva en auktoritet, rutin och förtrogenhet med respektive fakultets eller sektionens förhållanden, som torde komma att medföra en avsevärd besparing av tid och arbete för fakulteternas eller sektionernas övriga ledamöter. Uppdraget att vara dekanus torde bliva mindre betungande, när dekanus väl hunnit sätta sig in i alla fakultetens eller sektionens angelägenheter, något, som nu i regel torde inträffa först mot slutet av hans ämbetsperiod. Med tanke härpå böra de betänkligheter, som kunna hysas mot att ålägga professorer en skyldighet att mottaga val till treåriga dekanat, icke tillmätas alltför stor betydelse. Om, såsom beredningen i det följande föreslår, särskilda fakultetssekreterarbefattningar inrättas, kommer detta att medföra att dekanerna befrias från rutinåligganden.

De förslag till förenkling av den akademiska förvaltningen, som i det följande framläggas, komma att ge dekanerna en än mera central ställning i denna. Åtskilliga ärenden, som nu behandlas eller avgöras av fakulteter eller sektioner, skola nämligen kunna delegeras till dekanus handläggning. Att detta system, som kommer att ställa väsentligt ökade krav på dekanernas administrativa skicklighet, omdöme och förtrogenhet med respektive fakultets eller sektionens angelägenheter, icke kan förenas med efter bestämda regler cirkulerande ettåriga dekanat, torde vara uppenbart. Blott om dekanerna alltid utses genom val, varvid man äger rätt att förvänta att fakulteter och sektioner komma att till dekaner utse sina bästa tillgängliga administrativa krafter, kan systemet tänkas fungera på ett tillfredsställande sätt.

Beredningen föreslår därför, att valprincipen göres obligatorisk vid utseende av dekaner och att de cirkulerande ettåriga dekanaten avskaffas. Dekanaten böra omfatta tre år. Dekanerna böra liksom nu vara självskrivna ledamöter i båda konsistorierna. För att skapa erforderlig kontinuitet i det mindre konsistoriets sammansättning bör valprincipen med treåriga dekanat icke genomföras samtidigt i samtliga fakulteter. I övergången bör därför föreskrivas att valprincipen skall genomföras olika år i olika fakulteter och sektioner.

I övriga skandinaviska länder liksom vid åtskilliga utländska universitet utgå särskilda arvoden till fakulteternas och sektionernas dekaner, vilket icke är fallet i Sverige. Det kan emellertid icke anses skäligt, att ingen ersättning utgår till dekanerna för den betungande och ansvarsfulla arbets-

börda, som åvilar dem utöver deras tjänsteåligganden såsom professorer, så mycket mindre som de icke äga rätt till nedsättning i sin undervisnings- och examinationsskyldighet.

Dekanerna ha vidare att påtaga sig extra kostnader och besvär för representation särskilt i samband med utländska vetenskapsmäns besök.

Beredningen förordar, att dekanerna medgivas en skälig ersättning för de arbetsuppgifter och extra kostnader, som äro förenade med deras ämbeten. Med hänsyn till arbetsbördans och representationens beräknade omfattning föreslår beredningen, att dekanerna vid båda universiteten erhålla följande arvoden.

Teologiska fakultetens dekanus	kronor	1 800
Juridiska fakultetens dekanus	»	1 800
Medicinska fakultetens dekanus	»	2 500
Historisk-filosofiska sektionens dekanus ¹	»	2 000
Filologiska sektionens dekanus ¹	»	2 000
Matematisk-naturvetenskapliga fakultetens dekanus ¹	»	2 500.

Den av de båda humanistiska sektionernas dekaner, som fungerar som humanistiska fakultetens dekanus, bör uppbära ett årligt tilläggsarvode av 500 kronor.

För den händelse en uppdelning på sektioner av den humanistiska fakulteten icke skulle komma att genomföras, synes arvodet till denna fakultets dekanus böra beräknas till 3 000 kronor.

Konsistorierna.

Det större akademiska konsistoriet består av rektor, prorektor, dekanerna samt ett antal professorer, som efter vissa regler delvis väljas, delvis inträda efter fullmaktsålder; mandattiden är tre år för de professorer, som ej tillhöra konsistoriet i egenskap av ettårsdekaner. Antalet ledamöter av större konsistoriet är i Uppsala 33, i Lund 31.

Det mindre akademiska konsistoriet består, som förut nämnts, av rektor, prorektor och de fem dekanerna.

För att förenkla den akademiska administrationen föreslår *universitetsberedningen* dels en reducering av antalet ledamöter i det större akademiska konsistoriet och dels att beslutande- och yttranderätten i vissa grupper av ärenden av det mindre konsistoriet delegeras till rektor samt att vissa grupper av ärenden avföras från mindre konsistoriets handläggning. Beträffande den närmare innebörden av beredningens förslag hänvisas till betänkandet.

Rektor. Prorektor.

Rektor är ordförande i den akademiska församlingen, i konsistorierna och i drätselnämnden. Han utövar den närmaste tillsynen över allt, som rör universitetet. Det åligger honom enligt universitetsstatuterna att tillse, »att den akademiska undervisningen vederbörligen handhaves; att sedlighet och

¹ Universitetsberedningen har i annat sammanhang förordat en uppdelning av de filosofiska fakulteterna på här angivet sätt.

flit bland den studerande ungdomen upprätthålles; att universitetets egen-
dom, av vad namn den vara må, behörigen vårdas; att anslag användas för
sina rätta ändamål; att uppbörd av universitetets inkomster rätteligen verk-
ställes; att räkenskaper och redovisningar behörigen upprättas och inom
föreskrivna tider avlämnas; att lärare, tjänstemän och betjante i allo nog-
grant uppfylla sina åligganden samt att till verkställighet befordra ej mindre
vad dessa statuter och andra vederbörligen givna föreskrifter till efter-
rättelse anbefalla, än ock konsistoriernas och drätselnämndens såväl som
rektors egna i behörig ordning fattade beslut.»

Rektor och prorektor väljas för en tid av tre år.

Rektor uppbär för närvarande ett belopp av 3 600 kronor för år, »rektors
honorarium», vilket sedan gammalt ansetts i dess helhet utgöra ett repre-
sentationsbidrag.

Universitetsberedningen föreslår, så vitt nu är i fråga, att det mindre
akademiska konsistoriet erhåller rätt att delegera sin beslutande- och ytt-
randerätt i vissa enklare ärenden till rektor. Beredningen anför en rad
exempel på dylika frågor. Vidare föreslår beredningen, att »honorariat» höjes
till 6 000 kronor, att även prorektor tillerkännes ett dylikt anslag å 1 000
kronor samt att rektorerna därjämte erhålla arvode utöver sin professors-
lön. Härom anför beredningen följande.

Beredningen erinrar, att i en vid 1947 års riksdag väckt motion hem-
ställdes om anvisande av rektorsarvoden å 6 000 kronor samt om höjning av
representationsanslagen till 8 000 kronor. *Statsutskottet* anförde bland an-
nat följande.

Då enligt utskottets mening otvivelaktigt skäl föreligga för att universi-
tetsrektorerna erhålla något arvode utöver professorslönen för det både
betungande och viktiga arbete som i egenskap av rektorer åvilar dem, anser
utskottet, att denna fråga bör göras till föremål för överväganden lämpligen
i samband med den blivande utredningen angående professorernas löne-
ställning. Vad rektors honorarium beträffar torde det jämväl böra under-
sökas om icke en höjning av detsamma kan befinnas påkallad. Utskottet
förutsätter, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på sistnämnda
spörsmål och för riksdagen framlägger det förslag, vartill omständigheterna
må giva anledning.

I likhet med motionärerna och statsutskottet vid innevarande års riksdag
anser beredningen, att universitetens rektorerna böra erhålla arvode utöver
professorslönen för det betungande och betydelsefulla arbete, som åvilar
dem.

I likhet med statsutskottet finner beredningen en höjning av rektors re-
presentationsanslag — rektors honorarium — påkallad. Om rektor skall
kunna fylla sina representativa plikter på ett sätt, som är de svenska uni-
versiteten värdigt, måste till hans förfogande ställas ett tillräckligt repre-
sentationsanslag. Detta synes viktigare än någonsin i en tid, då de kultu-
rella relationerna just återknutits efter ett långvarigt krig och utländska
vetenskapsmän i stort antal besöka vårt land.

Under nuvarande förhållanden äro universitetens rektorerna nödsakade att
med egna medel bestrida en icke obetydlig representation. På grund härav

torde en akademisk lärare utan enskild förmögenhet eller mera betydande privata inkomster i allmänhet icke kunna mottaga val till ett rektorsämbete. Denna omständighet accentuerar ytterligare nödvändigheten av en skyndsamt höjning av universitetsrektorernas representationsanslag. Redan nu överlåtes viss representation på prorektor. Att så sker i större utsträckning synes vara lämpligt icke minst med tanke på den ökade representation, som i framtiden torde komma att åligga universiteten. Beredningen föreslår därför att det nu utgående anslaget på 3 600 kronor till var och en av universitetens rektorer höjes till 6 000 kronor och att ett särskilt anslag på 1 000 kronor ställes till var och en av prorektorernas vid universiteten förfogande för bestridande av representation.

R e m i s s y t t r a n d e n.

Uppsala universitet.

Teologiska fakulteten tillstyrker överflyttning av beslutanderätt till underordnade instanser men icke på det av universitetsberedningen föreslagna sättet i form av en delegationsrätt för överordnade instanser. Varje myndighet borde ha sitt kompetensområde fast bestämt. Fakulteten avstyrker bestämt förslaget om obligatoriskt val av dekanus; som följd härav föreslår fakulteten, att dekanerna ej skola vara självskrivna ledamöter av mindre konsistoriet utan att fakulteterna skola representeras i detta av valda representanter. Förslaget om årligt anslag av 1 800 kronor till fakultetens dekanus tillstyrkes med hänsyn till de utgifter denne måste underkasta sig för representation.

Juridiska fakulteten anför beträffande nu förevarande frågor i huvudsak följande.

Juridiska fakulteten vill för sin del tillstyrka ett överlämnande av vissa grupper av ärenden till avgörande av dekanus. Fakulteten finner det dock önskvärt, att sådana ärenden, som uppenbarligen äro därför lämpade, hänvisas till avgörande i dylik enklare ordning genom fasta bestämmelser, oberoende av särskilt delegationsbeslut. Möjligen kunde denna fasta kompetensreglering kompletteras genom rätt för fakultet att därutöver delegera vissa slag av ärenden. Ett överlämnande i ena eller andra formen av beslutanderätten i betydande utsträckning till dekanus förutsätter emellertid en fast och kvalificerad sekreterarkraft, så väl avlönad, att han kan åläggas att handhava ärendenas ämbetsmannamässiga beredning och föredragning inför dekanus samt erforderlig protokollföring.

Beredningens förslag om obligatoriska dekanval och avskaffande av de cirkulerande dekanaten vill fakulteten för sin del avstyrka. Det bör betonas, att även utan en dylik reform en starkare kontinuitet i fakultetsarbetet kommer att vinnas med inrättandet av en verklig fakultetssekreterarbefattning.

Särskilt arvode för dekanatet bör enligt fakultetens mening icke ifrågakomma. Den riktiga lösningen synes vara, att dekanus kompenseras genom skälig nedsättning i undervisningsskyldigheten. Däremot är det högeligen av behovet påkallat, att till dekanus förfogande ställes ett anslag att disponeras för extra kostnader och besvär för representationsändamål.

Medicinska fakulteten tillstyrker, att de enskilda fakulteterna själva skola få bestämma, vilka ärenden som lämpligen kunna hänskjutas till

dekanus självständiga avgörande. Fakulteten avstyrker, att systemet med valda dekaner skulle göras obligatoriskt. De år 1941 införda bestämmelserna om dekanernas ledamotskap av det mindre konsistoriet borde begränsas till att gälla endast för det fall att dekanus utsetts genom val, under det att i övriga fall, då dekanus inträtt efter fullmaktsålder, vederbörande fakultet borde äga att i enlighet med tidigare bestämmelser välja en ledamot i det mindre konsistoriet för en tid av tre år.

Beträffande arvodesfrågan anför fakulteten bland annat.

Fakulteten önskar livligt tillstyrka, att dekanus måtte erhålla ett arvode, förslagsvis 2 500 kronor per år, vilket belopp måste anses utgöra ett måttfullt arvode för det betungande och ansvarsfulla arbetet. Men fakulteten måste bestämt tillbakavisa tanken, att det föreslagna måttliga arvodet för dekanatsarbetet jämväl skulle avse representationsskyldighet. Det förra kommer därigenom att till större delen förintas av det senare jämte skatter. Men också av skattetekniska skäl måste arvode och representationspengar ovillkorligen hållas isär. Fakulteten yrkar fördens skull, att dekanus må erhålla ett dekanatsarvode, som icke må understiga 2 500 kronor per år, samt därutöver tillerkännas ett representationsanslag av 1 500 kronor per år.

Humanistiska sektionen tillstyrker i princip beredningens förslag om delegation av beslutanderätt och anser att valda dekaner bör vara det normala men med möjlighet öppen att övergå till dekanat efter fullmaktsålder. Sektionen understryker nödvändigheten av en avlastning av dekanus arbetsbörda genom ett utvidgat kansli. Sektionen föreslår även möjlighet till nedsättning i dekanus undervisningsskyldighet och understryker nödvändigheten av att ett särskilt representationsanslag ställes till sektionens förfogande.

Matematisk-naturvetenskapliga sektionen avstyrker bestämt, att de ettåriga cirkulerande dekanaten skulle avskaffas under hänvisning till det avbräck ett treårigt dekanat skulle medföra i dekanus undervisning och vetenskapliga arbete. Sektionen anser det skäligt att dekanus kan erhålla befrielse från en del av honom åvilande undervisningsskyldighet samt att i enlighet med beredningens förslag särskild ersättning utgår till dekanus. Som en naturlig konsekvens av detta ställningstagande till frågan om dekanatet anser sektionen att principerna för det mindre akademiska konsistoriets rekrytering bör upptagas till förnyad prövning.

Det större akademiska konsistoriet har beträffande nu aktuella förslag anfört i huvudsak följande.

I likhet med juridiska fakulteten vill konsistoriet föreslå att ärenden, som uppenbarligen äro därför lämpade, hänvisas till avgörande av rektor eller dekanus genom fasta bestämmelser, oberoende av särskilt delegationsbeslut samt att bemyndigande lämnas konsistorier, fakulteter och sektioner att därutöver delegera vissa ärenden. Vilka ärenden som skola överlätas genom fasta bestämmelser torde kunna fastställas i statuterna eller om detta anses medföra svårigheter överlätas åt universitetskanslern att bestämma.

År 1939 avstyrkte konsistoriet då föreliggande förslag om obligatoriskt val av dekaner men förklarade sig samtidigt icke hava något att erinra mot att till fakulteter och sektioner överlätas att själv bestämma om val av dekanus skulle ske eller dekanatet gå efter fullmaktsålder. Sedan sådan valfrihet införts har endast vid tre tillfällen förekommit val av dekanus.

Vad beredningen anfört till stöd för sitt förslag om obligatoriskt dekanval kan icke föranleda konsistoriet att frångå sin tidigare uttalade åsikt i denna fråga.

Konsistoriet tillstyrker således att nuvarande bestämmelser angående dekanaten förbli oförändrade. År 1939 ifrågasatte konsistoriet att bestämmelse skulle införas att ingen må tjänstgöra som dekanus, som ej minst två år varit ledamot av fakulteten, detta för att dekanatet ej skall utövas av en i fakultetens angelägenheter mindre erfaren ledamot. Konsistoriet anser att bestämmelse bör givas att den som icke varit fakultetsledamot minst tre år ej må vara dekanus.

Beredningens förslag angående arvode till dekanerna tillstyrker konsistoriet och ifrågasätter att därutöver någon nedsättning i undervisningsskyldigheten må medgivas för dekanerna.

Till dekanernas förfogande torde vidare visst representationsanslag böra anvisas, då de nu alltmör livliga förbindelserna med utländska vetenskapsmän, särskilt på grund av gästföreläsningarna, komma att ställa stora anspråk på fakulteter och sektioner i representationsavseende.

Som en följd av att konsistoriet avstyrker förslaget om obligatoriskt val av dekaner följer att konsistoriet måste påyrka att fakulteters och sektioners representanter i konsistoriet väljas i allt fall då ej fakultet eller sektion valt dekanus.

Lunds universitet.

Teologiska fakulteten tillstyrker förslaget om rätt för fakulteterna att hänskjuta beslutanderätten i enkla, mera rutinmässiga ärenden till dekanus, nämnd etc. Fakulteten motsätter sig bestämt, att vissa grupper av ärenden slutgiltigt skulle undandragas fakultetens behandling. Fakultetens olika ledamöter hade ett bestämt intresse av att äga kännedom om alla ärenden. Skulle delegation förekomma borde det åligga den som behandlat delegerat ärende att inför fakulteten lämna meddelanden av viktiga åtgärder och fattade beslut.

Fakulteten förordar beredningens förslag om vald dekanus och finner ofrånkomligt att denne erhåller ersättning för sitt arbete.

Juridiska fakulteten hälsar beredningens förslag med största tillfredsställelse. Dekanerna syntes böra, utan avkortning av föreslagna arvoden, kunna erhålla nedsättning i sin undervisningsskyldighet. Arvodet till juridiska fakultetens dekanus borde utgå med 2 000 kronor, varav 1 000 kronor skäligen borde avse representation.

Medicinska fakulteten tillstyrker i stort sett beredningens ifrågavarande förslag. Fakulteten yttrar bland annat.

Beredningens förslag att dekanerna utses enbart genom val på tre år anser sig fakulteten, om än med viss tvekan, nu böra tillstyrka, detta enär dekanatet enligt erfarenhet för en medicine professor utgör en mycket svår belastning, som i hög grad försvårar genomförandet av hans egentliga professorsuppgifter i undervisningens och forskningens tjänst. Ej minst med hänsyn till nämnda förhållande bör en vald dekanus enligt fakultetens mening vara berättigad till viss reduktion av sin undervisnings- och examinationsskyldighet. Till det föreslagna dekanusarvodet om 2 500 kronor bör läggas ett lika stort representationsanslag, enär en dekanus vid medicinsk fakultet har en ganska betungande representationsskyldighet.

Universitetsberedningen har föreslagit, att fakulteter och sektioner skola äga för tid och på villkor, fakultet eller sektion bestämmer, till dekanus, nämnder etc. hänskjuta behandlingen av och beslutanderätten i enklare, mera rutinmässiga ärenden. Fakulteten finner detta förslag ändamålsenligt: dess genomförande skulle helt visst minska fakultetens arbete och medföra en snabbare handläggning av enklare ärenden men likväl icke beröva fakulteten möjlighet till inflytande över dessa ärendens behandling. Delegeringens omfattning — ärendenas art och den utsträckning i vilken olika typer av ärenden skulle kunna med fördel delegeras — bör, liksom villkoren för delegation, bestämmas in praxi med hänsyn till gjorda erfarenheter. Fakulteten, som bestämt skulle ha avstyrkt ett förslag om inskränkning av fakultetens nuvarande beslutanderätt i ärenden av nu nämnd art, tillstyrker sålunda beredningens förslag.

Humanistiska sektionen förordar den föreslagna delegationsrätten och att densamma utsträcker så att vissa ärenden må hänskjutas till »undergrupper» av en blivande självständig humanistisk fakultet. Om valprincipen i fråga om dekanus blir obligatorisk, måste vederlag i en eller annan form ovillkorligen beredas dekanus. Sektionen föreslår vidare, att dekanus får frihet att helt eller delvis utbyta det föreslagna kontanta arvudet mot vederlag i form av nedsatt undervisningsskyldighet.

Matematisk-naturvetenskapliga sektionen tillstyrker förslaget om valda dekaner och dessas funktion och befogenheter.

Det större akademiska konsistoriet tillstyrker förslaget om delegationsrätt för fakulteter och sektioner etc. under framhållande, att konsistoriet skulle ha avstyrkt ett förslag om vissa ärendens slutgiltiga undandragande från dessa myndigheters beslutanderätt. Beredningens förslag beträffande dekanerna och rektor tillstyrkes.

Universitetskanslern anför såvitt nu är i fråga bland annat följande.

Med anledning av vad universitetsberedningen föreslagit beträffande delegation av beslutanderätten i vissa enklare, mera rutinmässiga ärenden får jag i likhet med det större konsistoriet i Uppsala förorda, att sådana ärenden, som uppenbarligen äro därför lämpade, hänvisas till avgörande av rektor, dekaner och nämnder genom fasta bestämmelser, oberoende av särskilt delegationsbeslut samt att bemyndigande lämnas konsistorier och fakulteter att därutöver delegera vissa ärenden. Av praktiska skäl hemställer jag att uppdrag lämnas åt kanslern att efter samråd med vederbörande universitetsmyndigheter bestämma vilka ärenden, som genom fasta bestämmelser skola överlätas. Ett dylikt överflyttande av beslutanderätten torde icke blott böra genomföras vid universiteten i Uppsala och Lund utan även vid karolinska institutet.

I likhet med universitetsberedningen har jag kommit till den uppfattningen att de cirkulerande ettåriga dekanaten böra avskaffas och valprincipen göras obligatorisk vid utseende av dekaner. Mandattiden bör härvid fastställas att omfatta tre år. Erfarenheten synes mig hava givit vid handen att det mindre konsistoriet med nuvarande anordning icke i önskvärd utsträckning tillföres den erfarenhet och kontinuitet i arbetet, som dess verksamhet kräver. Ett genomförande av beredningens förslag medför utan tvivel en avsevärd förstärkning av det mindre konsistoriets funktionsdug-

lighet. Såsom universitetsberedningen framhållit tala vidare även andra vä-
gande skäl för den föreslagna reformen. Jag får därför giva förslaget min
anslutning.

Jag tillstyrker, att till arvoden åt dekanerna anvisas följande belopp:

Teologiska fakultetens dekanus	kronor	1 800
Juridiska fakultetens dekanus	»	1 800
Medicinska fakultetens dekanus	»	2 500
Humanistiska fakultetens dekanus	»	3 000
Matematisk-naturvetenskapliga fakultetens dekanus	»	2 500

Summa kronor 11 600.

Jag hemställer vidare i överensstämmelse med vad beredningen förordat
att framställning måtte göras till riksdagen *dels* om ökning av rektors hono-
rarium vid vardera universitetet från nu 3 600 kronor med 2 400 kronor
till 6 000 kronor *dels ock* om beviljande av 1 000 kronor såsom represen-
tationsbidrag åt en var av universitetens prorektor.

Statskontoret, som ej velat motsätta sig, att dekanerna vid den nu
föreslagna ökningen av arbetsbördan tillerkännas särskilda befattnings-
arvoden, har likväl för sin del förordat, att arvoden utan åtskillnad fakul-
teterna emellan begränsas till 1 200 kronor för år eller samma belopp, som
nu utgår till t. ex. kammarrättsråd, som tillika är divisionsordförande, av-
delningscheferna i skolöverstyrelsen m. fl. befattningshavare.

Beträffande frågan om arvode och representationsbidrag åt rektor och
prorektor har statskontoret anfört följande.

Även statskontoret anser, att skäl otvivelaktigt föreligga för att univer-
sitetens rektorer erhålla särskilt arvode utöver professorslönen för det be-
tydande arbete, som i egenskap av rektorer åvilar dem. Vad nu sagts torde
i någon mån även gälla prorektorerna. Då frågan om storleken av såväl
arvode som representationsbidrag lämpligen bör bli föremål för övervägan-
den i ett sammanhang får ämbetsverket föreslå, att frågan överlämnas till
1948 års universitetslönekommitté, som nyligen erhållit i uppdrag att ut-
reda anställnings- och avlöningsförhållandena för professorer och vissa
andra befattningshavare vid universiteten och de statliga högskolorna. I
avvaktan på förslag till en definitiv lösning av detta spörsmål synes till
rektor och prorektor tills vidare böra anvisas honorarium med 4 800 kronor
eller samma belopp, som för närvarande utgår till professor vid tekniska hög-
skolan i Stockholm, som är högskolans rektor, respektive 1 008 kronor.

Statens lönenämnd har erinrat om att frågorna om särskilda arvoden för
uppdrag att vara rektor, respektive dekanus, om storleken av rektors hono-
rarium samt om införande av representationsbidrag åt prorektorerna sam-
manhänge med det uppdrag, som givits 1948 års universitetslönekommitté,
varför universitetsberedningens förslag i dessa avseenden icke föranledde
något uttalande från lönenämndens sida.

Departementschefen.

I likhet med universitetsberedningen finner jag det angeläget att sådana förenklingar av universitetens administrativa verksamhet företagas, som kunna främja en rationellare och smidigare förvaltning. Beträffande sättet för genomförande av en dylik förenkling delar jag i huvudsak den mening, varåt kanslern givit uttryck i sitt remissyttrande över universitetsberedningens förslag. Det torde böra ankomma på kanslern att framlägga förslag till de bestämmelser i detta avseende, som böra meddelas av Kungl. Maj:t. Något ställningstagande till dessa detaljspörsmål från riksdagens sida erfordras icke. Universitetsberedningen har emellertid i detta sammanhang framlagt vissa förslag, som kräva riksdagens medverkan för att kunna genomföras.

Den ökning av dekanernas arbetsbörda, som blir en följd av en rationalisering av universitetens administrativa verksamhet på föreslaget sätt, aktualiserar frågan om beredande av ersättning åt dekanerna för deras arbete. I samband därmed har frågan väckts om representationsbidrag åt dem. Båda dessa spörsmål sammanhånga emellertid, såsom lönenämnden framhållit, med det uppdrag, som givits åt 1948 års universitetslönekommitté. Det synes därför icke lämpligt att dessa spörsmål nu upptagas till slutlig prövning.

I likhet med universitetsberedningen och statskontoret anser jag skäl tala för att även universitetsrektorerna erhålla särskilt arvode utöver professorslönen för sitt betungande arbete, som vid en rationalisering av universitetens administration på föreslaget sätt synes komma att bli än mera ansvarsfyllt. Jämväl denna fråga torde emellertid komma att upptagas av 1948 års universitetslönekommitté, varför jag icke nu är beredd att framlägga något förslag i ämnet. Med nämnda kommittés uppdrag sammanhänger även frågan om storleken av rektors representationsbidrag, det så kallade honorariet. Något definitivt förslag rörande detta torde därför icke nu böra framläggas. Jag har emellertid i likhet med statskontoret ansett mig böra förordas, att honorariets belopp för nästa budgetår provisoriskt höjes i avvaktan på en slutlig lösning av arvodes- och honorariefrågorna. Ett belopp av 4 800 kronor, vilket innebär en höjning med 1 200 kronor, synes i sådant hänseende godtagbart. I samband därmed torde även prorektor böra tillerkännas ett honorarium av 1 000 kronor.

En rationalisering av universitetens administration torde även, såsom av universitetsberedningen och universitetsmyndigheterna kraftigt betonats, kräva en förstärkning av arbetskrafterna på de akademiska kanslierna. Jag ämnar återkomma härtill i det följande.

III. Inrättande vid karolinska institutet av en personlig professur i fysiologisk akustik för professorn G. von Békésy.

Den av chefen för inrikesdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 26 september 1947 tillkallade *kommittén för dövhetens bekämpande* har i skrivelse den 7 april 1948 framlagt förslag om inrättande av en personlig professur i fysiologisk akustik för den ungerske fysikern, professorn George von Békésy, f. 1899. Den föreslagna professuren skulle vara knuten till karolinska institutet, dock med rätt för Kungl. Maj:t att om så prövades lämpligt framdeles överföra densamma till den statliga institution, som eventuellt kommer att upprättas för att centralt leda kampen mot dövheten.

Till stöd för sitt förslag har kommittén till en början erinrat om att 1946 års riksdag på förslag av Kungl. Maj:t beviljade ett reservationsanslag av 20 000 kronor för att bereda von Békésy tillfälle att vid karolinska institutet under ett år bedriva forskningar inom akustiken och den akustiska sinnesfysiologien (jfr proposition 1946:273 och riksdagens skrivelse 1946:454). von Békésy hade därefter vistats i Sverige under budgetåret 1947/48 och därvid haft sin arbetsplats vid tekniska högskolan i Stockholm. Under detta år hade han publicerat en rad arbeten med särskild inriktning på det problem, som gäller den kirurgiska behandlingen av dövhet. Hans största insats under verksamheten i Sverige hade dock varit konstruerandet av en ny hörselmätare — »audiometer» — vilken vore avsevärt överlägsen tidigare förekommande konstruktioner. Bland annat vore den av utslagsgivande betydelse då det gällde att avgöra vilka fall som lämpade sig eller icke lämpade sig för operation.

Kommittén har vidare framhållit, att framgång i kampen mot de kroniska hörselskadorna krävde en mera exakt vetenskaplig grundval vunnen i samarbete med den främsta sakkunskapen inom fysiologisk akustik. Den främste företrädaren för denna senare vetenskap vore enligt kommitténs uppfattning von Békésy. Denne eminenta forskares arbetsresultat under den korta tid han vistats i Sverige liksom hans tidigare vetenskapliga produktion samt hans erkända nyskapande förmåga inom den vetenskapliga teknik, som hade till sitt syfte att konstruera förbättrad hörselmätningsoch ljudförstärkande apparatur, gjorde det i hög grad sannolikt, att en fortsatt medverkan av honom komme att möjliggöra ett starkt uppsving för den svenska medicinska forskningen på otologiens område ävensom att påskynda utvecklingen på det tekniska området och därmed bidra till

att undanröja de allvarligaste humanitära och praktiska konsekvenserna av den hörselnedsättning, som icke kunde påverkas på medicinsk väg.

I ärendet hörda myndigheter ha samtliga tillstyrkt, att åt professor von Békésy beredes stadigvarande forskningsmöjligheter i Sverige. Sålunda har *lärarkollegiet vid karolinska institutet* framhållit, att förslaget att knyta von Békésy till den svenska forskningen vore synnerligen behjärtansvärt och att dess genomförande utan tvivel skulle komma att gagna vårt land ur såväl praktisk som vetenskaplig synpunkt. Det tidigare samarbetet med von Békésy hade för den kliniska akustikens del givit uppseendeväckande såväl vetenskapliga som kliniskt praktiska resultat, varigenom framför allt den kliniska diagnostiken beträffande olika arter av hörselrubbingar förfinats till ovärderligt gagn icke minst för den praktiska vården av de lomhörda. En personlig professur för von Békésy borde emellertid anknytas till tekniska högskolan i Stockholm och icke till karolinska institutet. För att bedriva den speciella forskning det här vore fråga om erfordrades nämligen det mest intima samarbete med en på det akustiska området välutrustad teknisk institution av en kapacitet, som för närvarande endast tekniska högskolan i Stockholm kunde erbjuda.

Universitetskanslern har likaledes ansett en personlig professur för von Békésy böra inrättas vid tekniska högskolan i Stockholm. Kanslern har därjämte framhållit, att professurens tillkomst förutsatte, att assistentbefattningar inrättades samt att utrustnings- och driftanslag beviljades. Därest professuren inrättades från och med nästa budgetår, borde förden skull ett belopp om förslagsvis 30 000 kronor anvisas för forskningsarbetet under budgetåret 1949/50.

Medicinalstyrelsen, som hört medlemmen av styrelsens vetenskapliga råd, professorn T. Skoog, har tillstyrkt en personlig professur för von Békésy.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna har — med överlämnande av tillstyrkande yttranden från *lärarkollegiet* och *vederbörande avdelningskollegium vid tekniska högskolan i Stockholm* — förklarat sig övertygad om önskvärdheten att bereda en så betydande vetenskapsman som von Békésy fast anställning i vårt land genom att inrätta en personlig forskningsprofessur för honom. Överstyrelsen har vidare anfört bland annat följande.

Med hänsyn till att von Békésys verksamhet avser ett gränsområde mellan den tekniska och den medicinska vetenskapen har i ärendet delade meningar gjort sig gällande beträffande frågan, huruvida förevarande forskningsprofessur tills vidare — i avvaktan på att den planerade statliga institutionen för dövhetens bekämpande skall komma till stånd — borde knytas till karolinska institutet eller till tekniska högskolan i Stockholm. En förläggning av professuren till förstnämnda lärosäte är motiverad av det förhållandet, att von Békésys forskning numera synes vara rent medicinskt inriktad ävensom av den omständigheten, att denne själv önskar erhålla en professur vid en medicinsk högskola. Härtill kommer att — enligt vad över-

styrelsen inhämtat — von Békésy lär kunna påräkna bidrag till sin verksamhet härstades från Rockefeller Foundation under förutsättning, att den för honom avsedda professuren knytes till en dylik högskola. Vidare må anmärkas, att en förläggning av professuren till tekniska högskolan i Stockholm skulle komma att innefatta ett avsteg från för närvarande för professorer vid de tekniska högskolorna tillämpade principer, enär dessa befattningar hittills — även om de haft övervägande forskningskaraktär — likväl alltid varit förenade med en viss undervisningsskyldighet, något som von Békésy icke torde vara villig att åtaga sig. För en förläggning av professuren till tekniska högskolan i Stockholm kan anföras — förutom att von Békésy till sin utbildning är fysiker — den omständigheten, att han endast vid denna högskola kan erhålla de resurser i fråga om laboratorier och utrustning, som erfordras för den tekniskt-vetenskapliga delen av hans verksamhet. För närvarande kan von Békésy erbjudas provisoriska lokaler vid högskolans elektrotekniska avdelning och omkring den 1 januari 1950 torde högskolans nya akustiska forskningslaboratorium stå färdigt, där von Békésy och hans assistenter tills vidare — intill dess för högskolans undervisning angelägnare lokalbehov kunna komma att uppträda — kunna beredas visst utrymme.

Vid sin prövning av förevarande spørsmål har överstyrelsen kommit till den uppfattningen, att övervägande skäl tala för att ifrågavarande professur, vilken lämpligen synes kunna givas benämningen professur i fysiologisk akustik, förläggas till karolinska institutet. Överstyrelsen förutsätter härvid, att för von Békésys tekniska verksamhet erforderliga lokaler och apparater skola ställas till förfogande vid tekniska högskolan i Stockholm i enlighet med vad ovan angivits.

Departementschefen. Då det för tre år sedan var fråga om att knyta den ungerske fysikern George von Békésy till svensk vetenskaplig forskning, framhölls såsom betydelsefullt att kunna intensifiera forskningen inom den kliniska akustiken. Vidare underströks behovet av att inom denna vetenskapsgren åstadkomma ett intimare samarbete mellan fysiker, fysiologer och kliniker. Det torde just ur sistnämnda synpunkt ha ansetts särskilt önskvärt, att von Békésy bereddes tillfälle att deltaga i det vid karolinska institutets öronklinik bedrivna forskningsarbetet. Det framhölls nämligen, att von Békésy vore en synnerligen framstående fysiker med specialområde inom akustiken, men att han också inlagt stora förtjänster inom den akustiska sinnesfysiologien, där han utarbetat mätmetoder av hög känslighet och precision, med vilkas hjälp han kunnat utföra objektiva mätningar över svängningstillstånden i mellan- och innerörat, vilka tidigare ansetts ligga långt under det direkt iakttagbaras gräns. I samband härmed hade han använt egna nya metoder att mikrodisssekera örat, vilka också ur medicinskt-anatomiska synpunkter inneburit stora framsteg. Parallellt med dessa mera fysikaliska arbeten hade von Békésy i stor utsträckning även utfört undersökningar över hörseln med användande av psyko-fysiska mätmetoder, vilka arbeten tilldragit sig stor internationell uppmärksamhet.

De förväntningar, som knötos vid von Békésys verksamhet i vårt land synas också, som av det föregående framgått, ha blivit till fullo in- friade. Kommittén för dövhetens bekämpande har nu föreslagit, att för von Békésy skall inrättas en personlig professur, tills vidare knuten till karolinska institutet men med rätt för Kungl. Maj:t att framdeles över- föra professuren till den statliga institution, som eventuellt kommer att upprättas för att centralt leda kampen mot dövheten.

Med hänsyn till von Békésys utomordentliga meriter som vetenskapsman och till de förväntningar som från fackmannahåll ställas på ett samarbete med honom vid bekämpandet av de kroniska hörselskadorna, tillstyrker jag, att för von Békésy inrättas en personlig professur i fysiologisk akustik. Såsom kommittén föreslagit torde professuren tills vidare böra vara knuten till karolinska institutet. Jag förutsätter emellertid i likhet med översty- relsen för de tekniska högskolorna, att för von Békésys tekniska verksamhet erforderliga lokaler och apparater på sätt i ärendet angivits skola ställas till förfogande vid tekniska högskolan i Stockholm. Jag återkommer i det följande till det behov av anslagsmedel till assistenthjälp och materiel m. m., som torde böra tillgodoses, därest professuren inrättas.

IV. Anslagsberäkningar.

1. Förslagsanslaget till Uppsala universitet: Avlöningar.

Uppsala universitets avlöningsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 5 013 000 kronor.

Kanslern för rikets universitet har för nästa budgetår tillstyrkt anslagsäskanden, vilka, om de bifallas, skulle medföra anslagsökningar av drygt 300 000 kronor. Kanslern anför inledningsvis, att från Uppsala universitets sida framställts åtskilliga krav på kompletteringar av den upprustning av universitetet, som under de senaste åren kommit till stånd. På grund av det rådande statsfinansiella läget föreläge emellertid — såvitt kanslern kunde bedöma — för närvarande icke förutsättningar för ett tillmötesgående av dessa krav annat än i mera begränsad utsträckning. Kanslern hade därför funnit sig böra tillstyrka ökad medelsanvisning allenast till sådana ändamål, vilkas realiserande nu syns särskilt nödvändiga.

I det följande redogör jag — med ett par undantag — endast för de förslag, som tillstyrkts av kanslern.

Professur i röntgendiagnostik och lärartjänst i radioterapi. På Uppsala universitets stat finnes för närvarande uppförd en ordinarie tjänst som lärare i medicinsk radiologi. Tjänsten är förenad med samma löneförmåner som en laboratorstjänst (lön- och tjänstgöringspenningar 9 000 kronor). För dess nuvarande innehavare, H. F. Laurell, inrättades år 1931 en personlig professur i medicinsk radiologi. Laurell inträder i pensionsåldern den 21 november 1949.

1948 års riksdag beslöt på Kungl. Maj:ts förslag (proposition nr 152) att vid ifrågavarande universitet skall från och med Laurells avgång från sin personliga professur i medicinsk radiologi, dock tidigast från och med budgetåret 1949/50, inrättas en professur i röntgendiagnostik. Vid anmälan av denna fråga i fjol anförde jag följande.

Då professor H. F. Laurell, vilken sedan 1931 innehar en personlig professur i »medicinsk radiologi», i november 1949 inträder i pensionsåldern, torde i enlighet med föreliggande förslag denna professur böra ersättas med en ordinarie lärostol i röntgendiagnostik. Beslut härom torde böra fattas redan nu, så att tillsättningsförfarandet kan inledas under nästa budgetår. Denna förändring medför i och för sig icke någon merkostnad, därest icke samtidigt medel anvisas för återbesättande av den å universitetets avlöningsstat uppförda, av Laurell innehavda ordinarie lärartjänsten i medicinsk radiologi. Medicinska högskolornas organisationskommitté har förutsett, att denna lärartjänst, med benämningen ändrad till att avse »radioterapi», skulle återinrättas först i samband med den förestående ombygg-

naden av akademiska sjukhuset, där en särskild radioterapeutisk avdelning planerades. Konsistoriet och kanslern ha däremot nu föreslagit, att ifrågasvarande lärartjänst i radioterapi skulle inrättas och ledigförklararas samtidigt med professuren i röntgendiagnostik. Av utredningen framgår, att en befattning som radioterapeutisk specialist är motiverad särskilt med hänsyn till sjukvårdens behov. Tills vidare intill dess frågan om inrättandet av en särskild radioterapeutisk avdelning vid sjukhuset hunnit närmare sin lösning torde dock behovet av en sådan specialist kunna tillgodoses i annan ordning. Jag är därför, under hänvisning till vad organisationskommittén anfört, icke för närvarande beredd att biträda kanslerns ifrågasvarande förslag.

Kanslern har nu, på förslag av större akademiska konsistoriet, föreslagit, att omförmälda professur i röntgendiagnostik måtte inrättas med ingången av budgetåret 1949/50 oavsett att Laurell först i november 1949 inträder i pensionsåldern. Föreskrift borde därför meddelas om att den för Laurell utfärdade fullmakten från och med den 1 juli 1949 skulle gälla den nyinrättade professuren.

Kanslern har samtidigt avstyrkt en av konsistoriet gjord förnyad framställning om inrättande av en ordinarie lärarbefattning i radioterapi. Beträffande denna fråga anför kanslern följande.

Konsistoriet framhåller, att dess nyssnämnda framställning skedde under förutsättning att den medicinska undervisningen under budgetåret 1949/50 komme att omläggas och att därvid undervisning i radioterapi komme att ingå i kursplanen. En dylik omläggning torde näppeligen vara att räkna med redan för nästa budgetår. Härtill kommer, att frågan om den medicinska undervisningens ordnande — enligt vad jag under hand erfarit — inom den närmaste tiden torde bli föremål för överarbetning av särskilt tillkallade sakkunniga. Vid sådant förhållande synes den ifrågasatta lärarbefattningen icke nu böra komma till stånd. Skulle likväl under tiden för utredningens bedrivande viss undervisning i radioterapi anses böra upptagas i kursplanen synes mig denna undervisning lämpligen kunna anförtros åt en biträdande lärare. Närmare utredning torde emellertid av vederbörande universitetsmyndigheter böra förebringas i ämnet innan jag i nuvarande läge ser mig i stånd att fatta ståndpunkt till det föreliggande spørsmålet.

I en till mig ställd skrivelse av den 4 november 1948 har den medicinska fakulteten framhållit, att antalet behandlingar å radioterapi- och ljusavdelningarna tillsammans överstiga 10 000, avseende över ett 50-tal olika sjukdomar, bland annat nyopererade fall. Enligt fakulteten skulle det för många patienter ställa sig medicinskt äventyrligt och i vissa fall vara ogörligt samt medföra stora extra kostnader, om de tvingades söka vård i Stockholm. Det vore icke heller möjligt, anser fakulteten att tillgodose detta behandlingsbehov med från Stockholm anlitad specialist. Av fakultetens skrivelse framgår vidare, att fakulteten har för avsikt att inom den närmaste tiden göra framställning om en provisorisk lösning av lokalfrågan för en särskild radioterapeutisk avdelning. Vad sålunda anförts, synes mig hava ådagalagt behovet för sjukvårdens del av en specialist av ifrågasvarande slag. Jag utgår ifrån att ledningen för akademiska sjukhuset vidtager erforderliga åtgärder för lösandet av detta spørsmål.

Principbeslut om professur i geokosmofysik. *Kanslern* anför följande.

I skrivelse den 30 oktober 1948 har konsistoriet begärt att förslag måtte föreläggas riksdagen angående inrättande vid Uppsala universitet av en *professur i geokosmofysik*.

Jag får med anledning härav erinra därom, att naturvetenskapliga forskningskommittén i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 februari 1947 framlade förslag om förbättring av geofysikens ställning vid våra akademiska lärosäten och därvid föreslog inrättande av en professur i geokosmofysik vid Uppsala universitet. Samtidigt meddelade kommittén emellertid, att de personer, som kunde komma i fråga till denna professur, redan vore innehavare av befattningar inom angränsande vetenskaper, varför det vore ovisst om de komme att ställa sig till förfogande.

I underdånigt yttrande den 11 mars 1947 framhöll jag, att i det läge, vari förevarande fråga sålunda befunne sig, och i betraktande av att en geofysisk institution i Uppsala icke torde kunna upprättas förrän den nya meteorologiska institutionen därstädes blivit färdigställd och dess äldre byggnad kunde ställas till förfogande för en geokosmofysisk institution, syntes mig övervägande skäl tala för, att för det dåvarande allenast principbeslut fattades om den ifrågasatta professurens upprättande. I anslutning härtill hemställde jag, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen besluta, att vid universitetet i Uppsala skulle från och med tidpunkt, som framdeles bestämdes, inrättas en professur i geokosmofysik.

Denna min hemställan har hittills icke föranlett något förslag till riksdagen från Kungl. Maj:ts sida.

Den nya meteorologiska institutionsbyggnaden beräknas bli färdigställd under första hälften av år 1949. Härigenom frigöres den äldre institutionsbyggnaden och kan ställas till förfogande för en geokosmofysisk institution. Då emellertid frågan om inrättandet av en professur i Uppsala i geokosmofysik har visst samband med övriga spörsmål rörande förbättring av geofysikens ställning vid de akademiska lärosätena, vilka spörsmål ännu icke vunnit sin lösning, anser jag mig nu allenast böra upprepa mitt ovannämnda förslag om fattande av principbeslut rörande inrättande av omförmälda professur.

Personlig professur i egyptologi för docenten T. Säve-Söderbergh. *Större akademiska konsistoriet* och *kanslern* ha upprepat sitt tidigare framlagda förslag om inrättande av en dylik professur. Beträffande motiveringen härför hänvisas till den i propositionen 1948: 152 lämnade redogörelsen (s. 34 f.).

Ersättning åt professorn The Svedberg som föreståndare för cyklotronlaboratoriet. *Större akademiska konsistoriet* har anhållit om anslag från och med nästa budgetår till ersättning åt professorn The Svedberg som föreståndare för universitetets cyklotronlaboratorium med belopp motsvarande skillnaden mellan å ena sidan vad som skulle hava tillkommit honom om han fortfarande varit ordinarie innehavare av professorsbefattning och å andra sidan de honom efter avgången från professuren tillkommande pensionsförmånerna. Till stöd

härför har åberopats en framställning från professorerna G. Hägg, A. Fredga och A. Tiselius, vari anförts i huvudsak följande.

Den 30 augusti 1949 inträder professor The Svedberg i pensionsåldern och den av honom innehavda professuren i fysikalisk kemi, som genom beslut av 1946 års riksdag omändrades från personlig till ordinarie, skall återbesättas.

Både ur vårt lands och ur Uppsala universitets synpunkt måste det vara av det allra största intresse att professor Svedberg även efter inträdet i pensionsåldern på lämpligt sätt beredes möjlighet att fortsätta en gärning, som på så många sätt utgjort och alltjämt utgör ett utomordentligt betydelsefullt och över hela världen uppskattat bidrag till vårt lands insatser på det vetenskapliga och kulturella området. Detta så mycket mer som professor Svedberg alltjämt med oförminskad initiativkraft och vitalitet står i spetsen för betydelsefullt forskningsarbete beträffande en rad problem av den största vetenskapliga och tekniska betydelse. I all synnerhet bör här framhållas att tack vare professor Svedbergs initiativ Uppsala universitet erhållit en cyklotronanläggning som nu är under utförande och som bekostats genom enskilda donationsmedel samt dessutom ett särskilt cyklotronlaboratorium som uppförts med statsmedel.

Dessa anläggningar, som ju äro synnerligen omfattande och dyrbara, torde under alla omständigheter fordra en ledning av högsta kompetens, och detta gäller i all synnerhet under de närmaste åren, då de skola utprövas och tagas i bruk för de forskningsuppgifter för vilka de närmast avsetts och som angivits av professor Svedberg.

Med särskild hänsyn till sistnämnda omständigheter synes den lämpligaste anordningen vara att professor Svedberg förordnas till föreståndare för det nya cyklotronlaboratoriet från den 30 augusti 1949. På så sätt skulle denna nya, för den naturvetenskapliga forskningen i vårt land så utomordentligt betydelsefulla anläggning få den bästa tänkbara ledning och samtidigt skulle möjligheten säkras för professor Svedberg att fortsätta sitt forskningsarbete, varvid cyklotronlaboratoriets nära anknytning till fysikalisk-kemiska institutionen skulle möjliggöra att även den senares resurser i viss utsträckning skulle kunna utnyttjas av professor Svedberg.

Kanslern har tillstyrkt ifrågavarande förslag och därvid förordat, att Svedberg tillerkännes ett arvode av 7 500 kronor för år, vilket i runt tal motsvarade skillnaden mellan hans nuvarande löneförmåner och hans blivande pensionsförmåner. Skulle ökade löneförmåner komma att från och med nästa budgetår tillerkännas universitetens professorer, borde arvodet jämkas uppåt med lämpligt avpassat belopp.

Statskontoret, som icke ansett sig kunna förorda förslaget, yttrar följande.

I de investeringsanslag, som riksdagen anvisat till nybyggnader för kemiska och biokemiska institutionerna vid universitetet i Uppsala m. m., ha medel beräknats för utförande av ett cyklotronlaboratorium. Detta laboratorium har förutsatts skola anslutas till den biokemiska institutionen, ehuru det torde komma att utnyttjas för såväl denna institution, som för närvarande förestås av professorn Tiselius, som av professor Svedbergs fysiologisk-kemiska institution. Vid sådant förhållande torde föreståndarskapet för laboratoriet i fråga av organisatoriska skäl böra åvila innehavaren av pro-

fessuren i biokemi. En splittring av ansvaret för olika till en institution hörande anläggningar kan nämligen principiellt sett icke anses tillfredsställande. Härjämte må understrykas att av framställningen icke framgår, huruvida bärande skäl föreligga för en utökning av den från universitetets avlöningsstat avlönade personalkadern. Av dessa skäl och med hänsyn till konsekvenserna av ett bifall till framställningen, anser sig statskontoret icke kunna förorda densamma.

I detta sammanhang vill statskontoret bringa i erinran, att anslag av avsevärd storlek under budgetåren 1946/49 ställts till förfogande för atomenergiforskning. Med sålunda anvisade medel ha, enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat, även avlönats vetenskapligt utbildad personal, vilken bedriver undersökningar vid förenämnda institutioner i Uppsala. Ifrågasättas kan, om det icke närmast bör ankomma på atomforskningskommittén att överväga spörsmålet om ett tillgodogörande av professor Svedbergs arbetskraft efter pensionsålderns inträde.

Nya docentstipendier vid juridiska fakulteten. För närvarande upptar avlöningsstaten för Uppsala universitet anslag till 4 docentstipendier i juridiska fakulteten. Före 1947 utgjorde antalet 3. I propositionen 1947: 272 anmäldes universitetsberedningens förslag om nya docentstipendier vid bland annat denna fakultet. Beredningen hade förordat 3 nya docentstipendier men med hänsyn till bristen på aspiranter till dessa föreslagit, att endast principbeslut skulle fattas om ökning av antalet. Kanslern ansåg sig icke kunna tillstyrka detta förslag, så länge icke de redan befintliga kunde besättas. För egen del anslöt jag mig till kanslerns ståndpunkt men riksdagen beviljade med anledning av väckt motion medel till ett fjärde docentstipendium.

Juridiska fakulteten har anhållit om ökning med två nya docentstipendier och till stöd härför anfört följande.

Med hänsyn till fakultetens framtida rekrytering ter det sig nödvändigt att genom inrättande av tillräckligt många och tillräckligt lockande docentstipendier söka förmå begåvade yngre jurister att ägna sig åt vetenskaplig forskning. Konkurrensen med domarebanan och med administrativa banan är stor. Genom de nyinrättade doktorandstipendierna har emellertid en viss lättnad uppstått för dem, som önska bedriva vetenskapliga juridiska studier. Men då härigenom antalet doktorander ökat är det så mycket viktigare att medel stå till förfogande att genom docentstipendier binda dem, som äro därav förtjänta, även sedan de efter avlagt disputationssprov ej mera kunde komma i åtnjutande av doktorandstipendium. Att antalet blivande juris doktorer kommer att öka är uppenbart och bevisas bland annat därav att vårsterminen 1948 två avhandlingar framlagts för disputation. Samma antal studerande eller flera väntas läsåret 1948—1949 bli färdiga med sina disputationssprov. En ökning av antalet docentstipendier synes därför i högsta grad erforderlig.

Större akademiska konsistoriet har tillstyrkt ifrågavarande förslag, men *kanslern* har icke upptagit detsamma bland sina anslagsäskanden.

Utbyte av förste amanuens vid juridiska seminariet mot bibliotekarie. På förslag av *juridiska fakulteten*, vilket biträtts av *större akademiska konsistoriet*, har *kanslern* föreslagit, att den nuvarande befattningen som förste amanuens vid juridiska seminariet måtte omändras till en bibliotekariebefattning, enär befattningshavarens arbetsuppgifter närmast utgjordes av biblioteksgöromål och mindre av vanliga amanuensgöromål. *Kanslern* har förutsatt, att till bibliotekarien skulle utgå samma belopp som nu uppbäres av förste amanuensen eller 4 032 kronor.

Ökat anslag till biträdande lärare i kliniska ämnen. Utöver de arvodesbelopp å tillhopa 18 000 kronor, som äro anvisade för biträdande lärare i medicin, kirurgi och barnpsykiatri, har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 12 000 kronor till biträdande lärare i kliniska ämnen, att fördelas av Kungl. Maj:t på förslag av *kanslern*. *Medicinska fakulteten* och *konsistoriet* ha hemställt om en höjning av dessa anslagsmedel å tillhopa (18 000 + 12 000 =) 30 000 kronor med 23 000 kronor till 53 000 kronor. *Kanslern* har liksom förra året tillstyrkt en höjning med 18 000 kronor av 12 000-kronorsbeloppet.

Biträdande lärare i engelska. Genom beslut av 1948 års riksdag beslöts, att den biträdande lärarbefattningen i engelska språket skulle förändras till en professur i engelska språket och engelskspråkig litteratur. Till innehavare av denna nya professur utsågs professorn i engelska språket S. B. Liljegren och sistnämnda professur ledigförklarades. *Större akademiska konsistoriet* har nu under hänvisning till vad Liljegren yttrat till humanistiska sektionens protokoll hemställt, att en biträdande lärarbefattning måtte från och med nästa budgetår inrättas vid universitetet. *Liljegrens* nyssnämnda yttrande innebar följande.

Genom upprättandet av den nya professuren i engelska, som 1948 års riksdag beviljat, bortfaller den året förut beviljade biträdande lärarbefattningen i engelska. Då det varit min avsikt att tillföra denna lärarbefattning det amerikanska institutet, betyder denna indragning att ånyo institutets utsikter för framtiden bli högst osäkra, då det ej representeras av något slags permanent lärarbefattning i amerikansk filologi. Jag får därför hemställa att en biträdande lärarbefattning omedelbart inrättas och fästes vid det amerikanska institutet. Endast på detta sätt synes mig institutets tillvaro och fortsatta utveckling tills vidare tryggad.

Humanistiska sektionen föreslog för sin del att, enär en mycket betydande undervisningsbörda alltjämt komme att åvila de bägge professorerna i engelska och det alltjämt komme att vara ett mycket stort antal studerande av ämnet som fordrade elementär handledning, föreslå inrättandet från och med budgetåret 1949/50 av en förste assistentbefattning, vilken särskilt skulle knytas till professuren i engelska språket och litteraturen.

Konsistoriet och *kanslern* ha som nämnts i stället tillstyrkt, att en befattning som biträdande lärare inrättas.

Ökade medel till bibliotekarier vid humanistiska sektionen. För detta ändamål står för innevarande budgetår ett belopp av 3 000 kronor till förfogande. *Kanslern* har, under åberopande av vad vederbörande universitetsmyndigheter anfört, hemställt om en höjning av ifrågavarande anslagsmedel med 1 500 kronor till 4 500 kronor. *Humanistiska sektionen* har beträffande detta spörsmål yttrat följande.

Då ej mindre än 13 av humanistiska sektionens seminarier komma att erhålla egna lokaler i Gamla kemikum med ett stort antal arbetsplatser för lärare och studenter, komma väsentligt ökade anspråk att ställas på bibliotekariernas tjänstgöring. För närvarande avlönas bibliotekarien med ett arvode å 2 000 kronor per år och biträdande bibliotekarien med 1 000 kronor. I samråd med den nuvarande bibliotekarien har utredning verkställts rörande arbetets omfattning och har denna utredning visat att arbetet i samband med de nya lokalernas ianspråktagande kommer att ökas med minst 50 procent.

Kursanslag för propedeutisk undervisning i hebreiska. I propositionen 1947: 272 (s. 160) anmäldes universitetsberedningens förslag om anvisande av ett anslagsbelopp å 3 000 kronor till vartdera universitetet för anordnande av undervisning i hebreiska, särskilt avsedd för teologisk-filosofisk examen. *Kanslern* hade tillstyrkt detta förslag, men tillika framhållit, att denna undervisning syntes kräva en så omfattande akademisk erfarenhet, att vederbörande professorer och docenter icke lämpligen borde frigöras från densamma. För egen del ansåg jag mig icke böra tillstyrka bifall till beredningens ifrågavarande förslag. En av vederbörande universitetsmyndigheter gjord framställning om anvisande av anslag för ändamålet för innevarande budgetår föranledde icke någon åtgärd.

Kanslern har nu upprepat sin framställning från i fjol, att ett anslagsbelopp av 3 000 kronor måtte anvisas för ifrågavarande undervisning. Beträffande motiveringen härför hänvisas till propositionen 1948: 152 (s. 39).

Förste i stället för tredje amanuens vid seminariet för ortnamnsforskning. Vid seminariet för nordisk ortnamnsforskning finnes för närvarande en tredje amanuens. Då seminariet syntes vara i behov av biträde av en förste amanuens har *kanslern* föreslagit att en dylik tjänst inrättas i stället för den nuvarande tredje amanuensbefattningen.

Universitetsberedningen hade icke föreslagit inrättande av ifrågavarande befattning omedelbart men synes ha avsett, att en dylik befattning skulle inrättas från och med budgetåret 1949/50 i samband med tillkomsten av professuren i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning.

Till stöd för förslaget om inrättande av ifrågavarande amanuensjänst har *professorn J. Sahlgren* anfört:

Tillströmningen av elever till undervisningen i ämnet nordisk ortnamnsforskning är stor. Antalet deltagare i seminariet och proseminariet har sedan flera år varit över 60. Till seminariet hör ett värdefullt bibliotek, för närvarande omfattande cirka 8 000 volymer. Biblioteket innehåller även en kartsamling. Materialet för undervisningen i ortnamnsforskning hämtas ur det i samma våning belägna Svenska ortnamnsarkivets vetenskapliga samlingar. För skötsel och vård av det ständigt växande seminariebiblioteket, för handledning av särskilt de yngre eleverna, för utlåning av böcker och arkivalier ur Svenska ortnamnsarkivet såväl under pågående seminarieövningar som eljest under dagarna och för utskrivning av materiallistor till övningarna och meddelanden till deltagarna erfordras oundgängligen en medhjälpare. Denne skulle sålunda såsom den hittillsvarande tredje amanuensen tjänstgöra både som bibliotekarie och amanuens. Tredje amanuensen har visat sig vara av mycket stort värde för institutionen men har med sin begränsade tjänstgöring hunnit utföra endast de mest överhängande arbetsuppgifterna.

Förste amanuens för seminariet för teoretisk och praktisk filosofi. *Kanslern* har beträffande en dylik tjänst anfört följande.

I humanistiska sektionens nya seminarielokaler kommer den teoretiska och praktiska filosofien att erhålla ett gemensamt bibliotek samt ett gemensamt seminarierum. För vård och eftersyn av det rätt omfattande seminariebiblioteket anser jag erforderligt att en förste amanuensbefattning (arvode 4 032 kronor) inrättas, varför jag tillstyrker bifall till konsistoriets i överensstämmelse härmed framställda förslag.

Förste amanuens vid museet för nordiska fornsaker. Till detta museum äro för närvarande knutna en förste assistent och en förste amanuensbefattning. *Kanslern* anför:

I fjol framhöll jag, att jag funnit mig övertygad om behovet av att en förste amanuensbefattning (arvode 4 032 kronor) inrättades vid museet för nordiska fornsaker med hänsyn till samlingarnas omfattning och betydelse för undervisningen. Då konsistoriet nu gjort framställning om anvisande av medel för detta ändamål tillstyrker jag bifall till denna begäran.

Tredje amanuens vid seminariet för slaviska språk. År 1947 anvisade riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t (proposition nr 272) arvode till en andre amanuens vid seminariet för slaviska språk. *Kanslern* har nu, under återopande av en av professorn G. Gunnarsson gjord framställning, hemställt, att medel måtte anvisas även för en tredje amanuens.

Förstärkning av bibliotekspersonalen. I sitt betänkande, del III, har 1945 års universitetsberedning föreslagit en avsevärd förstärkning av bibliotekspersonalen vid Uppsala universitet. På förslag av Kungl. Maj:t (se propositionen 1948: 152) har 1948 års riksdag anslagit medel

för en mindre del av den ifrågasatta personalökningen. Universitetsberedningens förslag innebär, i den mån densamma hittills icke tillgodosetts, den förändring av personalorganisationen, som framgår av följande sammanställning.

*Nuvarande personalorganisation.**Föreslagen personalorganisation.*

Personal med högre vetenskaplig
utbildning.

1 överbibliotekarie . . . . . Ca 33	= nu
5 förste bibliotekarier, därav 1 eo . . . . . Ce, Ca 29	6 förste bibliotekarier, Ca 29 (+1)
14 bibliotekarier, därav 3 eo . . . . . Ce, Ca 26	17 bibliotekarier, därav 4 eo . . Ce, Ca 26 (+3)
3 amanuenser (bibliotekarier) . . . . . Cf 19—Ce 24	4 amanuenser (bibliotekarier) . . Cf 19—Ce 24 (+1)

Bibliotekspersonal med lägre utbildning.

—	3 förste biblioteksassistenter . . . . . Ca 19 (+3)
4 biblioteksassistenter . . . . . Ce 15	5 biblioteksassistenter . . . . . Ca 15 (+1)
1 kontorist . . . . . Ca 13	10 förste biblioteksbiträden . . . . . Ca 13 (+9)
3 kanslibiträden, därav 2 eo . . . . . Ce, Ca 11	5 biblioteksbiträden . . . . . Ca 11 (+2)
3 biblioteksbiträden . . . . . Ce 11	4 biblioteksbiträden . . . . . Cf 9—Ce 11 (+1)
10 kontorsbiträden . . . . . Cf 4—Ca 8	— . . . . . (—10)

Vaktmästarpersonal m. m.

1 förste expeditionsvakt . . . . . Ca 11	1 förste expeditionsvakt . . . . . Ca 13
12 expeditionsvakter Cf 7—Ca 10	14 expeditionsvakter Cf 8—Ca 11 (+2)
—	1 reproduktionsföreståndare C 13 (+1)
1 maskinist . . . . . Ca 12	= nu
1 eldare . . . . . Cf 7	1 eldare . . . . . Ce 10
1 bokbinderiförman . . . . . Ce 13	= nu
2 bokbindare . . . . . Ce 11	= nu

Sammanfattningsvis innebär alltså detta förslag en personalförstärkning med 5 tjänstemän ifråga om den högre och 6 ifråga om den lägre bibliotekspersonalen samt med 3 ifråga om vaktmästarpersonalen.

Kanslern har hemställt, att personalen för nästa budgetår måtte förstärkas med tre tjänstemän ifråga om den högre bibliotekspersonalen (1 förste bibliotekarie samt 2 bibliotekarier) och två ifråga om den lägre samt en ifråga om vaktmästarpersonalen.

Beträffande de skäl, som åberopats för en personalförstärkning hänvisas till den i propositionen 1948: 152 lämnade redogörelsen.

Statskontoret anför i utlåtande den 27 maj 1948 bland annat följande.

Statskontoret finner en successiv utbyggnad av biblioteks-, kansli- och kontorsorganisationerna vid universiteten böra ingå som ett ofrånkomligt led i upprustningen av vårt lands högre undervisningsväsen.

Ej minst för universitetsbibliotekens del torde en höjning av nu utgående anslag vara erforderlig för att dessa institutioner på föreskrivet sätt skola kunna främja den vetenskapliga forskningen och undervisningen. I vad mån en uppräknig av anslagen i nuvarande ekonomiska läge är möjlig lärer icke ankomma på statskontoret att bedöma.

Förstärkning av kanslipersonalen. *Universitetsberedningens* förslag rörande förstärkning av personalorganisationen vid akademiska kansliet i Uppsala blev delvis bifallet av 1948 års riksdag. Sålunda genomfördes beredningens förslag i huvudsak i vad avsåg den lägre personalen. Beträffande den högre personalen innebar beredningens förslag den ändring, som framgår av följande sammanställning:

<i>Nuvarande organisation.</i>	<i>Föreslagen organisation.</i>
1 akademisekreterare . . . . . Ca 31	1 akademisekreterare och chef . . . . . Ca 37
1 amanuens . . . . . Ce 24	1 förste fakultetssekreterare och biträdande akademi- sekreterare . . . . . Ca 30
—	1 fakultetssekreterare och akademinotarie . . . . . Ca 27

Akademisekreteraren och amanuensen tjänstgöra för närvarande samtidigt som fakultetsnotarier vid två fakulteter vardera och uppbära i denna egenskap arvoden å tillhopa 6 300 kronor från universitetets stat (för närvarande även från reservfonden). Beredningens förslag innebär, att det nuvarande systemet med fakultetsnotariearvoden av bisysslekaraktär skall avvecklas och kanslipersonalen i stället utökas, varvid bland tjänsteåliggandena skulle ingå uppdrag att vara fakultetssekreterare.

Universitetsberedningen har anfört bland annat följande.

Fakultetsnotarierna hava att förestå de olika fakultetsexpeditionerna, att föra protokoll vid fakulteters och sektioners sammanträden, ombesörja expedition av fattade beslut, utfärda tentamensböcker och examensbetyg, biträda vid utgivandet av studiehandböcker, ansvara för examensjournalernas förande och för redovisningen av influtna examensavgifter m. m.

De fyra fakulteterna förordna för närvarande själva sina notarier. Utgående arvoden ha varit så blygsamma, att notariebefattningarna kunnat framstå endast som obetydliga bisysslor. Det nu rådande systemet har visat sig i många avseenden olämpligt. Det har verkat menligt för fakulteternas arbete, då notarierna skäligen icke kunnat tagas i anspråk i den omfattning, som varit önskvärd.

På grund av universitetets snabba utveckling hava fakultetsgöromålen

ökat i sådan grad att anordningen med notarier, vilkas arbetskraft endast delvis stått till förfogande, visat sig otillfredsställande.

En förstärkning av kansliets och än mera av fakulteternas personal vore erforderlig, framhåller beredningen. Dessa dubbla önskemål skulle uppnås, om centralkansliet förstärktes med kvalificerade tjänstemän, som tillika hade till uppgift att tjänstgöra som fakultetssekreterare. De gamla fakultetsnotariebefattningarna av bisysslekaraktär skulle härvid slopas. Beredningen anför vidare:

Då notariebefattningarna, såsom ovan framhållits, endast kunnat vara bisysslor, har en stor del av det erforderliga utredningsarbetet, framläggande av förslag till yttranden och dylikt sekreterarbete måst utföras av fakultetsledamöter. En nödvändig avlastning av fakulteternas administrativa arbete från professorerna till kanslipersonal skulle åstadkommas, om fast anställda högt kvalificerade fakultetssekreterare erhöles. Denna anordning blir av särskild betydelse, om det framlagda förslaget om valda dekaner med vidgade arbetsuppgifter genomföres.

Även för kansliets del hava de starkt ökade göromålen medfört en sådan överbelastning i dess arbete, att en förstärkning av arbetskrafterna är nödvändig. Den ökade, högt kvalificerade arbetskraft, som härför erfordras, synes beredningen kunna vinnas genom att kansliets och fakulteternas expeditioner bliva gemensamma och fakultetssekreterarna sålunda tjänstgörande jämväl vid kansliet.

Större akademiska konsistoriet tillstyrker beredningens förslag.

Kanslern har anfört följande.

Jag vill för min del framhålla, att behovet av en förstärkning av den kvalificerade arbetskraften vid universitetskanslierna är synnerligen framträdande, beroende väsentligen på de senare årens upprustning av universitetet. Kanslierna äro för närvarande överhopade av ärenden av löpande natur och arbetskrafter finnas icke i erforderlig utsträckning tillgängliga för utförande av uppgifter av mera kvalificerad natur, något som i sin tur återverkar på kanslersämbetets arbete.

Vad beträffar förslaget om akademisekreterarnas arbetsuppgifter har jag icke något att erinra mot beredningens förslag. Jag får understryka, att enligt min mening föredragningsskyldighet bör åvila dessa befattningshavare icke blott inför rektor utan även vid akademiska församlingens och konsistoriernas sammanträden. En högre lönegradsplacering för akademisekreterarna än den nuvarande synes mig väl motiverad. Jag anser mig likväl icke för närvarande böra ifrågasätta, att akademisekreterarna placeras i högre lönegrad än byråchefer eller alltså i lönegraden Ca 33. För närvarande pågår utredning angående byråchefernas löneställning. Därest byråcheferna erhålla förhöjd lönegradsplacering bör givetvis även akademisekreterarna komma i åtnjutande härav. Skulle det framdeles visa sig att denna lönesättning icke står i skäligt förhållande till arten och omfattningen av akademisekreterarnas arbetsuppgifter torde frågan om deras löneställning böra upptagas till förnyat bedömande.

Vad beredningen anfört såsom skäl för förslaget om inrättandet av ovan nämnda befattningar som förste fakultetssekreterare och fakultetssekreterare har jag funnit övertygande och giver förslaget min anslutning. Med

hänsyn till de vid universiteten föreliggande särskilda förhållandena med mycket begränsade befordringsmöjligheter anser jag det motiverat att dessa befattningar placeras i lönegraden Ca 30, respektive Ca 27. Emot beredningens förslag angående vederbörandes arbetsuppgifter och dylikt har jag icke funnit anledning till erinran.

I enlighet med vad beredningen förordat torde för behörighet till befattningarna som akademisekreterare, förste fakultetssekreterare och fakultetssekreterare böra krävas att hava fullgjort vad författningarna föreskriva om dem, som må nyttjas i domarämbete.

Statskontoret har avstyrkt den föreslagna höjningen av löneställningen för ifrågavarande personal.

Statens lönenämnd anför följande (yttrandet avser även motsvarande spörsmål i Lund).

För de akademiska kansliernas vidkommande föreslås i betänkandet höjning av akademisekreterartjänsterna från Ca 31 till Ca 37 samt inrättande vid vartdera kansliet av två nya sekreterartjänster, den ena benämnd förste fakultetssekreterare och biträdande akademisekreterare (Ca 30), den andra fakultetssekreterare och akademinotarie (Ca 27). Akademisekreterarnas lönegradsplacering torde böra bedömas under hänsynstagande till kanslerssekreterarens löneställning. Sistnämnda befattning, som är placerad i lönegrad Ca 33, omfattas emellertid av den pågående löneutredningen beträffande byråchefer m. fl. Vad angår de övriga här ovan angivna tjänsterna, vilka bland annat skola ersätta de nuvarande arvodesbefattningarna som fakultetsnotarie, kan lönenämnden icke förorda, att lönegraden Ca 30 kommer till användning. Lönenämnden vill emellertid icke motsätta sig, att de placeras i 29 lönegraden, till en början i extra ordinarie anställning. För de båda övriga tjänsterna anser sig lönenämnden kunna godtaga den föreslagna löneställningen med enahanda förbehåll i fråga om anställningsformen. Lönenämnden vill framhålla, att förslaget till personalorganisation för kanslierna icke innefattar några rekryteringstjänster. Detta måste enligt lönenämndens mening betecknas såsom mindre tillfredsställande. Det kan ifrågasättas, om icke åtminstone tills vidare en amanuens tjänst borde inrättas i stället för tjänsten i Ca 27. De föreslagna tjänstebenenämningarna synas lönenämnden alltför omständliga och böra inskränkas till »(förste) fakultetssekreterare».

Höjt arvode å t e n s i f f e r g r a n s k a r e v i d r ä n t e k a m m a r e n. Från avdelning II av avlöningsstaten utgår för närvarande ett arvode å 600 kronor till en siffergranskare. På förslag av *drätselnämnden* har *större akademiska konsistoriet* hemställt, att arvodet måtte höjas till 1 200 kronor. *Kanslern* har tillstyrkt en höjning till 1 000 kronor, vilket förslag biträtts av *statskontoret*.

Höjning av anslagsposten till avlöningar åt arbetare vid botaniska trädgården. Denna anslagspost är nu uppförd med 61 000 kronor. *Större akademiska konsistoriet* har hemställt, att anslagsposten måtte upptagas till 80 000 kronor, vilket innebär en höjning med 19 000 kronor. *Kanslern* har tillstyrkt detta förslag, vilket tillstyrkts även av *statskontoret*.

Utbyte av kontorsbiträdesbefattningen vid histologiska institutionen mot kanslibiträdesbefattning. *Det större konsistoriet* har begärt, att kontorsbiträdesbefattningarna i Ce 8 vid histologiska, farmakologiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna måtte omvandlas till kanslibiträdesbefattningar i Ce 11. *Kanslern* har tillstyrkt den föreslagna förändringen beträffande förstnämnda tjänst.

Statskontoret har avstyrkt detta förslag.

Två nya kanslibiträdestjänster vid matematisk-naturvetenskapliga sektionen. Biokemiska och fysikalisk-kemiska institutionerna dela för närvarande ett kanslibitråde, institutionerna för matematik samt mekanik och matematisk fysik ett kontorsbiträde. Då *kanslern* funnit att övertygande skäl blivit anförda för att var och en av dessa institutioner utrustas med ett eget kanslibitråde hemställer *kanslern* i enlighet med *konsistoriets* begäran, att två nya kanslibiträdesbefattningar i lönegraden Ce 11 inrättas för nämnda ändamål. *Statskontoret* har avstyrkt ifrågasvarande förslag.

Preparatorstjänst vid kemiska institutionens oorganiska avdelning. Biträdespersonalen vid kemiska institutionen har för närvarande följande sammansättning:

Gemensam personal:

1 institutionsvaktmästare	Ca 13
1 maskinist	Ca 12
1 kanslibitråde	Ce 11

Oorganiska avd.

Organiska avd.

1 inst.vaktmästare	Ca 11	1 inst.vaktmästare	Ca 11
1 »	Ce 9	1 »	Ce 9
1 laboratoriebiträde	Ce 11	1 laboratoriebiträde	Ce 11

Konsistoriet har begärt, att en ordinarie preparatorsbefattning i Ca 14 måtte inrättas vid oorganiska avdelningen. *Kanslern* har tillstyrkt detta förslag med den ändringen, att han ansett tjänsten böra hänföras till lönegraden Ce 14. *Kanslern* erinrar, att preparatorsbefattningar i 14 lönegraden finnas vid fysikalisk-kemiska, biokemiska och medicinsk-kemiska institutionerna. I ärendet har *professorn G. Hägg* anført bland annat följande.

Vid forskningen inom institutionen spelar tekniskt arbete en mycket stor roll. En stor del av detta arbete fordrar högkvalificerad arbetskraft med god utbildning och stor erfarenhet. Arbetets art är sådant att instrumentmakaren (= institutionsvaktmästaren i Ca 13) ej kan komma i fråga härför. Denna är för övrigt helt bunden av sin egentliga uppgift. Det återstår därför i allmänhet att i största mån utnyttja de därnäst högsta tekniska befatt-

ningshavarna nämligen de båda institutionsvaktmästarna i Ca 11. Dessa ha därigenom erhållit ett arbetsfält, som fordrar mycket mera än vad som motsvarar lönegradsplaceringen och dessutom gör benämningen institutionsvaktmästare helt inadekvat. Den nuvarande institutionsvaktmästaren i Ca 11 vid oorganiska avdelningen ansvarar helt för driften av de vid de omfattande röntgenkristallografiska arbetena använda röntgenrören med dessas utrustning i form av vakuum- och högspänningsanläggningar. Han sköter vidare de tillhörande fotografiska detaljerna och leder övriga fotografiska arbeten. Såsom fotograf äger han helt yrkesmässiga kunskaper. Vidare har han vid de under det förflutna året utförda ombyggnadsarbetena av oorganiska avdelningen utövat ett synnerligen värdefullt kontrollantskap som i hög grad bidragit till ett gott resultat. Det torde vara klart att denna vaktmästare ej kan vara tillfreds med sin nuvarande ekonomiska ställning. Man kan också när som helst vänta att han från annat håll erbjudes en betydligt mer inbringande tjänst.

Statskontoret har anfört:

Statskontoret har icke funnit vägande skäl för en personalförstärkning. Vissa motiv för ändrad löneställning för en av institutionsvaktmästarna skulle däremot av handlingarna att döma möjligen kunna anses föreligga. Då emellertid institutionsvaktmästarnas löneställning relativt nyligen varit föremål för prövning av särskilda sakkunniga, kan statskontoret, som icke kan överblicka konsekvenserna av ett tillmötesgående av framställningen, icke biträda förslaget i denna del.

Laboratoriebiträde vid kemiska analyslaboratoriet. Genom beslut av 1946 års riksdag inrättades på förslag av naturvetenskapliga forskningskommittén en befattning som laborator i analytisk kemi. Med anställande av för ett centralt analyslaboratorium i övrigt erforderlig personal ansågs kunna anstå till en senare tidpunkt. Då laboratorbefattningen numera är tillsatt, har *kanslern* tillstyrkt ett av *konsistoriet* framlagt förslag om inrättande av en befattning som laboratoriebiträde i Ce 11. *Statskontoret* har tillstyrkt förslaget.

Ny institutionsvaktmästare vid fysiska institutionen. Genom beslut av 1946 års riksdag dubblerades professuren i fysik och inrättades vissa nya biträdesbefattningar. I fråga om institutionsvaktmästarpersonalen inrättades sålunda en ny tjänst i nuvarande lönegraden Ce 13. Därjämte hänfördes två befintliga arvodesbefattningar såsom institutionsvaktmästare till lönegraden Ca 11, så att institutionen nu förfogar över tre sådana tjänster i Ca 11 jämte en i Ce 13. Dessutom finnes en tjänst som instrumentmakare i Ca 14. *Professorerna A. Lindh* och *P. Ohlin* ha nu anhållit om inrättande av en ny befattning som institutionsvaktmästare i Ca 11 under hänvisning till det utvidgade och effektiviserade forskningsarbete, som möjliggjorts genom ökade anslag och tillkomsten av den nya professuren. Anspråken på instrumentverkstadens produktionsförmåga hade tagit en sådan omfattning, att den föreslagna förstärkningen av verkstadspersonalen framstode som en tvingande nödvändighet.

Kanslern har icke upptagit ifrågavarande förslag bland sina anslags-
äskanden.

Institutionsvaktmästare vid zoofysiologiska institutionen. *Konsistoriet* har hemställt, att vid denna institution måtte inrättas en ordinarie befattning som instrumentmakare i Ca 14. *Kanslern* har tillstyrkt att en tjänst som institutionsvaktmästare i Ce 11 inrättas. *Statskontoret* har avstyrkt ifrågavarande förslag.

Beträffande behovet av en instrumentmakare samt dennes arbetsuppgifter har *professorn P. E. Lindahl*, sedan kanslerns och statskontorets utlåtanden avgivits, anfört följande.

Forskningsarbetet inom zoofysiologiska institutionen är till stor del inriktat på utarbetandet av vissa nya metoder av generell betydelse. Vidare är både för forskning och undervisning anskaffandet av apparatur nödvändigt, apparatur, som antingen för närvarande ej finnes i marknaden eller i ett utförande, som ej tillgodoser de speciella föreliggande behoven. I förra fallet är det nödvändigt att helt bygga nykonstruerade apparater samt att undan för undan allteftersom metoden utvecklas, utbyta vissa delar mot sådana som konstruerats och tillverkats på grundval av vunna experimentella erfarenheter. I senare fallet kunna vissa apparater erhållas i marknaden och senare byggas om, andra åter måste helt nytillverkas. För detta nybyggande respektive ombyggande av apparater erfordras oftast stor yrkesskicklighet, då höga krav måste ställas på precision. För att ytterligare belysa behovet av en instrumentmakare vill jag i korthet anföra de nytillverkningar m. m., som nödvändiggjorts under det föregående och det innevarande läsåret: 1) en ny, ställbar transmission för en specialkonstruerad centrifug, montering av denna jämte motor och variator, 2) 4 st. olika sedimenteringskammare för ovannämnda centrifug, 3) 3 strömningsfördelande aggregat för nämnda kammare, 4) 2 st. slider för Geiger-Müller-rör, 5) 40 st. manometermontage för Warburg-apparatur. Av ovanstående ha punkterna 2, 3 och 4 inneburit arbetsuppgifter med fordran på stor precision. Nedanstående arbetsuppgifter, som redan länge fått anstå på grund av nuvarande marknadsläge, skulle givetvis utföras av institutionens instrumentmakare. 1) Tillverkning av rotorskiva av stål för ovannämnda centrifug, 2) tillverkning av en ergograf, 3) ombyggnad av en vanlig våg till ytvåg, 4) reparation av hela den mekaniska undervisningsmaterielen, 5) tillverkning av en skakapparat för flaskor, 6) tillverkning av en vaggå för dialysering i kyla. Av dessa senare arbetsuppgifter äro 1, 2, 3 och 4 att betraktas som precisionsarbeten.

Räknebiträde vid meteorologiska institutionen. *Konsistoriet* har anhållit att två räknebiträden i Ce 8 måtte få anställas vid denna institution, en för vardera avdelningen. *Professorerna H. Köhler* och *T. Bergeron* ha till stöd för denna framställning anfört följande.

Professor Köhler: På grund av institutionens hittillsvarande utveckling har det arbete, som måste åläggas innehavaren av kanslibiträdesbefattningen så utökats, att denna icke längre kan tagas i anspråk för det vid meteorologiska institutionen nödvändiga räknearbetet. På grund av att observationsmaterialet utökats genom Marstaobservatoriets inrättande har

det erforderliga räknearbetet mer än fördubblats, varför behovet av ett räknebiträde är mycket trängande.

Professor Bergeron: Ett räknebiträde i lönegrad Ce 8 är oundgängligen nödvändigt även vid avdelningen för väderlekslära på grund av det oerhört stora siffermaterial, som där måste utnyttjas respektive bearbetas på synoptiska kartor, i diagram, tabeller etc.

Kanslern har tillstyrkt, att en tjänst som räknebiträde nyinrättas. *Statskontoret* har avstyrkt detta förslag.

Andre assistent vid meteorologiska institutionens avdelning för väderlekslära. *Kanslern* har, med överlämnande av viss utredning i ämnet, förordat, att en del av den undervisning för meteorologisk tjänsteexamen, som för närvarande äger rum vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, skall från och med nästa budgetår överflyttas till den nybyggda meteorologiska institutionen i Uppsala. I samband därmed skulle anvisas arvoden för inrättande av en tjänst som biträdande lärare i synoptisk meteorologi och en andre assistent. *Professorn T. Bergeron* har i ärendet framhållit, att även om beslut om dylik överflyttning ej nu komme till stånd, erfordrades en andre assistent för att delta i den omfattande akademiska undervisningen och forskningen vid institutionen. Särskild undervisning erfordrades sålunda i regional klimatologi, meteorologisk instrument- och observationsteknik, allmän väderlekslära, speciell väderlekslära och synoptisk aerologi, tillhoppa inemot 470 timmar. Denna omfattande undervisning kunde icke handhavas enbart av nu befintlig personal på avdelningen (förutom professorn en förste assistent och en förste amanuens).

Befattningen som eldare, gemensam för astronomiska och meteorologiska institutionerna. *Professorn H. Köhler* och *G. Malmquist* ha anfört:

På nämnda institutioner har eldningen hittills handhafs av respektive vaktmästare. På grund av det intensifierade arbetet måste emellertid dessa vaktmästare utnyttjas för mera kvalificerat arbete vid respektive institutioner. Då meteorologien från och med år 1949 dessutom erhåller en ny byggnad, kommer eldningsarbetet att öka så avsevärt, att vaktmästaren icke kommer att få möjlighet sköta denna syssla. Den för båda institutionerna gemensamma eldaren bör dessutom kunna åläggas ett visst arbete som gårdskar, då den stora tomten fordrar ett ganska krävande arbete för att hållas i vårdat skick.

Kanslern har tillstyrkt att den begärda eldarbefattningen kommer till stånd och hänföres till lönegraden Ce 10; i lämplig utsträckning borde denna befattning även utnyttjas för musikinstitutionens del.

Statskontoret har tillstyrkt förslaget, dock med placering tills vidare i Ce 9 i avvaktan på resultatet av pågående utredning rörande maskinistpersonalens löneställning.

Reglering av tjänsten som tillsyningsman vid Linnéanska stiftelsen å Hammarby. Såsom framgår av en i propositionen 1948: 152 lämnad redogörelse har fråga uppkommit om reglering av befattningen som tillsyningsman vid Linnéanska stiftelsen å Hammarby. Befattningshavaren tillerkändes för innevarande budgetår ett månatligt arvode av 315 kronor jämte rörligt tillägg efter för statstjänstemän gällande grunder. Under den till avdelning II av avlöningsstaten hörande arvodesposten uppfördes för ändamålet ett belopp av 5 000 kronor, avsett även för arvode åt vikarie vid semester eller annan ledighet. I propositionen framhölls angelägenheten av att drätselnämnden till ett kommande budgetår övervägde frågan om befattningshavarens inplacering på löneplan.

Drätselnämnden har nu anfört i huvudsak följande.

Omfattningen av befattningshavarens arbete motsvarar till fullo omfattningen av det arbete, som åligger en lönegradsplacerad tjänsteman. På grund av arbetets art är emellertid icke tjänstgöringstiden lika fördelad över hela året. Vissa tider av året kan den komma att avsevärt understiga normal arbetstid, andra tider av året kan den i stället vara onormalt hög. Någon kontroll över tjänstgöringstiden är med hänsyn till tjänstgöringens skiftande art icke möjlig. Befattningen lämpar sig icke för tillämpning av de mångahanda bestämmelserna i gällande avlöningsreglemente. Drätselnämnden har därför tidigare funnit sig böra välja den friare form som ett personligt avtal innebure. I den mån genom särskilda tjänstgöringsbestämmelser möjlighet gives att förlägga befattningshavarens arbete i huvudsak till de tider det i första hand är erforderligt och att eljest gällande regler i fråga om övertidsersättning samt i vissa fall andra regler beträffande ledigheter m. m. få tillämpas efter beslut från fall till fall, synes det drätselnämnden lämpligt och skäligt att befattningshavaren inplaceras å löneplan i lönegrad 9, förslagsvis under beteckningen vaktmästare. Drätselnämnden finner det dock viktigt, att tjänsten i så fall ej inplaceras å löneplan Cg, då befattningshavaren i så fall ej skulle erhålla pensionsrätt. Den från den 1 juli 1948 föreslagna befattningen med arvode är däremot förenad med rätt till pension enligt arbetarpensionsreglementet.

Drätselnämnden får sålunda hemställa, att från och med den 1 juli 1949 inrättas en tjänst såsom vaktmästare vid Linnéanska stiftelsen å Hammarby i lönegrad Ce 9 med rätt för universitetets drätselnämnd att utfärda särskilda bestämmelser om befattningshavarens tjänstgöringsskyldighet och tjänstgöringstider m. m.

Konsistoriet och *kanslern* tillstyrka drätselnämndens förslag, som lämnats utan erinran även av *statskontoret*.

Reglering av vissa biträdesbefattningar vid egendoms- och skogsförvaltningen. Biträdespersonalen vid Uppsala universitets egendoms- och skogsförvaltning är för närvarande icke upptagen å förvaltningens lönestat för ordinarie och extra ordinarie tjänstemän. Denna personal utgöres av ett kontorsbiträde å egendomsförvaltningen samt ett kanslibitråde och ett kontorsbiträde å skogsförvaltningen. Samtliga dessa befattningar tillsätts av drätselnämnden och äro

förenade med arvoden, motsvarande den avlöning, som jämförliga extra ordinarie tjänstemän uppbära enligt statens löneplansförordning.

I enlighet med konsistoriets i anslutning till universitetsberedningens förslag (del III, s. 144 ff) framställda begäran tillstyrker *kanslern* att i stället för ifrågavarande arvodesbefattningar å egendomsförvaltningens stat uppföres en befattning som kontorsbiträde i lönegraden Ce 8 samt å skogsförvaltningens stat en befattning som kanslibitråde i lönegraden Ce 11 och en befattning som kontorsbiträde i lönegraden Ce 8.

Departementschefen.

Förra årets riksdag beslöt, att vid professorn H. F. Laurells avgång från den för honom inrättade personliga professuren i medicinsk radiologi, dock tidigast från och med budgetåret 1949/50, skulle inrättas en ordinarie professur i röntgendiagnostik. Vederbörande universitetsmyndigheter ha nu föreslagit sådan ändring av nämnda beslut, att den nya professuren skall inrättas den 1 juli 1949, ehuru Laurell inträder i pensionsåldern först i november samma år. Jag har ansett mig böra biträda detta förslag. Anteckningen om den personliga professuren bör alltså utgå ur avlöningsstaten. Förordnande bör vidare meddelas om att Laurells fullmakt skall från och med den 1 juli innevarande år gälla professuren i röntgendiagnostik.

Fjolårets riksdagsbeslut innebar, att den av Laurell innehavda ordinarie lärarbefattningen i medicinsk radiologi skulle utbytas mot en professur i röntgendiagnostik. Det större akademiska konsistoriet har nu upprepat sin framställning om att lärarbefattningen skulle bibehållas med benämningen ändrad till att avse radioterapi. Såsom *kanslern* framhållit är det tydligt, att en radioterapeutisk specialist behövs för sjukvårdens behov. *Kanslern*, som icke tillstyrkt att den ifrågasatta lärarbefattningen uppföres på universitetets stat, har förutsatt att ledningen för akademiska sjukhuset vidtager erforderliga åtgärder för att i annan ordning tillgodose sjukvårdens behov av en specialist. *Kanslern* torde därmed avse att en dylik läkartjänst bör uppföras på sjukhusets stat. Under hänvisning till vad *kanslern* anfört är jag icke heller i år beredd att biträda konsistoriets ifrågavarande förslag.

1947 års riksdag beslöt, att från och med budgetåret 1949/50 skulle vid Uppsala universitet inrättas en professur i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning. Beslutet vilade på förutsättningen, att professorn J. Sahlgren skulle avgå från den för honom inrättade personliga professuren i nordisk ortnamnsforskning vid den tidpunkt — den 8 april 1949 — då han uppnådde 65 års ålder. På därom gjord framställning har *Kungl. Maj:tt* emellertid sedermera medgivit, att Sahlgren må kvarstå vid den personliga professuren till och med den 30 april 1950. Med hänsyn härtill torde med

inrättandet av den nya ordinarie professuren böra anstå till den 1 juli 1950. Jag utgår ifrån att Sahlgren skall vara villig att kvarstå vid den personliga professuren intill utgången av budgetåret 1949/50.

Jag är icke beredd att nu taga ställning till kanslerns förslag, att principbeslut skulle fattas om inrättande av en professur i geokosmofysik. Detta förslag synes böra upptagas till prövning i ett vidare sammanhang. Ej heller anser jag mig för närvarande kunna biträda förslaget om inrättande av en personlig professur i egyptologi.

Universitetets, av kanslern tillstyrkta förslag om beredande av en arvodesbefattning vid universitetet åt professorn The Svedberg efter dennes avgång med pension den 30 augusti 1949 anser jag mig böra biträda. Arvodet torde böra beräknas på av kanslern angivet sätt. Med hänsyn till att jag i det föregående tillstyrkt en uppräknig av det till universitetsprofessorer nu utgående provisoriska lönetillägget i förening med indragning av den provisoriska avlöningsförstärkningen synes arvodet böra bestämmas till i runt tal 8 700 kronor för år, motsvarande 725 kronor för månad. För nästa budgetår bör anvisas $\frac{10}{12}$ av årsbeloppet, d. v. s. i runt tal 7 300 kronor. Beloppet synes böra uppföras under den till delstat I hörande arvodesposten.

Kanslern har icke i sin petitaskrivelse för avlöningar vid Uppsala universitet upptagit universitetets förslag om två nya docentstipendier i juridiska fakulteten. Emellertid har jag erfarit, att man inom fakulteten är mycket angelägen om att få en ökning till stånd med tanke på antalet disputationer, som väntas i vår och under nästa läsår. Med hänsyn härtill och då den begärda ökningen ligger inom ramen för universitetsberedningens förutnämnda förslag, anser jag mig såtillvida böra gå fakultetens önskemål till mötes, att jag tillstyrker, att för nästa budgetår anvisas medel till ett femte juridiskt docentstipendium från och med den 1 januari 1950. Vid bifall härtill erfordras en höjning av förevarande anslag med 3 600 kronor. Jag är däremot icke beredd att förorda förslaget om utbyte av amanuensbefattningen vid juridiska seminariet mot en arvodesbefattning som bibliotekarie, enär den nuvarande benämningen är vedertagen för befattningar av denna typ vid universiteten.

Förslag om höjning av anslagsmedlen till biträdande lärare i kliniska ämnen samt om kursanslag för propedeutisk undervisning i hebreiska anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka. Däremot förordar jag, i anslutning till kanslerns förslag, att från och med nästa budgetår inrättas en befattning som biträdande lärare i engelska språket och engelskspråkig litteratur. Grundarvodena för biträdande lärare av denna typ utgå för närvarande med 9 660 kronor.

På av humanistiska sektionen anförda skäl tillstyrker jag, att åt bibliotekarier vid sektionen anvisas ytterligare 1 500 kronor. Jag har vidare

funnit övertygande skäl föreligga för utbyte av tjänsten som tredje amanuens vid seminariet för ortnamnsforskning mot en högre amanuensbefattning och tillstyrker, att medel i stället anvisas för en andre amanuens (arvode för närvarande 2 400 kronor). En andre amanuens synes behöflig även för seminariet för teoretisk och praktisk filosofi, varför jag förordar att medel anvisas för ändamålet. Däremot är jag icke beredd att nu biträda förslagen om ytterligare en förste amanuens vid museet för nordiska fornsaker samt av en tredje amanuens vid seminariet för slaviska språk.

Den förstärkning av bibliotekspersonalen vid Uppsala universitet, som genomförts för innevarande budgetår, innebar, att personalen utökats med 2 bibliotekarier (1 i Ca 26 och 1 i Ce 26), 2 biblioteksassistenter (Ce 13), 2 kanslibiträden (Ce 11) och en expeditionsvakt (Ce 10). Förstärkningen betecknades emellertid såsom provisorisk i avvaktan på att slutlig ställning skulle kunna tagas till universitetsberedningens förslag. Då jag av flera skäl icke heller i år är beredd att taga slutlig ståndpunkt till detta förslag, har jag övervägt, huruvida en ytterligare provisorisk förstärkning av arbetskrafterna kunde befinnas nödvändig. Därvid har jag kommit till den uppfattningen, att eftersom innevarande budgetårs tillskott till personalkadern var relativt betydande, en ytterligare provisorisk förstärkning kan hållas inom snäva gränser. Härför talar även det statsfinansiella läget. Jag kan därför icke tillstyrka inrättande av flera nya tjänster än två som biblioteksassistent i Ce 15. Jag förordar dock, att de nuvarande två extra ordinarie befattningarna som kanslibitråde ordinariesättas, samt att eldarbefattningen vid universitetsbiblioteket, som inrättades år 1944 men alltså är placerad i lönegraden Cf 7, ombildas till extra ordinarie; i avvaktan på resultatet av utredningen rörande maskinistpersonalens löneförmåner torde befattningen böra hänföras till lönegraden Ce 9.

Såsom i det föregående framhållits, torde en förenkling och rationalisering av universitetens administrativa verksamhet på sätt jag tillstyrkt förutsätta, att den kvalificerade personalen vid de akademiska kanslierna förstärkes. En sådan förstärkning torde för övrigt vara påkallad även om en sådan rationalisering icke skulle komma till stånd. I likhet med universitetsmyndigheterna anser jag att en utbyggnad av kansliernas personalorganisation bör kombineras med avskaffande av det hittillsvarande systemet med särskilda fakultetsnotariebefattningar av bisysslekaraktär. De akademiska kanslierna böra sålunda i enlighet med universitetsberedningens förslag utrustas med tillräckligt antal kvalificerade tjänstemän med uppdrag att tillika tjänstgöra som fakultetssekreterare. För Uppsala universitets vidkommande torde emellertid av flera skäl, däribland rekryteringssynpunkten, en dylik omorganisation icke lämpligen böra ske redan från och med nästa budgetår utan först efter en viss övergångstid. Jag erinrar i detta sammanhang om att Lunds universitet för innevarande budgetår tilldelats ett

belopp av 10 000 kronor under icke-ordinarieposten för att provisoriskt kunna tillgodose behovet av en utökning av den mera kvalificerade personalen genom att anställa en extra tjänsteman i Cg 24 eller eventuellt på annat sätt. Jag förordar, att åt Uppsala universitet för nästa budgetår anvisas ett motsvarande belopp. Jag förutsätter härvid, att vederbörande universitetsmyndigheter taga under övervägande sättet och tidpunkten för en framtida avveckling av det nuvarande systemet med särskilt honorerade fakultetsnotariesysslor.

Universitetsberedningens förslag om förändrad löneställning för akademisekreteraren och amanuensen är jag icke nu beredd att upptaga till prövning.

I fråga om personalorganisationen vid räntekammaren ifrågasätter jag för nästa budgetår icke någon annan förändring än att jag i likhet med kanslern och statskontoret tillstyrker en höjning med 400 kronor av siffergranskarens arvode.

I enlighet med kanslerns av statskontoret tillstyrkta förslag torde anslagsposten till avlöningar åt arbetare vid botaniska trädgården bära uppräknas med 19 000 kronor till 80 000 kronor.

Jag anser mig icke för närvarande kunna tillstyrka den av kanslern ifrågasatta förändringen av en kontorsbiträdestjänst vid histologiska institutionen till en kanslibiträdestjänst liksom ej heller förslaget om inrättande av två nya kanslibiträdesbefattningar vid matematisk-naturvetenskapliga sektionen. Däremot har jag funnit vägande skäl föreligga för kanslerns förslag om att inrätta en befattning som preparator i Ce 14 vid kemiska institutionens oorganiska avdelning och en tjänst som laboratoriebiträde i Ce 11 vid kemiska analyslaboratoriet. Jag anser mig även bära tillstyrka, att vid fysiska institutionen inrättas en tjänst som institutionsvaktmästare i Ce 11 samt vid zoofysiologiska institutionen en tjänst som institutionsvaktmästare i Ce 13, den lönegrad som med hänsyn till för närvarande gällande principer för lönegradsplacering av universitetens tekniska biträdespersonal bäst torde svara mot vederbörandes arbetsuppgifter.

Mot kanslerns förslag om inrättande av en befattning som räknebiträde vid meteorologiska institutionen har jag icke funnit anledning till annan erinran än att befattningens innehavare helt torde bära tjänstgöra vid professor Köhlers avdelning av institutionen. Med inrättande av en motsvarande befattning vid institutionens synoptiska avdelning torde bära anstå till ett senare budgetår. Den planerade överflyttningen till Uppsala av viss del av undervisningen för meteorologisk tjänstexamen synes mig icke för närvarande bära komma till stånd; denna fråga synes kräva ytterligare utredning. Jag har emellertid blivit övertygad om att redan under nuvarande förhållanden institutionens avdelning för väderlekslära har stort behov av en andre assistent och tillstyrker, att en dylik befattning inrättas

från och med nästa budgetår. I enlighet med universitetsmyndigheternas förslag torde vidare böra inrättas en för astronomiska och meteorologiska institutionerna gemensam befattning som eldare, vars innehavare även bör kunna åläggas visst arbete som gårdskarl och tjänstgöring även vid musikinstitutionen. På av statskontoret anförda skäl bör befattningen tills vidare hänföras till lönegraden Ce 9.

Jag tillstyrker i likhet med kanslern och statskontoret det framlagda förslaget om reglering av befattningen som tillsyningsman vid Linnéanska stiftelsen å Hammarby, vilket innebär, att befattningen hänföres till lönegraden Ce 9 under tjänstebeteckningen vaktmästare. Såsom drätsel-nämnden framhållit bör denna bemyndigas att utfärda särskilda bestämmelser om befattningshavarens tjänstgöringsskyldighet och tjänstgörings-tider m. m.

Mot kanslerns förslag om reglering av vissa biträdesbefattningar på egendoms- och skogsförvaltningens stat synes icke finnas anledning till erinran.

Gällande bestämmelser om reglerad beföringsgång för kontorspersonal föranleda, att i personalförteckningen bör uppföras 4 ordinarie kontorsbiträdestjänster.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat torde Uppsala universitets avlöningsanslag böra beräknas på följande sätt.

I. Professorer och lärare m. fl.

Posten 1 a (lön och tjänstgöringspenningar åt ordinarie tjänstemän), nu 1 063 300 kronor, bör å ena sidan höjas med 12 000 kronor, avseende den nya ordinarie professuren i röntgendiagnostik, men å andra sidan minskas med 9 000 kronor, avseende den nuvarande befattningen som lärare i medicinsk radiologi. Posten bör alltså uppföras med *1 066 300 kronor*.

Posterna 1 b (ålderstillägg) och *1 c* (ersättningar till vikarierande akademiska lärare) torde böra uppföras med oförändrade belopp, *45 400 kronor* respektive *30 000 kronor*.

Posten 2 (avlöningar till tjänstemän å indragningsstat), nu 55 000 kronor, bör minskas med 4 000 kronor, avseende Laurells löneförmåner utöver vad han uppbär i egenskap av ordinarie lärare i medicinsk radiologi, och alltså uppföras med *51 000 kronor*.

Posten 3 (arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t), nu 1 809 000 kronor, bör vid bifall till vad jag under förevarande avsnitt förordat höjas med i runt tal 32 600 kronor till *1 841 600 kronor*.

Posten 4 (särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän) är nu uppförd med 200 000 kronor. Från denna post bestridas i främsta rummet kostnaderna för arvodesfyllnad åt amanuenserna (underläkarna) vid medicinska fakultetens kliniker och polikliniker. På därom gjord framställning

tillstyrker jag, att medel för sådan arvodesfyllnad må från och med nästa budgetår utgå ur denna post även för förste underläkaren vid medicinska kliniker och underkirurgen, vilkas tjänstgöringsförhållanden sägas helt överensstämma med övriga underläkares. Någon uppräknings av posten synes likväl icke erforderlig, varför densamma bör uppföras med oförändrat belopp, 200 000 kronor.

Delstaten I beräknar jag således till sammanlagt (1 066 300 + 45 400 + 30 000 + 51 000 + 1 841 600 + 200 000 =) 3 234 300 kronor.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

Posten 1 (avlöningar till ordinarie tjänstemän), nu 782 000 kronor, bör vid bifall till vad jag förut förordat höjas med 28 000 kronor till 810 000 kronor.

Posten 2 (arvoden), nu 20 030 kronor, bör höjas dels med 2 200 kronor, avseende rektors och prorektors honorarium, och dels med 400 kronor, avseende siffergranskarens arvode, men å andra sidan minskas med 5 000 kronor, avseende det nuvarande arvodet åt tillsyningsmannen vid Linnéanska stiftelsen å Hammarby samt vidare med 4 430 kronor, avseende två laboratoriebiträden, vilka redan tidigare lönereglerats. Posten bör alltså uppföras med 13 200 kronor.

Posten 3 (avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården), nu 61 000 kronor, bör uppföras med 80 000 kronor.

Posten 4 (icke-ordinarieposten), nu 800 000 kronor, bör höjas med i runt tal 24 000 kronor till 824 000 kronor.

Posten 5 (rörligt tillägg), nu 186 636 kronor, torde böra uppföras med 190 866 kronor.

Delstaten II bör alltså för nästa budgetår uppföras med 1 918 060 kronor.

De särskilda uppbördsmedlen torde böra uppföras med oförändrat belopp, 39 366 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet bör alltså uppföras med (3 234 300 + 1 918 066 — 39 366 =) 5 113 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 100 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för vissa tjänstemän vid Uppsala universitets samlingar och inrättningar m. m., som för-anledas av vad jag i det föregående anförte;

b) besluta, att avlöningsstaten för Uppsala universitet skall med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1949/50, i nedan angivna delar erhålla följande lydelse:

Kungl. Maj:ts proposition nr 168.

Avlöningsstat.

Utgifter:

I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän:

- a. Lön- och tjänstgöringspenningar kronor 1 149 400
 Avgå pensionsavdrag kronor 83 100 kronor 1 066 300

Avlöningsstater.

-
- b. Ålderstillägg, förslagsvis . . . . . kronor 45 400
- c. Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, förslagsvis » 30 000 kronor 1 141 700
2. Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat:
 Sahlgren, G. F. J., professor i nordisk ortnamnsforskning, personligen:
 Lön . . . . . kr. 8 000
 Ålderstillägg . » 1 000
 Tjänstgöringspenningar . . . » 4 000 kronor 13 000
 Innehavaren av B. John F. och Svea Anderssons professur i elektricitetslära med särskild hänsyn till atmosfäriska urladdningar:
 — — — — —
 kronor 57 000
 Avgå pensionsavdrag . » 6 000 kronor 51 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis » 1 841 600
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis . . . . . » 200 000
- Summa kronor 3 234 300

Anmärkningar till avdelning I. av avlöningsstaten.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets
samlingar och inrättningar m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	810 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	13 200
3. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, förslagsvis	»	80 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	824 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	190 866
	Summa kronor	1 918 066

Sammandrag.

I. Professorer och lärare m. fl.	kronor	3 234 300
II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.	»	1 918 066
	Summa kronor	5 152 366

Särskilda uppbördsmedel:

1. — — — — — — —	kronor	1 929
2. — — — — — — —	»	10 152
3. — — — — — — —	»	14 785
4. Ersättning från gym- nastik- och idrottsinsti- tutionen	»	12 500 kronor
		39 366
	Nettoutgift kronor	5 113 000;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i den till avdelning I. av nämnda avlöningsstat hörande särskilda avlöningsstaten för professorer och lärare m. fl., som föranledas av vad jag i det föregående anfört;

d) besluta, att vid Uppsala universitet skall från och med budgetåret 1950/51 inrättas en professur i nordiska språk, särskilt ortnamnsforskning;

e) till Uppsala universitet: Avlöningar för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 5 113 000 kronor.

2. Reservationsanslaget till Uppsala universitet: Materiel m. m.

Detta anslag är för budgetåret 1948/49 uppfört med 1 235 000 kronor.

Det större akademiska konsistoriet har hemställt om höjning av vissa i anslaget ingående poster och att under detta anslag måtte anvisas medel för vissa nya ändamål. Konsistoriets äskanden innebära en höjning med sammanlagt 123 700 kronor. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har kanslern endast i begränsad utsträckning funnit sig böra tillstyrka de gjorda äskandena. Kanslern har sålunda förordat höjning av anslaget med 55 700 kronor på sätt framgår av följande uppställning:

	Ökning kronor
1. Utgivande av universitetets årsskrift (nu 26 000 kronor)....	5 000
2. Övriga omkostnader för universitetet i allmänhet (nu 61 595 kronor)	5 000
3. Universitetsbibliotekets expenser (nu 23 700 kronor)	4 300
4. Seminarierna inom teologiska fakulteten (nu 3 970 kronor)..	1 030
5. Seminarierna inom juridiska fakulteten (nu 2 180 kronor)....	1 820
6. Gemensamma utgifter för seminarierna i patologiska institu- tionens förutvarande byggnad (nu 650 kronor)	1 050
7. Amerikanska institutet (nu 0 kronor)	3 000
8. Konsthistoriska seminariet och konstmuseet (nu tillhoppa 8 600 kronor)	1 000
9. Fonetiska institutionen (nu 0 kronor)	2 000
10. Astronomiska institutionen och observatoriet (nu 15 000 kronor)	5 000
11. Meteorologiska observatoriet vid Marsta (nu 14 000 kronor)..	3 000
12. Meteorologiska institutionens avdelning för väderlekslära (nu 8 000 kronor)	8 000
13. Institutionen för systematisk botanik (nu 41 500 kronor)	3 500
14. Matematiska institutionen med matematiska seminariet (nu 4 000 kronor)	2 000
15. Central skrivbyrå (nu 0 kronor)	10 000
<u>Summa kronor</u>	<u>55 700</u>

I fråga om de med 8, 13 och 15 betecknade äskandena hänvisas till handlingarna i ärendet. Beträffande övriga av kanslern tillstyrkta förslag har anförts bland annat följande.

1. Årsskriftens omfång beräknas — bortsett från disputationshandlingar, som bekostas i annan ordning — rätt väsentligt överskrida 100 16-sidiga tryckark. Medelpriset per ark beräknas till lägst 320 kronor. Därtill kommer för varje arbete särskilda kostnader för tryckning av notapparat, titel, omslag m. m. samt häftning. Konsistoriet begär därför en höjning med 14 000 kronor till 40 000 kronor.

2. Till övriga omkostnader, nu 61 595 kronor, har för budgetåren 1944/47 åtgått 56 620 kronor, 56 343 kronor respektive 64 346 kronor. Då anslagen varit lägre än så, har reservfonden måst tillstyrka respektive 10 000 kronor, 9 423 kronor och 6 528 kronor. För budgetåret 1947/48 beräknas reservfonden även få tillskjuta medel. Anledningen till att de utgifter, som belasta

ifrågavarande anslagspost starkt ökat är att söka dels i det förhållandet, att universitetets verksamhet väsentligt utvidgats under de senaste åren, dels i inträdd prisstegring.

3. I fråga om bibliotekets expenser, nu 23 700 kronor, har överbibliotekarien anfört bland annat: De ökningar, som bland annat frakt- och telefonkostnader undergått, samt den stegring av de flesta utgifter avsedda att täckas genom denna anslagspost, som blivit en automatisk följd av den fortsatta ökningen av bibliotekets användande och icke minst den interurbana läneverksamhetens kraftiga intensifiering, synes mig nödvändig göra en höjning. En sådan är även av det skälet av behovet påkallad, att ur bokvårdens synpunkt ett ökat dammsugningsarbete är synnerligen önskvärt. Jag får därför hemställa, att universitetsbibliotekets anslag till expenser måtte för budgetåret 1949/50 höjas till 30 000 kronor.

4. Seminarierna inom teologiska fakulteten åtnjuta för närvarande ett materielanslag av 3 970 kronor. Beloppet har, framhåller fakulteten, visat sig alldeles otillräckligt. Fakulteten har nödgats uppskjuta betalningen av räkningar på flera hundra kronor till ett följande år. Priserna på vetenskaplig litteratur ha avsevärt stegrats och inköp i synnerhet av engelskspråkiga teologisk-vetenskapliga arbeten och tidskrifter är av behovet särskilt påkallat. Fakulteten hemställer om en höjning med 3 030 kronor.

5. Seminarierna inom juridiska fakulteten åtnjuta nu ett materielanslag av 2 180 kronor. Fakulteten anför: Anslaget har visat sig alldeles otillräckligt för att täcka kostnaderna för önskvärd bokanskaffning och bindning, varför det endast med bidrag från universitetets reservfond varit möjligt att i någon mån fylla de luckor i bokbeståndet, som tidigare under en följd av år uppkommit på grund av anslagets otillräcklighet. Fortfarande finnas åtskilliga luckor och framdeles måste nya sådana uppkomma, därest icke materielanslaget väsentligen ökas. En jämförelse med anslagen till andra seminarier visade också att juridiska seminariet vore särskilt missgynnat. Teologiska fakulteten med lika många professorer som den juridiska och ett avsevärt lägre studentantal hade ett materielanslag å 3 970 kronor. Juridiska fakulteten i Lund hade numera fått sitt materielanslag höjt till 5 000 kronor. Det synes orimligt med denna skillnad i materielanslagets belopp. Fakulteten hemställer om en höjning med 2 820 kronor till 5 000 kronor.

6. Till gemensamma utgifter för huset Trädgårdsgatan 18 (f. d. patologiska institutionen) åtnjuta institutionerna för matematik samt för mekanik och matematisk fysik tillhoppa 650 kronor ur materielanslaget. Beloppet föreslås nu höjt till 1 700 kronor, varav 700 kronor till materiel (rengöringsmedel m. m.) och 1 000 kronor till lön åt en eldare under 8 månader av året, enär ordinarie vaktmästaren ej medhinner dessa uppgifter.

7. Amerikanska institutet åtnjuter för närvarande i motsats till engelska seminariet intet materielanslag. Engelska seminariets anslag utgår med 3 000 kronor.

9. Fonetiska institutionen, som nu icke åtnjuter något särskilt materielanslag, behöver för sin verksamhet tidskrifter, modern litteratur, som behandlar ämnets många olika sidor, illustrations- och demonstrationsmaterial, grammofonskivor belysande olika språktyper m. m. Humanistiska sek-

tionen begär 5 000 kronor årligen för ändamålet förutom ett engångsanslag av 10 000 kronor.

10. Matematisk-naturvetenskapliga sektionen begär en höjning med 5 000 kronor av årsanslaget till astronomiska institutionen, enär sommaren 1948 ett nytt spegelteleskop komme att uppsättas å filialobservatoriet i Kvista-berg. Observationer med detta instrument komme omedelbart att igångsättas. Denna utvidgning av verksamheten krävde ökade kostnader.

11. För meteorologiska observatoriet i Marsta begäres en höjning med 7 500 kronor. Av höjningen motiveras 3 000 kronor med nödvändigheten att erhålla medel för underhåll och drift av den tjänstebil, vartill medel numera beviljats.

12. I och med att meteorologiska institutionens avdelning för väderlekslära från och med hösten 1949 inflyttar i den nya institutionsbyggnaden, kommer det synoptiska undervisnings- och forskningslaboratoriet att sättas i full drift. Laboratoriet måste stå i ständig teleprinterförbindelse med SMHI i Stockholm. För detta ändamål åtgår omkring 16 000 kronor årligen (kabelhyra 5 400 kronor, kart- och diagramblanketter 2 000 kronor, personal för skötsel av teleprinteranläggningen 8 000 kronor m. m.).

14. För matematiska institutionen begäres en höjning från 4 000 kronor till 6 000 kronor enligt följande uppställning:

1. Litteratur och matematiska modeller	kronor 3 000
2. Bindning	» 700
3. Arvoden åt bibliotekarien och åt biträde vid olika biblioteksarbeten	» 1 000
4. Telefoner	» 500
5. Möbler, kontorsrekvisita, tryckning m. m.	» 800

Summa kronor 6 000.

Det framhålles, att de senaste åren uppstått betydande underskott, som måst täckas av reservfonden.

Departementchefen. Jag är icke beredd att tillstyrka de höjningar, som i det föregående betecknats med 8, 13 och 15 och som belöpa sig till sammanlagt 14 500 kronor. För övriga av kanslern angivna ändamål tillstyrker jag en anslagshöjning med sammanlagt 35 000 kronor till 1 270 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att på förslag av kanslern fördela anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Uppsala universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 270 000 kronor.

3. Förslagsanslaget till Lunds universitet: Avlöningar.

Lunds universitets avlöningsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 4 461 600 kronor.

Större akademiska konsistoriet har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår framlagt förslag om tämligen betydande förändringar i universitetets personalorganisation.

I ett den 23 november 1948 över dessa anslagsäskanden avgivet yttrande har *universitetskanslern*, under återopande av vad han anfört i fråga om Uppsala universitets avlöningsanslag, förklarat sig nödsakad att allenast i begränsad utsträckning förorda anvisande av ökade medel till Lunds universitet. Åtskilliga av de av konsistoriet framförda önskemålen ha därför av kanslern lämnats utan tillstyrkan. Emellertid skulle redan ett genomförande av de förslag, som kanslern ansett sig böra biträda, ävensom av vissa av universitetsberedningen framförda och av kanslern delvis tillstyrkta förslag om förstärkning av personalen vid universitetsbiblioteket och universitetets kansli medföra ökade utgifter med i runt tal 365 000 kronor och sålunda nödvändiggöra en betydande anslagshöjning. Jag har därför med hänsyn till den stora återhållsamhet i fråga om krav på ökade anslag, som betingas av det nuvarande ekonomiska läget, ansett mig endast kunna tillstyrka en del av kanslerns förslag.

Jag avser att i det följande först behandla kanslerns i anledning av konsistoriets anslagsäskanden gjorda framställningar, varvid jag emellertid endast går in på de förslag, som jag funnit anledning att särskilt uppehålla mig vid. I övrigt torde jag härvidlag få hänvisa till handlingarna i ärendet. Utöver kanslerns förslag ämnar jag i detta sammanhang taga upp jämväl en av konsistoriet gjord framställning om en personlig preceptorstjänst i matematik, vilken icke biträtts av kanslern.

Professur i fonetik. På Kungl. Maj:ts förslag (propositionen 1947: 272, s. 164—167) fattade 1947 års riksdag s. k. principbeslut om att vid vartdera av universiteten i Uppsala och Lund skulle vid tidpunkt, som framdeles bestämdes, inrättas en professur i fonetik. *Kanslern* har nu hemställt om medel för uppehållande av den för Lunds universitet avsedda fonetikprofessuren från och med nästa budgetår.

Professur i entomologi. Med anledning av beslut av 1946 års riksdag (skrivelsen nr 456, s. 26) förordnade Kungl. Maj:t den 29 juni 1946, att vid Lunds universitet skulle från och med den tidpunkt, som Kungl. Maj:t ville framdeles på förslag av universitetskanslern bestämma, inrättas en professur i entomologi. Därvid förutsattes, att den nuvarande befattningen som föreståndare för zoologiska institutionens entomologiska avdelning skulle indragas samtidigt med professurens inrättande. Sedan den sista innehavaren av föreståndarbefattningen numera avlidit skall befattningen jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 17 juni 1948 tills vidare uppehållas

medelst vikarie. *Kanslern* har nu hemställt, att den beslutade professuren måtte inrättas från och med nästa budgetår.

Statskontoret har i avgivet yttrande förklarat sig anse professurens inrättande utan olägenhet kunna anstå.

Laboratorstjänst i röntgendiagnostik. *Medicinska fakulteten* har hemställt, att den nuvarande befattningen som extra laborator i röntgendiagnostik måtte omändras till en ordinarie laboratorstjänst, förenad med överläkarbefattning vid Lunds lasarett. Fakulteten har härvid betonat, att behovet av en dylik tjänst vore uppenbart med hänsyn till röntgendiagnostikens centrala ställning i forskningens, undervisningens och sjukvårdens tjänst. Beträffande ämnesområdet för den ifrågavarande laboratorbefattningen hade det enligt fakulteten blivit alltmera uppenbart, att den fortskridande specialiseringen inom ämnet i första hand avsåge neuroröntgen- och thoraxröntgendiagnostiken, varför laboraturen i första hand borde knytas till dessa områden.

Det större konsistoriet har biträtt fakultetens framställning.

Kanslern, som erinrat om att tanken att inrätta en ordinarie laboratorstjänst i röntgendiagnostik tidigare ställts på framtiden med hänsyn till det samband frågan härom hade med inrättandet av en thoraxkirurgisk avdelning i Lund (se prop. 1947: 272, s. 360), har förklarat sig för egen del övertygad om önskvärldheten av att en ordinarie sådan tjänst nu komme till stånd. Med hänsyn till den utvidgade verksamheten och behovet av en specialisering inom det röntgendiagnostiska området ansåge *kanslern* nämligen frågan rörande omförmälda laboratorstjänst kunna avgöras utan avvaktan på att spörsmålet om thoraxkirurgiens ställning vid Lunds universitet vunne sin lösning.

Statskontoret har icke ansett sig kunna tillstyrka nu ifrågavarande förslag.

Laboratorstjänst i matematik. *Större akademiska konsistoriet* har efter förslag av *professorn M. Riesz* hemställt om inrättande av en för docenten N. E. Fremberg personlig tjänst som preceptor i matematik. I stället skulle en av de nu befintliga två befattningarna som biträdande lärare i detta ämne tills vidare hållas obesatt. Professor Riesz har framhållit, att Fremberg, som under en följd av år tjänstgjort som biträdande lärare men numera vore docentstipendiat, bedrivit sin undervisning på ett ypperligt sätt. Man kunde emellertid icke begära, att han i sistnämnda egenskap åter skulle leda den elementära undervisningen. Ej heller kunde man påräkna, att under de närmaste åren förvärva någon docentkompetent person, som kunde uppehålla den mycket krävande undervisning, som Fremberg handhaft. För den grundläggande undervisningen i det för ett flertal andra discipliner oundgängliga ämnet matematik med dess väldiga lärjungeskara skulle det därför vara av mycket stor betydelse, om docenten Fremberg kunde i egenskap av preceptor knytas till undervisningen.

Sedermera har professorn Riesz i en i ärendet ingiven promemoria ändrat sitt förslag till att avse en laboratorstjänst i stället för preceptorstjänsten.

Som i det föregående nämnts har *kanslern* icke i sina anslagsäskanden upptagit nu ifrågakarande framställning.

Arvoden till bibliotekarier vid humanistiska sektionens seminariebibliotek. Till arvoden åt bibliotekarier vid humanistiska sektionens seminariebibliotek finnes f. n. anvisat ett belopp av 2 850 kronor. Under erinran att även medel ur reservfonden under de sista budgetåren måst anvisas till detta ändamål har *kanslern* föreslagit en höjning av nämnda belopp med 6 000 kronor.

Statskontoret har icke velat motsätta sig den av *kanslern* föreslagna höjningen.

Amanuenser vid medicinska fakulteten. *Det större konsistoriet* har i sina anslagsäskanden hemställt om inrättande av ett flertal befattningar som assistenter och amanuenser vid medicinska fakulteten. *Kanslern* har tillstyrkt vissa av dessa befattningar vilka synts honom särskilt starkt motiverade, däribland tre som amanuenser vid vissa kliniker samt en befattning som tredje amanuens vid farmakologiska institutionen. *Statskontoret* har uttalat, att bristen på läkare i landet gjorde det angeläget, att en utökning av den medicinskt utbildade personalen vid universiteten komme till stånd allenast om synnerligen vägande skäl kunde åberopas därför. Sådana skäl ansåge *statskontoret* beträffande nu föreslagna tjänster föreligga endast ifråga om en av ifrågakarande amanuens tjänster.

Undervisning i dermato-venereologi i Malmö. Från höstterminen 1947 har assistenttjänstgöring i dermato-venereologi anordnats vid allmänna sjukhuset i Malmö. Denna tjänstgöring har flitigt utnyttjats av de studerande och visat sig värdefull bland annat därigenom, att den gjort det möjligt för dem att undvika en kostsam Stockholmsvistelse. Kostnaderna för undervisningen vid tjänstgöringen ha hittills bestritts ur reservfonden men *medicinska fakulteten* har nu hemställt att för ändamålet måtte anvisas ett belopp av 5 000 kronor, avsett till arvoden om 125 kronor per tjänstgöringsmånad åt överläkaren för ledandet av den kliniska delen av undervisningen samt 250 kronor per tjänstgöringsmånad till vardera läkaren på manliga respektive kvinnliga polikliniken för den i tjänstgöringen ingående polikliniska undervisningen.

Förevarande förslag har tillstyrkts av *kanslern* och lämnats utan erinran av *statskontoret*.

Uppflyttning av en instrumentmakare vid fysiska institutionen från Ca 14 till Ca 18. *Det större konsistoriet* har begärt, att den vid fysiska institutionen för närvarande befintliga ordinarie befattningen som instrumentmakare i lönegraden Ca 14 skulle uppflyttas till lönegraden Ca 18. Enligt vad *professorn B. Edlén* upplyst har det medfört svårigheter att till befattningen erhålla sökande med den höga kompetens, som varit avsedd, varför befattningen icke blivit besatt med

ordinarie innehavare. Edlén har vidare framhållit, att den blivande innehavaren av befattningen ifråga skulle fungera som chef för en verkstad, som efter inflyttningen i den planerade nya institutionsbyggnaden beräknades komma att sysselsätta ett flertal instrumentmakare och mekaniker. För att erhålla effektiv hjälp vid planering och installation av verkstadsutrustning i den nya institutionsbyggnaden, vars uppförande redan påbörjats, vore det enligt professorn Edlén synnerligen angeläget, att befattningen vore tillsatt från och med nästa budgetår.

Kanslern har funnit övertygande skäl anförda för den ifrågasatta lönegradsuppflyttningen och därför tillstyrkt bifall till densamma. Förslaget har biträttts även av *lönenämnden*, som därvid anført bland annat följande.

I den verkstad, som skall inrymmas i institutionens nybyggnad och som lär vara avsedd att tagas i bruk hösten 1949, torde arbetsstyrkan komma att uppgå till ett tiotal personer och således komma att bli av ungefär samma storleksordning som vid fysikalisk-kemiska institutionens verkstad i Uppsala, vilken förestås av en förste instrumentmakare i Ca 18. Med hänsyn till betydelsen för ifrågavarande institution att kunna förvärva en fullt kvalificerad kraft för ledningen av verkstadsarbetena, vill lönenämnden icke motsätta sig, att i enlighet med universitetskanslerns förslag förenämnda instrumentmakartjänst förändras till tjänst som förste instrumentmakare i Ca 18.

Statskontoret åter har avstyrkt den föreslagna uppflyttningen.

Arbetare vid botaniska trädgården. Den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården är nu uppförd med 36 000 kronor. Genom beslut den 3 september 1948 har Kungl. Maj:t låtit bero vid ett överskridande av posten under budgetåret 1947/48 med 6 224 kronor 2 öre, vilket överskridande föranletts av de ökade kostnader, som uppkommit till följd av nytt kollektivavtal. Under återopande härav har *kanslern* föreslagit en höjning av anslagsposten med 6 200 kronor. Förslaget har icke föranlett erinran från *statskontorets* sida.

Personlig tjänst som förste museintendent åt docenten J. E. Hede. Under återopande av en framställning av professorn A. Hadding vilken tillstyrkts av större akademiska konsistoriet har *kanslern* föreslagit inrättande vid paleontologiska institutionen av en för docenten J. E. Hede personlig tjänst som förste museintendent i lönegraden Ce 29. Hede, som är född 1890, anställdes år 1912 som e. o. amanuens vid geologisk-mineralogiska institutionen i Lund och tjänstgjorde under åren 1913—1934 vid Sveriges geologiska undersökning. Därefter har han varit knuten till Lunds universitet, där han för närvarande uppehåller den lediga professuren i geologi, särskilt historisk geologi.

Av *professor Haddings* framställning inhämtas bland annat följande.

Vid den paleontologiska avdelningen av Lunds universitets geologisk-mineralogiska institution har, särskilt under de senaste 50 åren, samlats

ett mycket stort och för forskningen värdefullt material. Till vissa delar har detta kunnat vetenskapligt bearbetas eller i varje fall bestämmas, men väsentliga partier ha inte, trots hjälp från utomstående forskare, kunnat göras till föremål för en systematisk undersökning. Någon kompetent person har inte hittills funnits att engagera för ändamålet men nu har ett tillfälle yppat sig att för denna uppgift förvärva docenten J. E. Hede. Ingen geolog, nu eller under gången tid, har bedrivit så omfattande och djupgående stratigrafiska undersökningar som han på Gotland, denna för geologer och paleontologer klassiska mark. Ingen finnes och kanske kommer heller inte inom de närmaste generationerna någon att finnas, som är i samma grad som han skickad att ordna, bestämma och vetenskapligt bearbeta det stora material, som institutionen äger av fossil från Gotland. Det synes i hög grad angeläget, att universitetet erhåller möjlighet att förvärva docent Hede för arbetet.

Docenten Hede har förklarat sig inte önska konkurrera om den professur han för närvarande formellt, och realiter sedan 1934, uppehåller. I och med professurens besättande lämnar han således sin lärartjänst och kan upptaga annat arbete. Det skulle för institutionen vara av största värde, om docent Hede kunde bindas vid densamma såsom 1:ste museintendent. Bestämningen, ordnandet och bearbetningen av museets samlingar kräver vetenskaplig kompetens, noggrannhet och förtrogenhet med arbetet. Docenten Hede fyller dessa krav, och han äger därjämte, som ovan nämnts, speciella förutsättningar för uppgiften.

Statskontoret har icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till förslaget om en personlig tjänst som förste museintendent, medan *lönenämnden* uttalat, att nämnden, därest tillräckliga skäl för befattningen ansåges föreligga, icke hade någon erinran att framställa mot den förordade lönegradsplaceringen.

Preparator vid patologiska institutionen. *Det större konsistoriet* har föreslagit inrättande av en tjänst som preparator vid patologiska institutionen och därvid åberopat en av vederbörande lärare gjord framställning, i vilken framhållits, att behovet av en dylik tjänst vid institutionen länge varit synnerligen kännbart och för vart år blivit alltmer trängande. Bland annat fordrade institutionens utökade och dyrbara instrumentarium en ständig översyn, varjämte behovet av en kvalificerad teknisk assistent vid det vetenskapliga forskningsarbetet bleve allt större.

Den föreslagna tjänsten har tillstyrkts av *kanslern*, som därvid förordat dess placering i lönegraden Ce 13. Detta förslag har icke mött erinran från *statskontorets* sida, medan *lönenämnden* uttalat, att den föreslagna placeringen i lönegraden Ce 13 borde betraktas som ett provisorium i avvaktan på en allmän översyn av löneställningen för universitetens tekniska personal.

Preparator vid historiska museet samt mynt- och medaljkabinettet. *Konsistoriet* har begärt, att vid historiska museet samt mynt- och medaljkabinettet mätte inrättas en ordinarie preparatorsbefattning i lönegraden Ca 14. Ämnesrepresentanten, *professorn H. Arbman*, har framhållit, att ett starkt behov av en dylik tjänst föreläge. För närvarande utförde nämligen museets vaktmästare utöver sina van-

liga göromål även preparatorsarbete, varjämte till konservering och restaurering av fynd från utgrävningar samt till ritning av planer, signering m. m. dessutom till stor del anlätades tillfällig arbetskraft.

Kanslern har förordat inrättandet av en preparatorstjänst i lönegraden Ce 13, medan *statskontoret* funnit en sådan åtgärd utan olägenhet kunna anstå.

Lönenämnden har liksom beträffande preparatorstjänsten vid patologiska institutionen ansett den föreslagna placeringen i lönegraden Ce 13 böra betraktas som ett provisorium.

Fyra nya kanslibiträdestjänster. *Kanslern* har föreslagit inrättande av ett antal nya kanslibiträdestjänster i lönegraden Ce 11, däribland en vid pediatrika kliniken, där någon sådan tjänst icke finnes, samt en för envar av de tre till Malmö allmänna sjukhus knutna professorsbefattningarna. Beträffande sistnämnda befattningar har *kanslern* framhållit, att de under nästa budgetår alla torde komma att bli försedda med ordinarie innehavare. I avseende å biträdes hjälp borde dessa professorer likställas med övriga kliniska professorer.

Statskontoret har avstyrkt den föreslagna kanslibiträdestjänsten vid pediatrika kliniken men däremot tillstyrkt de tre övriga här nämnda tjänsterna.

Laboratoriebiträde vid fysiska institutionen. I samband med inrättandet av en ny professur i fysik vid universitetet i Lund från och med budgetåret 1946/47 ställdes frågan om inrättandet även av vissa tjänster för teknisk personal vid fysiska institutionen på framtiden i avvaktan på färdigställande av en ny institutionsbyggnad (se proposition 1946: 273, s. 93). *Professorn B. Edlén* har nu hemställt om inrättande vid nämnda institution av en laboratoriebiträdestjänst i lönegraden Ca 11 och har därvid framhållit, att detta numera ur utrymmessynpunkt vore möjligt sedan vissa provisoriska lokaler iordningställts. Den föreslagna tjänsten vore synnerligen välbehörlig särskilt i samband med de vid institutionen påbörjade undersökningarna över den kosmiska strålningen.

Kanslern har tillstyrkt inrättandet av en laboratoriebiträdestjänst i Ce 11. *Statskontoret* har biträtt kanslerns förslag.

Utöver de förslag för vilka jag nu redogjort vill jag här till behandling upptaga frågan om en förstärkning av personalen dels vid universitetsbiblioteket dels vid universitetets kansli. Som framgått vid redogörelsen för Uppsala universitets avlöningsanslag har nämligen 1945 års universitetsberedning i sitt betänkande del III framlagt förslag i dessa båda frågor. Definitiv ställning till beredningens förslag har ännu icke tagits men från och med innevarande budgetår ha dock i anledning av förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1948: 152 vissa personalförstärkningar vidtagits såväl vid universitetsbiblioteket som vid kansliet.

Förstärkning av bibliotekspersonalen. Nuvarande personalorganisation samt universitetsberedningens förslag till organisation framgår av följande sammanställning.

Nuvarande personalorganisation.   *Föreslagen personalorganisation.*

Personal med högre vetenskaplig utbildning.	
1 överbibliotekarie . . . . . Ca 33	= nu
5 förste bibliotekarier, därav 1 eo . . . . . Ce, Ca 29	6 förste bibliotekarier Ca 29 (+1)
9 bibliotekarier, därav 2 eo . . . . . Ce, Ca 26	13 bibliotekarier, därav 3 eo .. Ce, Ca 26 (+4)
5 amanuenser (bibliotekarier) . . . . . Cf 19—Ce 24	4 amanuenser (bibliotekarier) .. Cf 19—Ce 24 (—1)

Bibliotekspersonal med lägre utbildning.

—	3 förste biblioteksassistenter . . . . . Ca 19 (+3)
4 biblioteksassistenter ... Ce 15	5 biblioteksassistenter . . . . . Ca 15 (+1)
1 kontorist . . . . . Ca 13	8 förste biblioteksbiträden . . . . . Ca 13 (+7)
5 kanslibiträden, därav 4 eo . . . . . Ce, Ca 11	7 biblioteksbiträden . . . . . Cf 9—Ca 11 (+2)
6 kontorsbiträden ... Cf 4—Ca 8	— (—6)

Vaktmästarpersonal m.m.

1 förste expeditionsvakt .. Ca 11	1 förste expeditionsvakt .. Ca 13
5 expeditionsvakter, därav 3 eo . . . . . Ce, Ca 10	9 expeditionsvakter Cf 8—Ca 11 (+4)
—	1 reproduktionsföreståndare . . . . . Ca 13 (+1)
1 värmeledningsskötare .. Ca 11	= nu
1 bokbinderiförman . . . . . Ce 13	= nu
2 bokbindare . . . . . Ce 11	= nu

Sammanfattningsvis innebär alltså beredningens förslag en personalförstärkning med 4 tjänstemän i fråga om den högre och 7 i fråga om den lägre bibliotekspersonalen samt med 5 i fråga om vaktmästarpersonalen.

Kanslern har i yttrande den 24 september 1948 över universitetsberedningens ifrågavarande betänkande beträffande bibliotekspersonal med högre vetenskaplig utbildning föreslagit, förutom ordinariesättning av den nuvarande extra ordinarie förste bibliotekarietjänsten, inrättande av en ordinarie sådan tjänst (Ca 29) samt en ordinarie och en extra ordinarie tjänst

som bibliotekarie (Ca respektive Ce 26). I fråga om bibliotekspersonal med lägre utbildning har kanslern tillstyrkt universitetsberedningens förslag med en viss reduktion nämligen i vad avser en tjänst som förste biblioteksassistent och en som biblioteksassistent. Dock har kanslern i vissa fall föreslagit extra ordinarie i stället för ordinarie anställning. I fråga om vaktmästarpersonalen har kanslern tillstyrkt den av beredningen föreslagna löneställningen — Ca 13 för förste expeditionsvakt och Cf 8—Ca 11 för expeditionsvakt — samt förordad inrättande av en expeditionsvaktstjänst i Ca 11 och en i Ce 10.

Beträffande motiveringen för en personalförstärkning torde få hänvisas till propositionen 1948:152 samt beträffande statskontorets yttrande i ämnet till vad härom anförts vid behandlingen av motsvarande spörsmål vid universitetsbiblioteket i Uppsala.

Förstärkning av kansli personalen. Den nuvarande personalorganisationen och den av universitetsberedningen föreslagna organisationen vid universitetskansliet framgår av följande sammanställning.

<i>Nuvarande organisation.</i>	<i>Föreslagen organisation.</i>
1 akademisekreterare, tillika ombudsman . . . . . Ca 31	1 akademisekreterare och chef, tillika ombudsman Ca 37
—	1 förste fakultetssekreterare och biträdande akademisekreterare . . . . . Ca 30
1 extra tjänsteman . . . . . Cg 24 ¹	1 fakultetssekreterare och akademinotarie . . . . . Ca 27
½ amanuens . . . . . arvode 3 800	—
1 kansliskrivare . . . . . Ca 15	1 kansliskrivare . . . . . Ca 15
1 kanslibitråde . . . . . Ca 11	1 kanslibitråde . . . . . Ca 11
1 kontorsbiträde . . . Cf 4—Ca 8	1 kontorsbiträde . . . Cf 4—Ca 8

Kanslern har tillstyrkt beredningens förslag utom i vad avser löneställningen för akademisekreteraren, vilken föreslagits placerad i lönegraden Ca 33. I likhet med beredningen har kanslern förutsatt, att de nu till anställande av en extra tjänsteman anvisade medlen (10 000 kronor) ävensom nu utgående arvoden till fakultetsnotarierna (sammanlagt 4 750 kronor) och till den halvtidsanställda amanuensen (3 800 kronor) skola bortfalla.

I fråga om motiveringen för de föreslagna ändringarna i personalorganisationen torde få hänvisas till den redogörelse, som lämnats vid behandlingen av motsvarande fråga vid Uppsala universitet. Detsamma gäller de yttranden, som avgivits i ämnet.

¹ Till provisorisk utökning av den kvalificerade personalen har för innevarande budgetår anvisats 10 000 kronor att efter kanslerns bestämmande användas till anställande av en extra tjänsteman i Cg 24 eller eventuellt på annat sätt.

Departementschefen.

Med hänsyn till fonetikens växande betydelse för språkundervisningen anser jag mig böra tillstyrka inrättande från och med den 1 juli 1950 av den av 1947 års riksdag i princip beslutade professuren i fonetik. Jag förutsätter härvid, att tillsättningsförfarandet skall få inledas redan nästa budgetår. Vad angår den likaledes i princip beslutade professuren i entomologi vill jag förorda, att denna inrättas från och med den 1 juli 1949. Vid bifall härtill bör den nuvarande befattningen som föreståndare för zoologiska institutionens entomologiska avdelning indragas.

Övervägande skäl synas mig vidare ha anförts för att frågan om en ordinarie laboratorstjänst i röntgendiagnostik icke längre ställes på framtiden. Jag förordar därför inrättande från och med nästa budgetår av en tjänst som laborator i röntgendiagnostik, särskilt neuroradiologi. Samtidigt torde emellertid en tjänst som extra laborator i röntgendiagnostik böra indragas.

Kanslern har icke i sina anslagsaskanden upptagit förslaget om en personlig tjänst för docenten Fremberg. Vad i ärendet anförts har emellertid övertygat mig om önskvärdheten av att docenten Frembergs framstående skicklighet som lärare även i fortsättningen får komma den grundläggande matematikundervisningen vid universitetet till godo. Jag föreslår därför, att för Fremberg inrättas en personlig tjänst, dock icke som preceptor utan som laborator. Vid bifall härtill bör den ena av de två nuvarande befattningarna som biträdande lärare i matematik tills vidare hållas obesatt.

Jag biträder förslaget om anvisande av ökade medel till arvoden till bibliotekarier vid humanistiska sektionens seminariebibliotek.

Vad angår förslaget om en utökning av antalet amanuenser vid medicinska fakulteten har jag funnit mig böra förorda, att en amanuensbefattning inrättas vid psykiatriska, en vid neurologiska och en vid reumatologiska kliniken. Jag tillstyrker även, att medel anvisas till en ny befattning som tredje amanuens vid farmakologiska institutionen.

Den assistenttjänstgöring i dermato-venereologi, som de senaste terminerna anordnats vid allmänna sjukhuset i Malmö, synes fylla ett bestämt behov. Jag biträder därför förslaget om anvisande av medel till bestridande av kostnaderna för den undervisning, som äger rum i samband med tjänstgöringen. Då jag icke funnit anledning till erinran mot de föreslagna undervisningsarvodena synes för detta ändamål, med hänsyn till att undervisningen beräknas pågå åtta månader om året, böra beräknas 5 000 kronor.

Vid fysiska institutionen finnes för närvarande en tjänst som instrumentmakare i lönegraden Ca 14. Tjänsten är för närvarande vakant och har trots upprepat ledigförklarande icke kunna locka tillräckligt kvalificerade sökande. Detta sammanhänger tydligen med, att lönegradsplaceringen är

för låg i betraktande av de arbetsuppgifter och den kompetens, som kräves av befattningshavaren. Ännu mer markerat torde detta förhållande komma att bli, då institutionens nybyggnad toges i bruk, vilket beräknas ske inom en nära framtid. Jag förordar därför i likhet med lönenämnden, att nämnda tjänst från och med nästa budgetår förändras till en tjänst som förste instrumentmakare i lönegraden Ca 18.

I enlighet med kanslerns av statskontoret biträdda förslag torde anslagsposten till avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården böra uppräknas med 6 200 kronor till 42 200 kronor.

Jag anser mig böra tillstyrka förslaget att en personlig förste museiintendentstjänst i Ce 29 inrättas för docenten J. E. Hede.

Stort behov av en preparatorstjänst synes föreligga såväl vid patologiska institutionen som vid historiska museet samt mynt- och medaljkabinettet. Jag tillstyrker därför inrättandet av två extra ordinarie preparatorstjänster. Under erinran om vad lönenämnden härvidlag anfört vill jag föreslå att dessa båda tjänster tillsvi vidare placeras i lönegraden Ce 13.

Föreliggande förslag om ökad biträdes hjälp vid medicinska fakulteten anser jag mig böra biträda såtillvida, att jag förordar att fyra kanslibiträddestjänster i lönegraden Ce 11 inrättas, en för pediatrika kliniken och en för envar av de tre till Malmö allmänna sjukhus knutna professurerna. För fysiska institutionen tillstyrker jag, att från och med nästa budgetår inrättas en laboratoriebiträdestjänst, även den i Ce 11.

Som av den i det föregående lämnade redogörelsen framgått har personalen vid universitetsbiblioteket i Lund från och med innevarande budgetår provisoriskt förstärkts i avvaktan på att slutlig ställning skulle kunna tagas till det av universitetsberedningen framlagda förslaget om bibliotekets personalorganisation. Denna personalförstärkning — som är av icke obetydlig omfattning — innebär, att personalen utökats med 1 förste bibliotekarie (Ce 29), 2 bibliotekarier (1 i Ca 26 och 1 i Ce 26), 2 biblioteksassistenter (Ce 15), 2 kanslibiträden (Ce 11), 1 expeditionsvakt (Ce 10) samt, i stället för en enligt kollektivavtal anställd bokbindare, 1 bokbinderiförman (Ce 13) och 2 bokbindare (Ce 11). Under hänvisning till vad jag anfört i motsvarande spörsmål i fråga om Uppsala vill jag för nästa budgetår tillstyrka en viss ytterligare förstärkning av bibliotekspersonalen. Jag förordar, att från och med nästa budgetår inrättas två nya tjänster som biblioteksassistent i Ce 15. Med hänsyn till det nuvarande antalet extra ordinarie tjänster förordar jag vidare, att två extra ordinarie kanslibiträddestjänster ordinariesätts.

Liksom universitetsbiblioteket har även det akademiska kansliet från och med innevarande budgetår erhållit en viss personalförstärkning. Sålunda har till anställande av en extra tjänsteman anvisats 10 000 kronor,

varjämte en ny kontorsbiträdestjänst inrättats. Med hänsyn härtill ifrågasätter jag icke för nästa budgetår någon ytterligare medelsanvisning för detta ändamål.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat torde Lunds universitets avlöningsanslag böra beräknas på följande sätt.

I. Professorer och lärare m. fl.

Posten 1 a (lön och tjänstgöringspenningar åt ordinarie tjänstemän), nu 1 078 300 kronor, bör å ena sidan höjas med (12 000 + 9 000 =) 21 000 kronor, avseende den nya professuren i entomologi samt den nya laboratorstjänsten i röntgendiagnostik, särskilt neuroradiologi, men å andra sidan minskas med 9 000 kronor, avseende den nuvarande befattningen som föreståndare för zoologiska institutionens entomologiska avdelning. Samtidigt bör det belopp som nu avgår för pensionsavdrag, 90 700 kronor, höjas med 900 kronor till 91 600 kronor. Posten bör sålunda uppföras med 1 089 400 kronor.

Posten 1 b (ålderstillägg) bör uppföras med oförändrat belopp, 43 800 kronor.

Posten 1 c (ersättningar till vikarierande akademiska lärare) bör uppföras med oförändrat belopp, 30 000 kronor.

Under en särskild post, betecknad »Avlöning till tjänsteman på indragningsstat» bör uppföras den för Fremberg personliga laboratorsbefattningen i matematik. Posten bör uppföras med 9 400 kronor.

Posten 2 (arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t), nu 1 840 700 kronor, bör höjas, å ena sidan, med 21 200 kronor, avseende bibliotekarier vid humanistiska sektionens seminariebibliotek, tre amanuenser vid de medicinska klinikerna och en vid farmakologiska institutionen samt undervisning i dermato-venereologi i Malmö, men å andra sidan minskas med 19 300 kronor, avseende en extra laborator i röntgendiagnostik och en biträdande lärare i matematik, samt 2 200 kronor i ersättningar för barntillägg. Posten bör sålunda uppföras med 1 840 400 kronor.

Posten 3 (särskilda löneförmåner åt icke-ordinarie tjänstemän), nu 175 000 kronor, bör å ena sidan ökas med 15 000 kronor avseende tre amanuens tjänster vid de medicinska klinikerna men torde å andra sidan vid bifall till vad jag i övrigt förordat kunna minskas med 5 000 kronor. Denna post bör sålunda uppföras med 185 000 kronor.

D e l s t a t e n I beräknar jag således till sammanlagt (1 089 400 + 43 800 + 30 000 + 9 400 + 1 840 400 + 185 000 =) 3 198 000 kronor.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

Posten 1 (avlöningar till ordinarie tjänstemän), nu 527 000 kronor, bör vid bifall till mina förslag höjas till 538 500 kronor.

Posten 2 (arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t), nu 12 540 kronor, bör höjas med 2 200 kronor, avseende rektors och prorektors honorarium, och sålunda uppföras med 14 740 kronor.

Posten 3 (avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården), nu 36 000 kronor, bör höjas med 6 200 kronor till 42 200 kronor.

Posten 4 (avlöningar till övrig icke-ordinarie personal), nu 604 000 kronor, bör höjas till 658 000 kronor.

Posten 5 (rörligt tillägg), nu 120 021 kronor, torde bära uppföras med 128 321 kronor.

Delstaten II bör alltså för nästa budgetår uppföras med 1 381 761 kronor.

De särskilda uppbördsmedlen torde bära uppföras med oförändrat belopp, 5 761 kronor.

Avlöningsanslaget i dess helhet bör alltså uppföras med (3 198 000 + + 1 381 761 — 5 761 =) 4 574 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 112 400 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för vissa tjänstemän vid Lunds universitets samlingar och inrättningar m. m., som föranledas av vad jag i det föregående anfört;

b) besluta, att avlöningsstaten för Lunds universitet skall, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1949/50, i nedan angivna delar erhålla följande lydelse:

A v l ö n i n g s s t a t .

Utgifter:

I. Professorer och lärare m. fl.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän:

a. Lön- och tjänstgöringspenningar kronor 1 181 000

Avgångspensionsavdrag

m.m. kronor 91 600 kronor 1 089 400

Avlöningsstater.

---

b. Ålderstillägg, förslagsvis	kronor	43 800	
c. Ersättningar till vikarierande akademiska lärare, förslagsvis	»	30 000	kronor 1 163 200
2. Avlöning till tjänsteman å indragningsstat: Fremberg, N. E., laborator i matematik, personligen: Lön . . .	kronor	6 000	
Ålders- tillägg	»	1 000	
Tjänstgöringspenningar	»	3 000	kronor 10 000
<i>Anm.</i> Ålderstillägget utgår efter 5 års tjänstgöring med 500 kronor och efter 10 års tjänstgöring med 1 000 kronor.			
Avgår pensionsavdrag	»	600	» 9 400
3. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	»		1 840 400
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»		185 000
			<u>Summa kronor 3 198 000</u>

Anmärkning till avdelning I. av avlöningsstaten.

II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	538 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	»	14 740
3. Avlöningar till arbetare vid botaniska trädgården, förslagsvis	»	42 200
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	»	658 000
5. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	128 321
		<u>Summa kronor 1 381 761</u>

Sammandrag.

I. Professorer och lärare m. fl.	kronor 3 198 000
II. Vissa tjänstemän vid universitetets samlingar och inrättningar m. m.	1 381 761
	<hr/> Summa kronor 4 579 761

Särskilda uppbördsmedel:

-----	kronor 5 761
	<hr/> Nettoutgift kronor 4 574 000;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i den till avdelning I. av nämnda avlöningsstat hörande särskilda avlöningsstaten för professorer och lärare m. fl. samt i till avlöningsstaten hörande anmärkningar, som föranledas av vad jag i det föregående anfört;

d) besluta att vid Lunds universitet skall från och med budgetåret 1950/51 inrättas en professur i fonetik;

e) till *Lunds universitet: Avlöningar* för budgetåret 1949/50 anvisa ett förslagsanslag av 4 574 000 kronor.

4. Reservationsanslaget till Lunds universitet: Materiel m. m.

Detta anslag har för innevarande budgetår uppförts med 1 000 000 kronor.

Det större akademiska konsistoriet har hemställt om höjning av vissa i anslaget ingående poster och om upptagande under detta anslag av medel för vissa nya ändamål. Konsistoriets förslag utmynnar i begäran om en höjning med i runt tal 130 000 kronor. Med hänsyn till det statsfinansiella läget har *kanslern* ansett sig kunna tillstyrka anslagshöjning endast med följande belopp:

	Ökning kronor
1. Universitetsbibliotekets expenser (nu 14 000 kronor)	6 000
2. Kyrkohistoriska arkivet (nu 3 500 kronor)	1 000
3. Inköp av böcker och annan undervisningsmateriel samt tillfälliga utgifter för seminarierna inom filosofiska fakultetens humanis- tiska sektion (nu 20 000 kronor)	15 000
4. Institutionen för psykologi och pedagogik (nu 1 500 kronor) ..	2 000
5. Fonetiska institutionen (nu 0 kronor)	2 000
6. Zoologiska institutionens zoofysiologiska avdelning (nu 0 kronor)	10 000
7. Geofysik och geodesi (nu 0 kronor)	3 000
8. Undervisning vid allmänna sjukhuset i Malmö (nu 25 000 kro- nor)	10 000
9. Central skrivbyrå (nu 0 kronor)	10 000
	<hr/> Summa kronor 59 000.

Ifråga om de med 2 och 7—9 betecknade äskandena hänvisas till handlingarna i ärendet. Beträffande övriga av kanslern tillstyrkta förslag har anförts bland annat följande.

1. För universitetsbibliotekets expenser, såsom för skrivmaterialier, inventarier, telefon, frakter m. m., utgår ur materielanslaget ett belopp av 14 000 kronor. Universitetsberedningen har framhållit, att universitetets reservfond årligen fått tillskjuta avsevärda belopp för täckande av brist å anslaget. Beredningen har ansett en höjning med 6 000 kronor erforderlig.

3. I fråga om behovet av ökade medel (f. n. 20 000 kronor) till de humanistiska seminariernas bibliotek har anförts i huvudsak följande.

Många och stora luckor finnas att fylla sedan krigsåren och det är av stor vikt, att bibliotekets olika avdelningar i motsats till vad hittills varit fallet får möjlighet att tillhandahålla vissa delar av kurslitteraturen i flera exemplar. Det ligger i sakens natur, att stora delar av seminariernas bokbestånd äro utsatta för stark slitning, och behovet av ökade möjligheter till ombindning, reparationer och inköp av ersättningsexemplar är mycket påtagligt. Ett nytt ämne, fonetik, har under det senaste arbetsåret fått representation vid universitetet och behöver givetvis också utrustas med litteratur. Genom att professuren i sanskrit med jämförande indoeuropeisk språkforskning ändrats till en professor i jämförande språkforskning, särskilt indoeuropeisk, uppkommer för detta ämnes vidkommande ökade behov av nya böcker. På senare tid har också alltmera visat sig behov av andra slags undervisningsmaterial, fotostater, ljusbilder, diagram, kartor, grammofonskivor m. m., som för närvarande bekostas av anslagen till seminariebiblioteken. Härtill kommer, att under det senaste året vissa avdelningar (för romanska, semitiska och slaviska språk) utflyttat till provisoriska lokaler på olika håll i staden. En fortsatt provisorisk eller definitiv differentiering är förestående. Detta medför emellertid, att vissa mera använda handböcker, ordböcker, uppslagsverk, vissa andra standardverk o. d., som nu till stor olägenhet finnas endast i ett exemplar, måste skaffas i flera exemplar för att vara tillgängliga på de institutioner, där de behövas. Detta behov är redan mycket påtagligt, och kommer i framtiden att bli ännu kännbarare. Att även det höjda prisläget måste mötas med ökade anslag, säger sig självt. Till humanistiska sektionens i Uppsala seminariebibliotek utgår 48 000 kronor men till motsvarande bibliotek i Lund endast 20 000 kronor. De båda universiteten äro av samma storleksordning, och behovet av ökat anslag torde icke vara mindre i Lund än i Uppsala utan snarast större, då systeruniversitetet redan har kommit i åtnjutande av höjt anslag på denna punkt. Därför hemställes om ett till 50 000 kronor förhöjt anslag.

4. Beträffande behovet av anslagshöjning för institutionen för psykologi och pedagogik, vars nuvarande årsanslag är 1 500 kronor, har anförts:

Det nuvarande beloppet räcker inte på långt när till de utgifter, som måste anses erforderliga för experimentellt arbetande vetenskaper, där apparaturen spelar en framträdande roll och ständigt utvecklas. Vid lösningen av forskningsuppgifterna måste de studerande i stor utsträckning själva bekosta sin apparatur. Många viktiga moment inom såväl pedagogiken som psykologien kunna inte alls eller också högst otillfredsställande behandlas vid undervisningen, emedan apparatur för demonstrationer och laborationer helt saknas. Vidare är det inte möjligt att ur det begränsade anslaget bestri-

da kostnaderna för ens nödtorftig förnyelse av institutionens bibliotek. Då praktiskt taget ingen förnyelse av institutionens instrumentarium skett under de senaste 15 åren och den befintliga apparaturen är mycket försliten, måste största delen av det årliga anslaget användas till reparationer. Det är därför ofrånkomligt, att det årliga anslaget höjes till 6 000 kronor.

5. Föreståndaren för fonetiska institutionen anför:

Genom beslut av 1947 års riksdag beviljades på Kungl. Maj:ts förslag Lunds universitet ett årligt anslag å 4 000 kronor för undervisning i fonetik. Samtidigt med att regelbunden undervisning i ämnet från och med läsåret 1947—1948 sålunda kommit till stånd, har det också tack vare i olika repriser beviljade engångsanslag ur universitetets reservfond varit möjligt att successivt bygga upp den första grunden till en fonetisk institution vid universitetet, en nödvändig förutsättning för att undervisningen skall kunna bli ändamålsenlig. En rad grundläggande apparater ha kunnat anskaffas eller beställas, likaså en del undervisningsmateriel. Den nya institutionens lokalfråga har tillfredsställande lösts genom att universitetet förhyrt en för romanska seminariet och fonetiska institutionen gemensam större våning. En nödvändig förutsättning för att undervisningen i fonetik skall kunna bedrivas på ett tillfredsställande sätt, är emellertid att den nya institutionen även får disponera över ett årligt anslag, särskilt med tanke på kurserna i experimentell fonetik och på de forskningsförsök, som studenterna därvid själva utföra.

6. Sedan zoologiska institutionen numera fått en laboratorisbefattning i zoofysiologi, erfordras, framhålls det, ett särskilt materielanslag för den nya zoofysiologiska avdelningen. Zoologiska institutionens årsanslag, 40 000 kronor, förslår inte. Beloppet förbrukas men är på grund av dyrtid och betydligt ökat antal forskare otillräckligt. Eftersom zoofysiologisk forskning drager större kostnader än någon annan gren av zoologien, anhålles om ett årsanslag av 20 000 kronor.

Departementschefen. Jag förordar, att förevarande anslag för nästa budgetår höjes med 35 000 kronor till 1 035 000 kronor. Höjningen torde bära avse universitetsbibliotekets expenser, humanistiska seminariebiblioteket samt institutionerna för psykologi och pedagogik, fonetik och zoofysiologi. De av kanslern för nämnda ändamål äskade beloppen uppgå till sammanlagt 35 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lunds universitet: Materiel m. m.* för budgetåret 1949/50 anvisa ett reservationsanslag av 1 035 000 kronor.

5. Förslagsanslaget till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1947/48	1 940 900	1 795 679
1948/49 (statsliggaren s. 510)	2 007 000	
1949/50 (förslag)	2 089 400	

Kanslern för rikets universitet har i skrivelser den 9 november 1948 och den 14 januari 1949 i anledning av framställningar av *lärarkollegiet vid karolinska institutet* framlagt förslag om följande ändringar i nuvarande personalorganisation:

- a) ökning med 21 000 kronor av anslagsmedlen till biträdande lärare i kliniska ämnen;
- b) anvisande av 6 000 kronor till arvoden åt lärare vid kurser i den normala förlossningens förlopp m. m.;
- c) inrättande av en befattning som tredje amanuens i histologi;
- d) uppflyttning av kamrerartjänsten från Ca 27 till Ca 30 under benämningen högskoleintendent;
- e) inrättande av en tjänst som förste bibliotekarie (Ca 29) och samtidigt minskning av det nuvarande bibliotekariearvodet från 3 600 kronor till 2 400 kronor;
- f) förändring av en tjänst som maskinist av 3:e klass (Ca 12) till maskinist av 1:a klass (Ca 14) samt av två tjänster som eldare (Ce 9) till reparatörer (Ce 12);
- g) ökning av rektors honorarium från 2 700 kronor till 5 000 kronor samt anvisande av 800 kronor som representationsbidrag åt dekanus;
- h) inrättande av en tjänst som försöksassistent (Ce 20) vid neurofysiologiska institutionen i stället för en som fysiker å övergångsstat (Ca 26);
- i) inrättande av en tjänst som laboratoriebiträde (Ce 11) vid envar av fysiologiska, histologiska och patologisk-anatomiska institutionerna samt en dylik tjänst vid medicinska kliniken å serafimerlasarettet endokrinologiska avdelning ävensom utökning av tjänstgöringstiden från halvtid till heltid för ett laboratoriebiträde (Ce 11) vid oftalmiatrika kliniken;
- j) inrättande av en tjänst som kanslibitråde (Ce 11) vid psykiatriska kliniken å karolinska sjukhuset och en dylik tjänst vid kamrerarexpeditionen;
- k) överflyttande från karolinska sjukhusets till karolinska institutets stat av en tjänst som fotograf (Ce 9) vid dermato-venereologiska kliniken;
- l) anvisande av sammanlagt 19 000 kronor för tillfälligt anställd personal vid biblioteket (+ 6 500 kronor);
- m) anställande av ett vaktmästarbiträde (Cg 6) vid kansliet och kamrerarexpeditionen;
- n) inrättande av en kanslibiträddestjänst (Ce 11) och en laboratoriebiträdestjänst (Ce 11) vid thoraxkirurgiska kliniken;
- o) förändring av en kontorsbiträdestjänst (Ce 8) vid institutionen för cellforskning till kanslibiträddestjänst (Ce 11).

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

a) Biträdande lärare i kliniska ämnen.

Såsom en provisorisk åtgärd i avvaktan på ytterligare utredning anvisades för budgetåret 1947/48 under vederbörande arvodesposter i karolinska institutets och universitetens arvodesstater — utöver eljest utgående arvoden — ett belopp av 12 000 kronor för varje lärosäte till undervisning i kliniska ämnen genom biträdande lärare, att fördelas av Kungl. Maj:t på förslag av kanslern. Dessa anslagsmedel voro i första hand avsedda att användas till arvoden åt biträdande lärare i ämnen, där dylika lärare saknades men där synnerligt behov av sådana visades föreligga. I övrigt förut-sattes att, därest behovet av biträdande lärare ansåges oundgängligt även vid nuvarande studieordning, vederbörande fakultet respektive lärarkollegiet i samband med petita för ett kommande budgetår skulle återkomma med för varje särskilt fall närmare motiverad framställning. Det för karolinska institutet anvisade beloppet av 12 000 kronor disponerades till två arvoden å 6 000 kronor åt biträdande lärare i pediatrik.

För innevarande budgetår har som ett fortsatt provisorium ånyo anvisats 12 000 kronor för ändamålet. Den nu föreslagna anslagshöjningen av 21 000 kronor är avsedd till bestridande av arvoden till 2 biträdande lärare i röntgendiagnostik vid karolinska sjukhusets röntgendiagnostiska avdelning (vardera 4 000 kronor), 1 biträdande poliklinisk lärare i dermatologi och venereologi (4 000 kronor), 1 biträdande lärare i dermato-radioterapi (4 000 kronor) samt 1 biträdande lärare i patologisk anatomi (5 000 kronor).

Statskontoret har förklarat sig icke kunna tillstyrka anvisande av ytterligare medel till biträdande lärare.

b) Lärare vid kurser i den normala förlossningens förlopp m. m. *Lärarkollegiet* har anfört följande:

Vid undervisningen i obstetrik och gynekologi för medicine kandidater ha tidigare anordnats frivilliga kurser i den normala förlossningens förlopp samt obstetriska ingrepp i samband med normal eller patologisk förlossning, vanligen kallade »tångkurser». Avsikten med sådan kurs är att genom föreläsningar samt praktiska demonstrationer och övningar på fantom för de studerande underlätta förståelsen för och inlärandet av de vid obstetrisk sjukvård vanligaste ingreppen, vilka av kursdeltagarna under överinseende av klinikens ordinarie läkarpersonal sedan utföras å det vid kliniken inneliggande obstetriska klientelet. Kursen har ej ingått i den ordinarie undervisningen i obstetrik och gynekologi utan har varit frivillig och belagd med en avgift av tidigare 35 kronor per kursdeltagare. Undervisningen vid denna kurs har nämligen meddelats av vid klinikerna anställda underläkare. Då dessa underläkare visserligen äro ålagda viss klinisk undervisning i samband med den av dem utövade dagliga rutinsjukvården, men näppeligen kunna åläggas att meddela oavlönad undervisning i form av särskild kurs med föreläsningar och demonstrationer, har det ansetts riktigt att ekonomisk ersättning uttages. Som ett uttryck för kursens betydelse för de tjänstgörande medicine kandidaterna kan anföras, att deltagandet praktiskt taget alltid varit 100-procentigt .

Sedan avgifterna i samband med de till medicine licentiatexamen obligatoriska kurserna och tjänstgöringarna borttagits, slopades under december månad 1947 den planerade »tångkursen». På de studerandes egen begäran gavs emellertid i februari 1948 ånyo en kurs och ekonomisk ersättning utgick därvid till kursförrättaren från docentstipendiefonden med 500 kronor. Med hänsyn till det konstanta behovet av ifrågavarande undervisning och då medel ur docentstipendiefonden ej kunna påräknas i fortsättningen till kurserna böra medel för ändamålet anvisas å riksstaten. Som sex kurser årligen erfordras vid en var av de två klinikerna i ämnet skulle med ett arvode av 500 kronor för varje kurs medelsbehovet uppgå till 6 000 kronor. Lärarkollegiet hemställer alltså om anvisande av 6 000 kronor till lärare vid sex tångkurser vid envar av de obstetrisk-gynekologiska klinikerna.

Statskontoret har ställt sig avvisande mot kollegiets framställning och anfört följande:

Statskontoret inser betydelsen av att de studerandes möjligheter att åtnjuta ifrågavarande undervisning underlättas. Vad angår frågan huruvida kursledare bör uppbära ersättning utöver sedvanliga löneförmåner, lärospörsmålet härom överlämnas till den i december 1948 tillsatta kommittén för översyn av läkarutbildningen. Med den gynnsamma löneställning, som numera är tillförsäkrad underläkarna vid universitetssjukhusen, synes det ur principiell synpunkt betänkligt att särskilt ersätta viss undervisning. I avvaktan på en slutlig lösning av detta spörsmål torde tillsvidare erforderliga medel kunna utgå ur docentstipendiefonden, som, enligt vad statskontoret inhämtat, den 16 december 1948 uppvisade en reservation av omkring 39 000 kronor.

c) *Tredje amanuens vid histologiska institutionen*. Denna amanuensbefattning är avsedd för den av professorn H. Holmgren ledda avdelningen för experimentell histologi, där det för närvarande endast finnes en assistentbefattning.

Statskontoret har avstyrkt ifrågavarande förslag.

d) *Omändring av kamrerartjänsten (Ca 27) till befattning som högskoleintendent (Ca 30)*. *Lärarkollegiet* har upprepat sin tidigare gjorda framställning om en uppflyttning av kamrerartjänsten till lönegraden Ca 30 och därvid förebragt en utförlig motivering med uppgifter bland annat om åtskilliga av de arbetsuppgifter, som åvila kamreraren.

Kanslern har vid sitt tillstyrkande av lärarkollegiets förslag erinrat om att han i yttrande över 1945 års universitetsberednings betänkande, del III, behandlat frågan om de kamerala befattningarna vid universiteten.

Statskontoret har ansett tidpunkten icke nu vara inne för att upptaga kollegiets förslag till prövning och har därvid hänvisat till att frågan om löneställningen för akademikamrerarna vid universiteten ännu icke slutgiltigt lösts. För övrigt vore lönestoppet enligt statskontorets mening ett bestämt hinder mot en höjning av löneställningen för kamreraren.

Statens lönenämnd har erinrat om att förevarande spörsmål tidigare ställts på framtiden i avvaktan på närmare erfarenheter om arbetsuppgif-

terna å tjänsten efter genomförandet av institutets omorganisation (se prop. 1947:272, s. 424). Även om karolinska institutets upprustningsprogram numera torde vara genomfört i väsentliga delar, särskilt i fråga om personalorganisationen, syntes det ännu vara för tidigt att med säkerhet uttala sig rörande omorganisationens definitiva inverkan på de faktorer, som vore av betydelse för att bedöma kamrerartjänstens placering på löneskalan. Ehuru enligt lönenämndens mening vissa skäl talade för en höjd lönegradsplacering, ansåge sig lönenämnden därför icke f. n. kunna taga bestämd ställning till spörsmålet, vilken lönegrad som närmast borde komma i fråga.

e) Förste bibliotekarie. *Kanslern* har anfört följande:

Lärarkollegiet har gjort framställning om inrättande vid institutets bibliotek av en befattning som överbibliotekarie i lönegraden Ca 31. För närvarande är institutets bibliotekarie avlönad med ett arvode av 3 600 kronor. Befattningen innehas som bisyssla av vetenskapsakademiens bibliotekarie A. Holmberg. Denne har förklarat sig ha för avsikt att under år 1949 begära avsked från sin befattning vid karolinska institutets bibliotek, när han funnit, att bibliotekets ledning icke längre kunde skötas som en bisyssla. Lärarkollegiet har i sin skrivelse dels redogjort för bibliotekets nuvarande verksamhet, dels ock lämnat vissa uppgifter rörande de andra offentliga specialbibliotek, som i fråga om storlek och arbetsuppgifter syntes vara närmast jämförbara med institutets: riksdagsbiblioteket och de båda tekniska högskolornas bibliotek. Chefen för riksdagsbiblioteket vore placerad i lönegraden Ca 33, cheferna för biblioteken vid de tekniska högskolorna i Ca 31. Frekvens- och accessionssiffrorna vid institutets bibliotek vore i stort sett jämförliga med motsvarande siffror vid de 3 nämnda biblioteken. Chefsbefattningen vid institutets bibliotek borde därför ej placeras i lägre lönegrad än Ca 31. För kommande budgetår hemställde lärarkollegiet endast om inrättande av *en* ordinarie tjänst vid biblioteket nämligen chefsbefattningen. Den närmare utformningen av den nya biblioteksorganisationen syntes lämpligen böra anstå, tills den nye bibliotekschefen blivit tillsatt.

Den av lärarkollegiet förebragta utredningen synes mig giva vid handen, att institutets bibliotek — särskilt om man till detsamma räknar även Svenska läkarsällskapets bibliotek, vars utlåningsverksamhet omhänderhas av institutets bibliotekspersonal — är av ungefär samma storleksordning som de här förut nämnda vetenskapliga specialbiblioteken. Det synes därför i och för sig motiverat att placera bibliotekets chef i den av lärarkollegiet föreslagna lönegraden Ca 31. Jag känner mig emellertid tveksam rörande lämpligheten av att redan nu fatta definitiv ståndpunkt till frågan om inrättande av en överbibliotekarietjänst och således börja utformningen av den nya personalorganisationen »från toppen». Det förefaller mig vara en lämpligare anordning, om den nuvarande bibliotekarien Holmberg, som i detalj känner biblioteket och dess skötsel, hade tillfälle att ännu någon tid ställa sin erfarenhet till bibliotekets förfogande och vid hans sida ställdes en förste bibliotekarie i lönegraden Ca 29, som skulle leda det dagliga arbetet på biblioteket och befria Holmberg från en avsevärd del av hans nuvarande arbetsbörd. Jag utgår ifrån att Holmberg är villig att, om han får hjälp av en förste bibliotekarie, ännu någon tid kvarstå vid ledningen

av biblioteket. Frågan om inrättande av en överbibliotekariebefattning får senare upptas till förnyad prövning.

Under återopande av vad ovan anförts tillstyrker jag att vid institutets bibliotek inrättas en förste bibliotekariebefattning i lönegraden Ca 29. I samband härmed synes det nuvarande bibliotekariearvodet å 3 600 kronor kunna minskas till 2 400 kronor.

Statskontoret har icke gjort erinran mot inrättande av en tjänst som förste bibliotekarie i Ca 29, medan *statens lönenämnd* ansett sig böra förorda lärarkollegiets förslag om en överbibliotekarietjänst, detta enär den hittillsvarande bibliotekarien enligt vad lönenämnden inhämtat icke vore villig att, på sätt kanslern föreslagit, kvarstå vid sidan av en förste bibliotekarie.

h) **Försöksassistent vid neurofysiologiska institutionen.** Vid neurofysiologiska institutionen finnes för närvarande en för filosofie magistern T. K. Helme inrättad personlig tjänst som fysiker i lönegraden Ca 26. *Lärarkollegiet* har nu anmält, att Helme önskat frånträda denna tjänst samt har hemställt att i stället måtte inrättas en tjänst som försöksassistent i lönegraden Ce 20. Detta förslag har, förutom av kanslern, tillstyrkts även av *statskontoret* samt lämnats utan erinran av *lönenämnden*. Av *statskontoret* har upplysts, att Helme numera avgått från sin tjänst.

i) **Laboratoriebiträden vid histologiska och patologisk-anatomiska institutionerna m. m.** Det föreslagna laboratoriebiträdet vid histologiska institutionen har ansetts nödvändigt för de försök med vävnadsodling, som för närvarande pågå vid avdelningen för experimentell histologi. I fråga om patologisk-anatomiska institutionen har institutionsföreståndaren ansett ytterligare två laboratoriebiträden utöver de två, som för närvarande finnas där, motiverade med att den vid institutionen arbetande vetenskapliga personalen uppgår till nio förutom ett par doktorandstipendiater. Beträffande den endokrinologiska forskningen vid medicinska kliniken å serafimerlasarettet föreligger, enligt vad jag under hand inhämtat, särskilt ett behov att standardisera undersökningsmetoderna. Bland annat med hänsyn härtill har ett nytt laboratoriebiträde ansetts ofrånkomligt.

l) **Tillfällig personal vid biblioteket.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår beräknats 12 500 kronor. *Lärarkollegiet* har framhållit, att en provisorisk förstärkning av bibliotekets personal vore oundgängligen nödvändig om de alltmer krävande arbetsuppgifterna skulle kunna skötas på ett någorlunda tillfredsställande sätt. Medelsbehovet för en provisorisk förstärkning kunde beräknas till 10 000 kronor. Härtill komme emellertid, att bibliotekets perifera läge för många försvårade utnyttjandet av de kvällstimmar under vilka det vore öppet. Det vore därför önskvärt att bibliotekets läsesal och tidskriftsrum kunde hållas

öppna även under tiden 16—19 alla vardagar utom lördagar. Härför erfordrades emellertid medel till avlönande av ett kvalificerat biträde och ett vaktmästarbiträde, sammanlagt 4 000 kronor.

Kanslern har, som förut nämnts, föreslagit, att till tillfällig personal vid biblioteket skulle anvisas sammanlagt 19 000 kronor. *Statskontoret* har framhållit, att det mest angelägna vid en ökad medelsanvisning till biblioteket vore, att möjlighet bereddes till ökat öppethållande.

n) **Kanslibiträde och laboratoriebiträde vid thoraxkirurgiska kliniken.** *Professorn C. Crafoord* har framhållit, att han icke hade någon hjälppersonal för den forskning och forskningsundervisning, som det ålåg honom att bedriva. För att på nöjaktigt sätt för vetenskaplig bearbetning kunna organisera journalarkivet för de thoraxkirurgiska fall, som nu behandlades på hans avdelning, och för korrespondens behövdes redan nu ett kanslibiträde. För nödvändiga forskningsuppgifter behövdes dessutom bland annat en laboratoriesköterska.

Utöver de förslag, för vilka nu redogjorts, har *kanslern* i ytterligare en skrivelse den 14 januari 1949 föreslagit, bland annat, att karolinska institutets avlöningsanslag måtte i anledning av det mellan staten och Stockholms stad den 1 december 1947 ingångna avtalet rörande samarbete för utbyggnad och drift av Sabbatsbergs sjukhus m. m. höjas med 11 112 kronor. Därjämte har *kanslern* i samma skrivelse berört vissa andra frågor angående nämnda avtal. Innan jag går närmare in på de förslag *kanslern* sålunda framlagt vill jag erinra om följande.

Redan innan Sabbatsbergsavtalet träffades hade Sabbatsbergs sjukhus i viss utsträckning upplåtits för undervisningsändamål, nämligen i vad avser ögonkliniken och sjukhusets patologiska institution. Därjämte hade beslut fattats om att den till allmänna barnbördshuset förlagda kvinnokliniken skulle överflyttas till Sabbatsberg. Enligt avtalet skall nu sjukhuset i betydligt vidgad omfattning upplåtas för den medicinska undervisningen och forskningen. Dit skola sålunda överflyttas karolinska institutets till serafimerlasarettet förlagda medicinska klinik och kirurgiska klinik med tillhörande institutioner samt institutets till Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt förlagda pediatrika klinik. Vidare skola vissa av Stockholms stad vid Sabbatsbergs sjukhus planerade institutioner upplåtas till institutet för forsknings- och undervisningsändamål. När serafimerlasarettets neurologiska och neurokirurgiska kliniker förutsättas skola bli överflyttade till karolinska sjukhuset komma i framtiden att för karolinska institutets räkning finnas två undervisningssjukhus, det ena, karolinska sjukhuset, i statens regi och omfattande samtliga medicinska discipliner, samt det andra, Sabbatsbergs sjukhus, i stadens regi och omfattande institutets dubbelkliniker och dubbelinstitutioner.

I fråga om fördelningen av driftskostnaderna vid Sabbatsbergs sjukhus

har, med undantag för det bakteriologiska centrallaboratoriet, i avtalet överenskommit bland annat att, frånsatt klinik- och institutionsföreståndarna, läkarlönerna skola halveras mellan staten och staden, dock att staten ensam skall svara för avlönande av läkare och annan personal, som utslutande äro anställda för forsknings- eller undervisningsändamål.

Beträffande driftskostnaderna är för övrigt att märka att sedan gammalt åtskillnad i budgethänseende gjorts mellan de kostnader, som hänföra sig till undervisningen och forskningen och de som hänföra sig till sjukvården. De förra böra bestridas av karolinska institutets anslag, de senare däremot med de särskilda anslagsmedel, som kunna anvisas för ändamålet. Erinras må också, att sedan den centrala handläggningen av ärenden angående undervisningssjukhusen numera överflyttats till inrikesdepartementet, dessa särskilda anslagsmedel böra utgå ur anslag under elfte huvudtiteln.

I sin nyssnämnda skrivelse den 14 januari 1949 har *kanslern* till en början i fråga om Sabbatsbergs sjukhus patologiska institution — i vilken karolinska institutets institution för allmän patologi sedan en längre tid varit inrymd — tagit upp frågan om från vilken tidpunkt Sabbatsbergsavtalet skall börja tillämpas för denna institutions del. Härom har kanslern anfört bland annat följande.

Den nuvarande anordningen, enligt vilken undervisningen i allmän patologi är förlagd till Sabbatsbergs sjukhus är uppenbarligen mycket förmånlig för institutet och staten. Det är därför ganska naturligt, att staden ansett, att staten såsom en konsekvens av Sabbatsbergsavtalet borde ikläda sig ökade kostnader även för institutionen för allmän patologi. Detta kan dock enligt min mening icke motiveras med att avtalet skall tillämpas ifråga om den patologiska institutionen redan i och med att avtalet i behörig ordning godkänts av de avtalsslutande parterna. Övervägande skäl synas tala för att avtalet, vad den patologiska institutionen beträffar, skall börja tillämpas först då denna institution i sin helhet tas i bruk för karolinska institutets räkning, d. v. s. vid den senare tidpunkt, då undervisningen och forskningen även i ämnet patologisk anatomi överflyttas dit. Även om avtalet således icke redan nu skulle vara direkt tillämpligt å den patologiska institutionen, synes skäligt, att staten jämlikt grunderna för avtalet i ökad utsträckning svara för de kostnader, som föranledas därav, att karolinska institutets institution för allmän patologi är förlagd till Sabbatsbergs sjukhus patologiska avdelning. Detta statens åtagande synes dock icke böra gälla retroaktivt utan först från och med nästkommande budgetår.

Medan kanslern sålunda ansett, att staten från och med nästa budgetår bör i ökad utsträckning svara för kostnaderna för patologiska institutionen, har *statskontoret* ställt sig avvisande mot en sådan tanke, som enligt statskontorets mening skulle innebära en opåkallad utvidgning av de avtalsenliga förpliktelserna. *Stockholms stads sjukhusdirektion* å andra sidan har påyrkat bidrag till patologiska institutionen jämväl för viss tid före den 1 juli 1949.

Den av kanslern i anslutning till Sabbatsbergsavtalet föreslagna höjningen av karolinska institutets avlöningsanslag med 11 112 kronor avser

två tjänster som laboratoriebiträde (Ce 11), den ena vid patologiska institutionen och den andra vid kvinnokliniken, vilken klinik beräknats överflyttad från allmänna barnbördshuset från och med den 1 juli 1949. Därutöver har emellertid kanslern föreslagit, att staten till staden skulle lämna bidrag motsvarande *dels* den del av städningskostnaderna vid patologiska institutionen, som hänför sig till den vid institutionen bedrivna undervisningen och forskningen i allmän patologi (uppskattad till 5 100 kronor), *dels* den del av kostnaderna för städning samt skötsel av försöksdjuren vid kvinnokliniken, som hänför sig till den vid denna klinik bedrivna undervisningen och forskningen (5 100 kronor respektive 5 600 kronor). Dessa bidrag jämte de bidrag i övrigt till sjukhusets drift, som staten enligt avtalet skall lämna, har kanslern föreslagit skola utgå ur två särskilda anslag under elfte huvudtiteln, det ena till avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus m. m. och det andra till vissa driftskostnader vid samma sjukhus.

Statskontoret har, som redan tidigare nämnts, motsatt sig tanken att staten för närvarande skulle lämna bidrag till driftskostnaderna vid patologiska institutionen. Vad angår städningskostnaderna vid kvinnokliniken har statskontoret däremot icke velat motsätta sig att bidrag utgår enligt kanslerns förslag. Medel till avlöning av en städerska ävensom en för undervisnings- och forskningsändamål avsedd djursköterska borde emellertid beräknas under karolinska institutets avlöningsanslag.

Medicinalstyrelsen har icke haft något att erinra mot de av kanslern i nu ifrågasatt skrivelse den 14 januari 1949 framlagda förslagen.

Departementschefen. Kanslerns förslag om ökad medelsanvisning till biträdande lärare i kliniska ämnen kan jag icke för närvarande biträda. Vad angår de ifrågasatta arvoden för de så kallade tångkurserna är jag ense med kanslern om betydelsen av dessa kurser och tillstyrker därför, att medel ställas till förfogande till arvoden åt lärare vid 12 dylika kurser. Med hänsyn till kursernas omfattning synes arvodet för varje kurs lämpligen bära uppgå till 300 kronor. Sammanlagt erfordras sålunda för detta ändamål 3 600 kronor. Jag tillstyrker likaledes förslaget om inrättande av en befattning som tredje amanuens vid histologiska institutionens avdelning för experimentell histologi.

Vad angår kamrerartjänsten vid institutet framhöll jag i förra årets statsverksproposition, att frågan om en uppflyttning i högre lönegrad av denna tjänst syntes bära prövas först i samband med motsvarande organisationsfrågor vid universiteten. Dessa ha emellertid ännu icke kunnat upptagas till avgörande. Med hänsyn härtill och i betraktande av nuvarande stränga återhållsamhet i löneregleringsfrågor anser jag mig icke nu bära taga ställning till den föreslagna uppflyttningen av kamrerartjänsten vid karolinska institutet, ehuru jag i likhet med lönenämnden funnit vissa skäl tala för att befattningen får en högre lönegradsplacering än den nuvarande.

Institutets bibliotek har numera nått en sådan storlek, att det för dess ledning icke längre är tillräckligt med en deltidsanställd befattningshavare utan erfordras en heltidsanställd bibliotekarie. För egen del förordar jag, att tills vidare inrättas en tjänst som förste bibliotekarie i Ce 29 i stället för den nuvarande arvodesbefattningen. Vid bifall härtill bör vederbörlig ändring vidtagas i den för vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m. fastställda personalförteckningen.

Sedan filosofie magistern T. K. Helme numera avgått från den för honom inrättade personliga tjänsten som fysiker vid neurofysiologiska institutionen, torde i stället för denna tjänst böra inrättas en tjänst som försöksassistent i lönegraden Ce 20. Även i detta fall bör ändring vidtagas i nyssnämnda personalförteckning.

I anledning av kanslerns förslag om vissa laboratoriebiträdestjänster tillstyrker jag, att en tjänst som laboratoriebiträde (Ce 11) inrättas vid envar av histologiska och patologisk-anatomiska institutionerna, vid thoraxkirurgiska kliniken samt vid endokrinologiska avdelningen av medicinska kliniken å serafimerlasarettet. Jämväl behovet av biträdes hjälp vid psykiatriska kliniken, vilket motiverats med arbetet med den pågående systematiska insamlingen av material för kliniska och ärftlighetspsykiatriska undersökningar samt med registreringen och bearbetningen av detta material, synes böra tillgodoses genom inrättande av en laboratoriebiträdestjänst i Ce 11.

Med hänsyn till ökningen av kamrerarexpeditionens arbete torde en förstärkning av arbetskrafterna därstädes vara nödvändig. Jag tillstyrker därför, att medel beräknas till ytterligare ett biträde å expeditionen med placering enligt bestämmelserna om reglerad befordringsgång.

I fråga om biblioteket synas de till tillfällig personal avsedda anslagsmedlen böra ökas med 4 000 kronor, främst i syfte att möjliggöra, att biblioteket hålles öppet i ökad utsträckning.

I vidare mån än av det nu sagda framgår har jag icke ansett mig böra biträda de av kanslern framförda, i det föregående under a)—o) upptagna förslagen.

Jag övergår härefter till de med Sabbatsbergsavtalet sammanhängande frågorna. Som i det föregående omnämnts har kanslern ansett skäligt, att staten i anslutning till nämnda avtal från och med nästa budgetår i ökad utsträckning bidrager till kostnaderna för patologiska institutionen vid Sabbatsbergs sjukhus. Efter samråd med chefen för inrikesdepartementet har jag funnit mig böra biträda denna uppfattning. Jag tillstyrker därför, att staten för nästa budgetår till Stockholms stad lämnar ett bidrag av 5 100 kronor, motsvarande den del av städningskostnaderna vid nämnda institution, som beräknats hänföra sig till den vid institutionen bedrivna undervisningen och forskningen i allmän patologi. Jag tillstyrker vidare, att vid nämnda institution inrättas en tjänst som laboratoriebiträde i löne-

graden Ce 11. Även för kvinnokliniken vid Sabbatsbergs sjukhus torde en tjänst som laboratoriebiträde i Ce 11 böra inrättas. Därjämte synes staten böra bidraga till den del av kostnaderna för städning samt skötsel av försöksdjuren vid nämnda klinik, som belöper på den vid kliniken bedrivna undervisningen och forskningen. Bidragen synas böra utgå med respektive 5 100 kronor och 5 600 kronor.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att å karolinska institutets stat finnas uppförda arvoden till en amanuens vid gynekologiska kliniken samt en underläkare och en amanuens vid obstetriska kliniken å allmänna barnbördshuset. I samband med kvinnoklinikens överflyttning till Sabbatsberg böra dessa arvoden indragas, enär statens andel i avlöningskostnaderna för de underordnade läkarna vid kliniken böra bestridas ur anslag under elfte huvudtiteln. Med hänsyn till att överflyttningen möjligen kan komma att ske senare än beräknat, böra dock medel till nämnda arvoden beräknas även för nästa budgetår.

Kostnaderna för de av mig nu tillstyrkta båda laboratoriebiträdestjänsterna böra belasta karolinska institutets avlöningsanslag, anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Ur samma post bör åtminstone för nästa budgetår bestridas statens andel i kostnaderna för skötseln av försöksdjuren vid kvinnokliniken. Det torde dock böra övervägas, om icke medel till detta ändamål framdeles böra anvisas under institutets anslag till materiel m. m. Vad åter angår de på staten belöpande städningskostnaderna vid patologiska institutionen och kvinnokliniken böra dessa bestridas ur karolinska institutets anslag till omkostnader. Någon ytterligare höjning av detta anslag utöver den som äskats i årets statsverksproposition synes dock icke påkallad.

För nästa budgetår räknar jag med följande ändringar i avlöningsstaten för karolinska institutet.

Delstaten I. Professorer och lärare m. fl.

Posten 3 (avlöning till tjänstemän på indragningsstat) bör med hänsyn till att jag i det föregående tillstyrkt förslaget om en personlig professur för G. von Békésy ökas med 13 000 kronor. Samtidigt ökas emellertid pensionsavdragen med i runt tal 900 kronor och den sammanlagda ändringen i posten 3 blir därför en ökning med 12 100 kronor till 64 100 kronor.

Posten 4 (arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t), nu 572 200 kronor, bör höjas med 3 600 kronor till arvoden åt lärare vid kurser i den normala förlossningens förlopp m. m. samt med 1 200 kronor till arvode åt en tredje amanuens vid histologiska institutionen, eller med sammanlagt 4 800 kronor. Posten bör således uppföras med 577 000 kronor.

Delstaten I vars slutsumma nu är 1 199 200 kronor bör således höjas med (12 100 + 4 800 =) 16 900 kronor till 1 216 100 kronor.

Delstaten II. Vissa tjänstemän vid institutet och dess institutioner m. m.

Posten 1 (avlöningar till ordinarie tjänstemän), som nu är uppförd med 207 000 kronor, bör minskas med 11 376 kronor, motsvarande lönen till en fysiker, till i runt tal 196 000 kronor.

Posten 2 (arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t) bör minskas med det nuvarande bibliotekariearvodet 3 600 kronor till 6 800 kronor.

Posten 3 (avlöningar till övrig icke-ordinarie personal) är nu uppförd med 506 000 kronor. Vid bifall till vad jag förordat i det föregående bör posten sammanlagt höjas till 580 000 kronor.

Posten 4 (rörligt tillägg) torde böra uppföras med 90 500 kronor.

Delstaten II, vars slutsumma nu är 807 800 kronor, bör alltså uppföras med 873 300 kronor.

Anslaget i dess helhet bör alltså uppföras med (1 216 100 + 873 300 =) 2 089 400 kronor, vilket innebär en höjning med 82 400 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande personalförteckning för vissa tjänstemän vid karolinska mediko-kirurgiska institutet och dess institutioner m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Personalförteckning för vissa tjänstemän vid
karolinska mediko-kirurgiska institutet
och dess institutioner m. m.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning.	Lönegrad.
Veterenskapliga institutioner och inrättningar.	
1 instrumentmakare	Ca 14
3 preparatorer	Ca 14
1 institutionsvaktmästare	Ca 13
2 kanslibiträden	Ca 11
12 laboratoriebiträden	Ca 11
5 institutionsvaktmästare	Ca 11
1 förste expeditionsvakt	Ca 11
1 laboratoriebiträde	Ca 8
Kansliet.	
1 kontorsskrivare	Ca 19
1 maskinist av 3:e klass	Ca 12
1 kanslibiträde	Ca 11
1 expeditionsvakt	Ca 9

Anm. Denna befattning skall hållas obesatt, så länge den på övergångsstat uppförde vaktmästaren vid kansliet kvarstår i sin tjänst.

7. Anslag till Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland.

Kungl. Maj:t anbefalldes genom beslut den 14 september 1944 vetenskapsakademien, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut samt sjökartverket att gemensamt verkställa utredning av frågan om sammanförande av de geofysiska respektive seismologiska och magnetiska observationerna, som utfördes vid särskilda stationer i Riksgränsen och Abisko, till ett meteorologiskt observatorium. Akademien och ämbetsverken avgåvo den 10 januari 1947 betänkande med förslag till geofysiskt observatorium i Kiruna m. m. (SOU 1947: 6). Betänkandet var i allt väsentligt grundat på den utredning i ämnet, som verkställdes av en av akademien och ämbetsverken tillsatt kommitté, kallad Abiskokommittén.

I Abiskokommitténs utredning finnes en orientering om geofysikens arbetsområden, av vilken inhämtas bland annat följande.

Medan den rena *fysiken* har till uppgift att finna orsakssammanhanget i de processer, som utspelas i den oorganiska naturen överhuvud, kan *geofysiken* definieras såsom den specialgren av fysiken, som avser iakttagandet och tolkningen av de företeelser, som utspelas i eller på jordklotet inklusive dettas höljen av vatten och luft.

Geofysiken indelas lämpligen i fyra huvudavdelningar: *den fasta jordens fysik, havets och inlandsvattens fysik, atmosfärens fysik (meteorologi), och geokosmisk fysik (geokosmofysik).*

Var och en av dessa huvudavdelningar omfattar flera specialområden, av vilka en del utvecklats till mer eller mindre självständiga vetenskaper.

Så t. ex. ingå i den fasta jordens fysik först och främst de fyra grenar, som avse respektive tyngdkraftsfältet (gravimetrien), jordbävningar och andra elastiska vågor i jordskorpan (seismologien), jordmagnetismen samt de elektriska jordströmmarna (naturliga och med konst framkallade). Hit höra vidare avsnitten om temperaturen i och konstitutionen av jordens inre, jordens radioaktivitet m. m.

I havets och inlandsvattens fysik ingå oceanografi (med tidvattensläran), vetenskaplig hydrologi, frågor rörande sedimentbildning m. m.

Meteorologien koncentrerar sig numera på de fysikaliska processerna i de skikt av atmosfären, som ligga mellan jordytan och norrskenzonen. Viktiga delar äro klimatläran och väderleksläran.

Geokosmofysiken utforskar bland annat sådana till stor del elektriska fenomen i de översta luftlagren som norrskenet, den genomträngande strålningen och jonosfären.

Abiskokommittén föreslog, att i Nord-Sverige skulle inrättas en naturvetenskaplig forskningsstation med möjligheter till forskning i betydligt större skala än vetenskapsakademiens station i Abisko då erbjöd. Institutionen borde avses huvudsakligen men icke enbart för geofysisk forskning och såsom ett geofysiskt observatorium förläggas till ett omkring 8 kilometer öster om Kiruna beläget område. Vetenskapsakademiens naturvetenskapliga station i Abisko förutsattes alltjämt skola utgöra centrum för den

botaniska och zoologiska forskningen. Den meteorologiska stationen i Riksgränsen skulle bibehållas under meteorologiska och hydrologiska institutets ledning med ungefär samma uppgift som en institutets 2: klass telegraferande väderleksstation. Observatoriets arbetsuppgifter skulle avse dels vetenskaplig forskning inom i första hand det geofysiska området, dels rutinmässiga observationer av olika slag. I observatoriet skulle inrymmas en särskild meteorologisk avdelning, vilken skulle stå direkt under meteorologiska och hydrologiska institutet. Kommittén föreslog, att observatoriet i Kiruna med undantag för den meteorologiska avdelningen, stationen i Abisko samt de så kallade Hambergiska observationshyddorna i Sarekområdet skulle sammanföras till en gemensam organisation, benämnd »Övre Norrlands naturvetenskapliga forskningsinstitutioner», ställd under vetenskapsakademien och under närmaste ledning av en särskild styrelse.

För den del av verksamheten, som icke föll under meteorologiska och hydrologiska institutet, beräknades de årliga kostnaderna till 152 400 kronor, varav dåvarande Jukkasjärvi kommun och vetenskapsakademien skulle bidra med tillhoppa 35 000 kronor, varför de statliga utgifterna skulle uppgå till 117 400 kronor. Engångskostnaderna för geofysiska observatoriet i Kiruna beräknades till 1 355 000 kronor, varav 1 035 000 kronor byggnadskostnader och 320 000 kronor utrustningskostnader.

För den till meteorologiska och hydrologiska institutet hörande verksamheten beräknades de årliga kostnaderna till omkring 131 000 kronor.

Abiskokommitténs förslag har icke hittills föranlett några åtgärder från statsmakternas sida.

I skrivelse den 4 december 1948 ha vetenskapsakademien, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, sjökarteverket och statens naturvetenskapliga forskningsråd ånyo upptagit frågan om organisationen av den naturvetenskapliga forskningen i Nordsverige och hemställt om anslag för ändamålet. Framställningen grundar sig väsentligen på en av *interimsstyrelsen för vetenskapsakademiens forskningsstationer i Övre Norrland* gjord utredning, vilken i sin tur är en komplettering till Abiskokommitténs betänkande med hänsyn till utvecklingen under senare tid.

Interimsstyrelsen har lämnat en redogörelse för på senare tid vidtagna åtgärder för forskningen i Övre Norrland. Av redogörelsen inhämtas bland annat följande.

Ett *provisoriskt geofysiskt observatorium* har under sommaren 1948 inrättats å det område, beläget cirka 8 kilometer öster om Kiruna, som Abiskokommittén funnit för ändamålet lämpligt. Kiruna stad har där uppfört tvenne baracker för institutionsändamål och bostäder, vilka försetts med erforderlig elektrisk och sanitär anläggning samt upplåtits åt vetenskapsakademien mot en årlig hyra. Staden har dessutom för den geofysiska forskningen i tätorten Kiruna anslagit ett belopp av 10 000 kronor för vartdera av budgetåren 1947/48 och 1948/49.

Barackerna ha av interimsstyrelsen ställts till professorn O. Rydbecks vid Chalmers tekniska högskola förfogande för jonosfärmätningar. Rydbeck har för ändamålet från naturvetenskapliga forskningsrådet erhållit ett anslag på 50 000 kronor.

Av de medel, som stå till interimsstyrelsens förfogande, utgår under 1948 ett belopp på 5 000 kronor som ytterligare understöd till Rydbecks forskning.

Abisko naturvetenskapliga station, vars byggnad redan tidigare under åren 1945—1946 väsentligt förbättrats genom anslag från vetenskapsakademien på sammanlagt cirka 40 000 kronor, har undergått ytterligare reparationer och befinner sig nu i ett sådant skick, att den jämförelsevis väl kan fylla sin uppgift som biologisk station för forskare, vilka sommartid önska förlägga sitt arbete dit. Reparationerna samt utrustningen av stationen med möbler, armatur, sovrumsinredning, husgeråd m. m., för vilket vetenskapsakademien under 1948 anslagit ytterligare 15 000 kronor, ha i huvudsak avslutats sommaren 1948.

På framställning av interimsstyrelsen har naturvetenskapliga forskningsrådet anslagit 35 000 kronor för anskaffande av instrumentutrustning till Abiskostationen. Härigenom och genom ytterligare anslag från vetenskapsakademien på 15 000 kronor för förbättring av lokaler och utrustning kommer stationen att till sommaren 1949 erhålla väsentligt ökade resurser.

Även de geofysiska arbeten, som under ledning av byrådirektören vid sjökartverket N. Ambolt utföras vid Abiskostationen ha understötts. Sålunda har naturvetenskapliga forskningsrådet lämnat ett anslag på 10 400 kronor för bearbetning av i Abisko under åren 1946 och 1947 utförda magnetiska registreringar och interimsstyrelsen beslutat vissa förändringar av lokalerna varigenom anordnandet av en magnetisk snabbregistrering möjliggöres.

Efter särskild framställning från interimsstyrelsen har vetenskapsakademien anvisat medel om sammanlagt 10 000 kronor för reparationer och inventering vid de *Hamburgska observationshyddorna i Sarekområdet*. En expedition under sommaren 1948 ledd av styrelsens medlem professorn H. Köhler har sålunda gjorts till området, där befintlig utrustning inventerats samt förberedande reparationsarbeten utförts. Arbetet med iordningställandet av observationshyddorna beräknas vara slutfört under nästkommande sommar. Då en av hyddorna inom Sarekområdet är belägen på den för svenska förhållanden avsevärda höjden av 1 834 m över havet, kan densamma förväntas få väsentlig betydelse för geokosmisk och meteorologisk forskning. Även för forskning inom biologi och fysisk geografi ha anläggningarna i Sarekområdet visat sig vara av stort värde.

I detta sammanhang må även nämnas, att sedan 1945 Kebnekajsemassivet blivit föremål för en allt större uppmärksamhet genom de glaciologiska och andra fysisk-geografiska arbeten, som bland annat med anslag från naturvetenskapliga forskningsrådet där bedrivs under ledning av professorn H. W:son Ahlmann vid Stockholms högskolas geografiska institut. En sammanfattning av de arbeten, som utförts under 1947, ingår i naturvetenskapliga forskningsrådets redogörelse för budgetåret 1946/47.

Det synes interimsstyrelsen önskvärdt, att även *Kebnekajsestationen* medräknas bland de forskningsstationer, som i administrativt hänseende inordnas i den av Abiskokommittén föreslagna organisationen. Möjligheten att underhålla och effektivt utnyttja denna avlagset belägna stödjepunkt för

naturvetenskaplig forskning blir härigenom bättre tillgodosedd icke minst emedan den kan användas för många olika forskningsändamål inom såväl geofysik som biologi.

Interimsstyrelsen framhåller, att de omnämnda åtgärderna, som särskilt i fråga om den geofysiska forskningen endast tillgodosåge de mest trängande behoven, på längre sikt vore helt otillräckliga. Erfarenheten från den hittills provisoriskt ordnade verksamheten hade emellertid enligt interimsstyrelsens mening givit vid handen, att Abiskokommitténs förslag med fördel kunde läggas till grund för utbyggandet av denna forskning. Interimsstyrelsen har föreslagit vissa mindre ändringar i Abiskokommitténs förslag samt verkställt nya kostnadsberäkningar under hänsynstagande både till den stigande prisnivån och de ökade icke-statliga bidrag som ställts i utsikt.

De årliga kostnaderna för den del av verksamheten, som icke skulle falla under meteorologiska och hydrologiska institutet, uppgå enligt interimsstyrelsens förslag till 167 400 kronor. Härav skulle emellertid, enligt vad som ställts i utsikt, Kiruna stad och vetenskapsakademien bidra med tillsammans 50 000 kronor, varför det statliga bidraget kunde begränsas till 117 400 kronor eller samma belopp som Abiskokommittén föreslog. Härutöver har interimsstyrelsen begärt ett årligt anslag av 25 000 kronor för anordnande av provisorisk undervisning i geofysik.

Genom att Kiruna stad därjämte erbjudit sig att bidra med ett engångsanslag av 150 000 kronor för täckande av ökade byggnadskostnader begränsas enligt interimsstyrelsens förslag statens andel i engångskostnaderna för observatoriet i Kiruna till 1 355 000 kronor, vilket är samma belopp som Abiskokommittén föreslog.

För driften under första verksamhetsåret (1949/50) beräknar interimsstyrelsen, utgående från utlovade bidrag av 25 000 kronor från Kiruna stad och 10 000 kronor från vetenskapsakademien, statsbidraget till 55 700 kronor. Härjämte borde 160 000 kronor av de begärda medlen till utrustning ställas till förfogande.

Departementschefen. Ehuru den av Abiskokommittén planerade organisationen av den naturvetenskapliga forskningen i Övre Norrland ännu icke kunnat genomföras, ha såsom av den lämnade redogörelsen torde framgå, åtskilliga provisoriska åtgärder för främjande av denna forskning vidtagits. Att detta varit möjligt beror främst på de ekonomiska bidrag, som lämnats av vetenskapsakademien, naturvetenskapliga forskningsrådet och Kiruna stad. I nuvarande läge är jag icke beredd att ta ställning till frågan hur den naturvetenskapliga forskningen i Övre Norrland för framtiden bör organiseras och vilka statsbidrag som böra utgå för densamma. Ur olika synpunkter, ej minst med hänsyn till det internationella vetenskapliga samarbetet, anser jag emellertid, att den nu förefintliga provisoriska forsknings-

organisationen bör stödjas. Jag vill därför förorda, att för ifrågavarande ändamål ett särskilt anslag anvisas under rubriken »Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland», vilket anslag för nästa budgetår bör uppföras med 30 000 kronor. Anslaget torde böra disponeras av vetenskapsakademien. Jag anser mig därvid böra räkna med att särskilda ekonomiska bidrag fortfarande komma att lämnas av vetenskapsakademien, naturvetenskapliga forskningsrådet och Kiruna stad.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vetenskapsakademien: Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

8. Provisoriskt lönetillägg.

Under åberopande av vad jag i avsnitt I anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Provisoriskt lönetillägg* för budgetåret 1949/50 anvisa ett anslag av 2 400 000 kronor.

Vad departementschefen sålunda under avsnitten I och IV hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Sven Nyborg.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
I. Provisoriskt lönetillägg till professorer och vissa andra befattningshavare	4
II. Rationalisering av universitetens administration	14
III. Inrättande vid karolinska institutet av en personlig professur i fysiologisk akustik för professorn G. von Békésy	25
IV. Anslagsberäkningar	29
1. Förslagsanslaget till Uppsala universitet: Avlöningar	29
2. Reservationsanslaget till Uppsala universitet: Materiel m. m. ..	54
3. Förslagsanslaget till Lunds universitet: Avlöningar	57
4. Reservationsanslaget till Lunds universitet: Materiel m. m. ..	70
5. Förslagsanslaget till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Avlöningar	73
6. Reservationsanslag till Karolinska mediko-kirurgiska institutet: Bidrag till fysiologisk-akustisk forskning	85
7. Anslag till Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland	86
8. Provisoriskt lönetillägg	90
